

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KSIĄŻ WIELKOPOLSKI NA LATA 2021-2030

Opracowanie:

Urząd Miejski w Książu Wielkopolskim

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Książ Wielkopolski na lata 2021-2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe referatów Urzędu Miejskiego oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Książ Wielkopolski na lata 2021-2030 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2019 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
---------------------------	----------

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY KSIĄŻ WIELKOPOLSKI..... **7**

1.	Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	8
2.	Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	11
3.	Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	14
4.	Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	16
4.1.	<i>Ocena sytuacji Gminy</i>	16
4.2.	<i>Pożądanane priorytety rozwojowe</i>	17
5.	Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	19

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY KSIĄŻ WIELKOPOLSKI 21

1.	Misja i wizja	22
2.	Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	23
3.	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Książ Wielkopolski.....	37
4.	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	39
5.	Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	41
6.	System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	44
7.	Ramy finansowe i źródła finansowania.....	46

ZAŁĄCZNIKI **47**

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Książ Wielkopolski	48
Załącznik 2: Wzór ankiety	78
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna	82

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Książ Wielkopolski na lata 2021-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Książ Wielkopolski na lata 2021-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązującym w Gminie Książ Wielkopolski, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto wzięto również pod uwagę zapisy poprzedniej, nieaktualnej Strategii Rozwoju Gminy Książ Wielkopolski, obowiązującej do 2020 roku. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców.

Istotnym źródłem informacji byli **członkowie Zespołu Strategicznego**, w skład którego wchodziłi reprezentanci władz, jednostek organizacyjnych i społeczności lokalnej:

- Teofil Marciniak – Burmistrz Książa Wlkp.,
- Mirela Grześkowiak – Z-ca Burmistrza, Sekretarz Gminy,
- Sławomir Przybylski – Przewodniczący Rady Miejskiej w Książu Wlkp.,
- Karolina Adamczak – Przewodnicząca KGW Sebastianowo,
- Bogumiła Andrzejczak – Radna Rady Miejskiej w Książu Wlkp., Członek Zarządu Gminnego Stowarzyszenia Przyjaźni Polsko-Francuskiej Fest-Noz w Książu Wlkp.,
- Monika Bulińska – Dyrektor biura Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego,
- Sylwia Kaczmarek – Leśniczy Leśnictwa Zawory,
- Elżbieta Kapcińska – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Chwałkowie Kościelnym,
- Mariola Kaźmierczak – Dyrektor Centrum Kultury Książ Wlkp.,
- Marek Kmiecik – Członek Rady Sołeckiej Kielczynek,
- Katarzyna Nowak – Przedsiębiorca,
- Robert Obarski – Kierownik Posterunku Policji w Książu Wlkp.,
- Malwina Olejniczak – Inspektor ds. planowania i zagospodarowania przestrzennego Urzędu Miejskiego w Książu Wlkp.,
- Kinga Pawliczak – Wiceprezes Stowarzyszenia na rzecz Szkoły w Chrząstowie oraz dóbr wsi Chrząstowo, Łęzek i okolic,
- Natalia Praczyk – Referent ds. ochrony środowiska i gospodarki wodnej Urzędu Miejskiego w Książu Wlkp.,
- Anna Szymanowska – Radna Rady Miejskiej w Książu Wlkp.,
- Paweł Walkowiak – Radny Rady Miejskiej w Książu Wlkp.,
- Agata Weiss-Nowak – Inspektor ds. oświaty Urzędu Miejskiego w Książu Wlkp.

Dodatkowo Zespół Strategiczny wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

- Irma Kuznetsova – Kierownik Zespołu ds. rozwoju usług dla JST,
- Iwona Nowacka – Starszy specjalista ds. rozwoju usług dla JST,
- Monika Kurosz – Socjolog, trener, konsultant.

Prace nad Strategią rozpoczęto w czerwcu 2020 roku, kiedy to Burmistrz Książa Wielkopolskiego podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas spotkania z kierownictwem i pracownikami Urzędu oraz badania ankietowego wśród mieszkańców. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe. Następnie przeprowadzono warsztaty z Zespołem Strategicznym, podczas których opracowano misję i wizję rozwoju Gminy, a także cele strategiczne, operacyjne oraz działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie podstawowych celów. Warsztaty przeprowadzone zostały metodą *design thinking* polegającym na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy. Efektem tej metody jest wypracowanie niestandardowych rozwiązań i rozwój innowacji. Powyższe zagadnienia skonsultowano z Zespołem Strategicznym i w listopadzie 2020 roku przygotowano projekt Strategii. Następnie projekt dokumentu strategicznego został wyłożony do publicznego wglądu a następnie zaopiniowany przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 1378).

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią

CZĘŚĆ I:

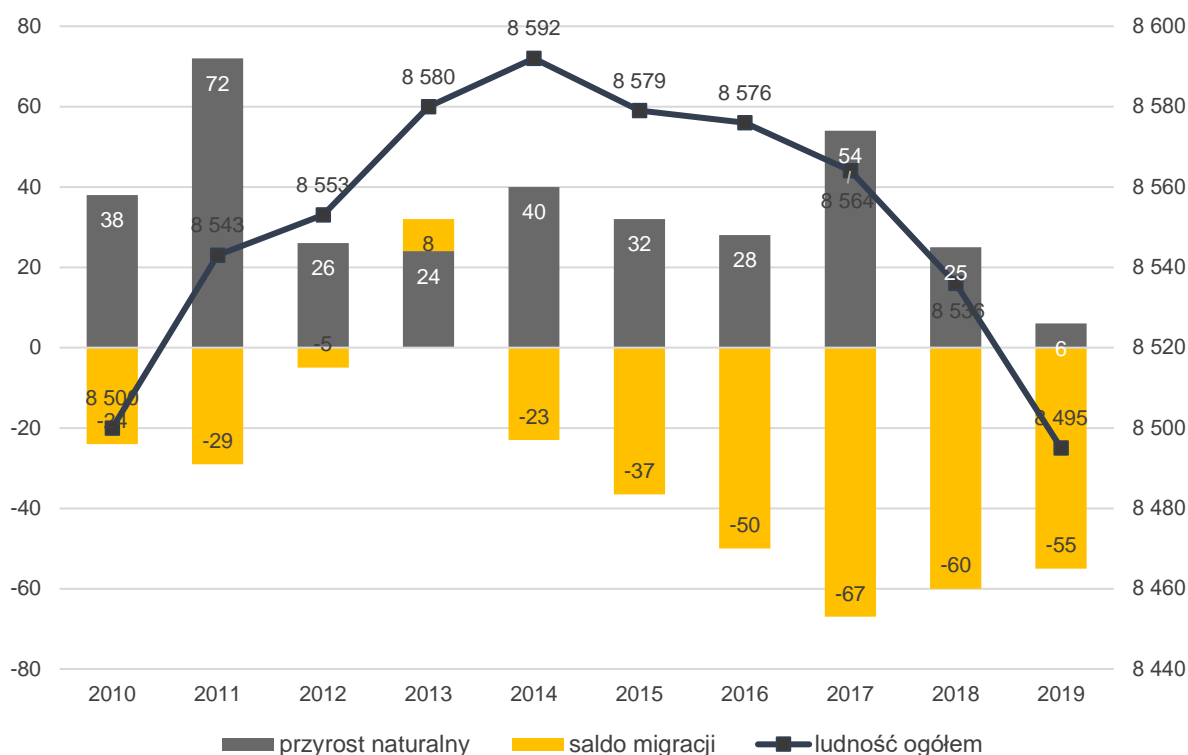
STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY KSIĄŻ WIELKOPOLSKI

1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Z diagnozy sytuacji społecznej Gminy Książ Wielkopolski wynika, że w ostatnim okresie obserwowane są niekorzystne zmiany demograficzne. Od 2014 roku zauważalny jest spadek liczby ludności, na który ma wpływ przede wszystkim ujemne i ciągle zmniejszające się saldo migracji, ale także pogarszająca się struktura demograficzna, która powoduje spadek przyrostu naturalnego ze względu na starzenie się społeczeństwa. Dynamika spadku liczby ludności w latach 2014-2018 wynosiła 99,8% i dotyczyła głównie części miejskiej. W 2019 roku, według danych GUS, liczba ludności wyniosła 8 495 mieszkańców.

Porównując wskaźniki demograficzne Gminy Książ Wielkopolski na tle powiatu i województwa można wnioskować, że wskaźnik przyrostu naturalnego jest wyższy w porównaniu do wymienionych jednostek, jednak ulega on znacznie większemu pogorszeniu się, natomiast wskaźnik salda migracji jest znacznie niższy i wciąż dynamicznie spada. Powoduje to, że dynamika spadku liczby mieszkańców jest wyższa niż w Gminie Dolsk, ale niższa niż w Gminie Brodnica będących w tym samym powiecie. Jedyną Gminą, która uzyskała dodatni wynik w powiecie była Gmina Śrem.

Ryc. 1. Zmiany liczby ludności w Gminie Książ Wielkopolski w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Gminie Książ Wielkopolski obserwuje się również znaczne starzenie się społeczeństwa, choć sytuacja jest nadal korzystniejsza w porównaniu do średniej województwa i powiatu. W 2018 roku wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego był na poziomie 19,40%. Pozytywnym elementem jest natomiast wysoka wartość wskaźnika mieszkańców w wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem), choć i on wykazuje stałą tendencję spadkową.

Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym corocznie stopniowo maleje, choć tempo spadku jest niższe w porównaniu do liczby osób w wieku produkcyjnym. Z kolei biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, zauważalna jest odwrotna tendencja. Zważywszy na średnią dynamikę spadku ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz średnią dynamikę wzrostu mieszkańców w wieku poprodukcyjnym można wnioskować, że w 2024 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym przekroczy liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym.

Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Chwałowie Kościelnym wraz z siłownią zewnętrzną

Zmieniająca się sytuacja demograficzna będzie w przyszłości skutkowałą zmianą popytu na usługi publiczne: oświatę i wychowanie, opiekę na osobami starszymi, usługi komunalne, kulturę i sport. W związku z różnicą liczby mieszkańców wymieniających się na rynku pracy (20-24 i 60-64) konieczne jest także przewidzenie i uwzględnienie w planach rozwojowych Gminy zmieniającej się podaży potencjałów w zakresie aktywności społecznej, rynku pracy i przedsiębiorczości oraz wpływów z podatków.

Władze Gminy dostrzegają konieczność podjęcia działań na rzecz świadomej polityki demograficznej, zwłaszcza przeciwdziałaniu negatywnym tendencjom migracyjnym poprzez działania w zakresie polityki przestrzennej i podniesienia jakości usług społecznych, które przełożą się na podniesienie jakości życia rodzin na terenie Gminy.

Czynnikami mającymi wpływ na ocenę poziomu jakości życia na terenie Gminy Książ Wielkopolski, jest dostępność oraz jakość usług dla mieszkańców.

Poziom upowszechniania edukacji przedszkolnej na terenie Gminy jest stosunkowo niski (najniższy wśród gmin powiatu śremskiego), choć obserwowalny jest jego systematyczny wzrost. W 2019 roku wskaźnik wzrósł do 82,16%. Blisko 28% dzieci korzysta z opieki w przedszkolach niepublicznych. Stopień upowszechnienia opieki żłobkowej (działalność żłobka niepublicznego) wyniósł w 2019 roku 5,42%.

Infrastruktura i baza dydaktyczna 4 szkół podstawowych na terenie Gminy, dla których samorząd jest organem prowadzącym, jest zróżnicowana i wymaga rozbudowy. Dotyczy to zarówno infrastruktury sportowej (boiska, sale do prowadzenia zajęć sportowych), jak i pracowni specjalistycznych, w tym komputerowych, infrastruktury świetlic i stołówek oraz szafek dla uczniów – oferta i wyposażenie szkół w tym zakresie znacznie się różni. Zauważalne dysproporcje pomiędzy szkołami występują także w przypadku średniej wielkości oddziałów: od 9 uczniów w SP w Konarzycach do 23 w SP w Książu Wielkopolskim. Działalność gminnych placówek oświatowych uzupełniają 2 placówki niepubliczne (Niepubliczna Ośmioletnia Szkoła Podstawowa w Chrząstowie, posiadająca uprawnienia szkoły publicznej oraz Niepubliczna Szkoła Podstawowa we Włościejewicach).

Średnie wyniki uzyskiwane przez uczniów w egzaminach państwowych w szkołach w Gminie Książ Wielkopolski są, w zależności od roku, zbliżone do średnich wyników dla powiatu i województwa, jednak wyraźnie zauważalne są różnice w uzyskiwanych wynikach pomiędzy szkołami. W 2019 roku uczniowie osiągnęli wyższe wyniki z egzaminu ósmoklasisty od średniej dla powiatu z języka polskiego, matematyki i języka niemieckiego na poziomie podstawowym. Były one zbliżone do średniej wojewódzkiej. Niższe wyniki uczniowie osiągnęli z historii i WOS-u, przedmiotów przyrodniczych i języka angielskiego, choć były one na poziomie zbliżonym do średniej powiatowej. Najlepsze wyniki z języka polskiego i angielskiego osiągnęła Niepubliczna Ośmioletnia Szkoła Podstawowa w Chrząstowie, a z matematyki Szkoła Podstawowa w Chwałowie Kościelnym.

W latach 2015-2019 wystąpił stały wzrost wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie: od 11,13 mln w roku 2015 do 12,38 mln w roku 2019. Udział wydatków bieżących w ogólnych wydatkach oświatowych wynosił w tym czasie od 97,57% do nawet 100%, co oznacza niewielkie inwestycje w oświacie.

Bardzo istotne, z perspektywy możliwości rozwojowych oświaty w Gminie, zarówno w wymiarze infrastruktury, jak i poziomu kształcenia, jest poziom przyznanej subwencji oświatowej oraz stopień, w jakim pokrywa ona wydatki na oświatę w Gminie. Wyraźny jest spadek poziomu pokrycia wydatków subwencją, co oznacza, że coraz więcej wydatków oświatowych Gmina musi pokrywać z dochodów własnych. W 2015 roku wskaźnik ten wynosił 73%, w 2016 – 75%, a w 2019 roku obniżył się do poziomu 67%. W 2019 roku Gmina Książ Wielkopolski dołożyła do wydatków na oświatę blisko 4,6 mln zł.

Władze samorządowe przywiązują dużą wagę do podniesienia jakości życia mieszkańców, co wyraża się w trosce o infrastrukturę i działania związane z kulturą, sportem i rekreacją, skoncentrowanymi wokół Centrum Kultury w Książu Wielkopolskim i podległych mu podmiotów: Biblioteki Publicznej, Izby Regionalnej Gminy Książ Wielkopolski i Terenów Rekreacyjnych w Jarosławkach. Na uwagę zasługują wyjątkowe wydarzenia, jak Dni Miasta, Prince Summer Festival i Książ Rock Zone, czy Opera w Jarosławkach - coroczne festiwale i inne kulturalne przedsięwzięcia, odbywające się w gminnym amfiteatrze lub innych dostępnych miejscach. Wysoko oceniana jest gminna infrastruktura sportowa oraz działalność 3 świetlic środowiskowych zlokalizowanych w świetlicach wiejskich.

Aktywność mieszkańców zrzeszonych w organizacjach pozarządowych jest względnie wysoka. Gmina współpracuje z sektorem pozarządowym udzielając dotacji na realizację zadań w formie wspierania wykonywania zadań własnych samorządu (głównie w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu). Wartość programów współpracy w 2018 roku wynosiła blisko 25 000 zł, a w 2019 roku – 21 500 zł.

Mieszkańcy Gminy Książ Wielkopolski w zakresie podstawowej ochrony zdrowia mogą korzystać z usług świadczonych przez dwie przychodnie lekarskie. W zakresie leczenia specjalistycznego i szpitalnego ludność Gminy korzysta z placówek zlokalizowanych w Śremie i Poznaniu. Stale zmniejsza się liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej. W związku z sytuacją demograficzną Gmina dostrzega również konieczność opracowania systemowych rozwiązań wsparcia seniorów, poprzez umożliwienie im korzystania z dodatkowej oferty aktywizującej społeczność, w tym z zajęć kulturalnych, edukacyjnych, rekreacyjnych i usług opiekuńczych.

Widok z lotu ptaka na amfiteatr i kompleks boisk sportowych w Książu Wielkopolskim

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Na tle średnich wyników dla województwa i powiatu, Gmina Książ Wielkopolski charakteryzuje się niskim poziomem rozwoju przedsiębiorczości. Analiza wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców (dane za okres 2014-2018) pokazuje stopniowy wzrost, jednak w 2018 roku wynosił on 86,5 podmiotów na 1 tys. mieszkańców i był on o 23,7 niższy od średniej dla powiatu śremskiego i o 36,5 niższy od średniej dla województwa wielkopolskiego. Są to głównie małe i średnie firmy zajmujące się głównie handlem, w tym sprzedażą detaliczną w sklepach z żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi oraz usługami, w tym transportem drogowym, robotami budowlanymi związanymi z wznoszeniem budynków, wykończeniowych, konserwacją i naprawą pojazdów samochodowych, działalnością usługową wspomagającą produkcję roślinną oraz fryzjerstwem i pozostałymi zabiegami kosmetycznymi. Wskaźnik bezrobocia dla Gminy w 2018 roku wynosił 1,5%, dla powiatu śremskiego 1,2%, a dla województwa wielkopolskiego 2,4%.

Władze samorządowe postrzegają szanse rozwojowe Gminy we włączeniu w 2015 roku blisko 50 ha położonych na terenie Gminy Książ Wielkopolski (działki położone w Radoszkowie Drugim, wzdłuż drogi powiatowej w kierunku Brzóstowni) w granice Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Są to tereny przeznaczone pod obiekty produkcyjne, składy i magazyny (14,72 ha), jak i pod tereny obejmujące powierzchnię eksploatację surowców (33,54 ha). Daje to możliwość pozyskania inwestorów z zewnątrz, wykorzystania miejscowego potencjału ludzkiego, stworzenia nowych miejsc pracy oraz zwiększenia aktywności, już istniejących, lokalnych przedsiębiorstw. Firmy inwestujące na terenie INVEST-PARKu mogą uzyskać pomoc publiczną z tytułu poniesionych kosztów inwestycyjnych lub z tytułu utworzenia nowych miejsc pracy w postaci ulgi w podatku dochodowym. Gmina posiada na powyższym terenie obowiązujący Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego. Obszar ten uzbrojony jest w sieć wodociągową, kanalizacyjną, istnieją możliwości podłączenia do gazu i prądu.

Stan infrastruktury drogowej wymaga remontu i modernizacji. Gminne drogi publiczne mają długość 64,19 km, z czego 33,1 km to drogi nieutwardzone. Dostrzega się również poprawę bezpieczeństwa na drogach poprzez założenie systemu monitoringu.

Stopień rozwoju infrastruktury podstawowej jest niższy od średnich dla powiatu śremskiego i województwa wielkopolskiego. Stopień zwodociągowania Gminy w 2018 roku wynosił 98% jednak zaledwie 33,1% mieszkańców posiadało dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej, i tylko 20,3% do sieci gazowej, co znacznie ogranicza atrakcyjność inwestycyjną obszarów. Konieczna jest także rozbudowa infrastruktury Internetu szerokopasmowego, jednego z kluczowych czynników rozwojowych, który obecnie dostępny jest tylko dla części mieszkańców miejscowości: Włościejewice, Mchy, Konarzyce, Chrzastowo, Zabórowo, Książ Wielkopolski i Chwałkowo Kościelne.

Duże znaczenie dla władz samorządowych mają przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska. W tym celu, realizując założenia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Książ Wielkopolski, w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy z 2019 roku, wyznaczone zostały tereny przeznaczone do lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych (obszary w miejscowościach Brzóstownia i Radoszkowo Drugie).

Gmina uruchomiła systemowe rozwiązania dofinansowania ze środków budżetu Gminy przedsięwzięć realizowanych przez mieszkańców podejmujących działania proekologiczne, służące ochronie powietrza. Dotacja udzielana jest na częściowe pokrycie poniesionych kosztów zakupu i montażu nowych proekologicznych urządzeń grzewczych oraz likwidację nieekologicznych urządzeń grzewczych. Gmina dostrzega konieczność wypracowania dalszych systemowych rozwiązań w tym zakresie oraz uruchomienia stacji monitorowania jakości powietrza.

W latach 2015-2019 dochody Gminy Książ Wielkopolski corocznie się zwiększały z poziomu 25,9 mln zł w 2015 roku do 42,1 mln zł w 2019 roku. Największy wzrost nastąpił w 2016 roku na skutek znacznego wzrostu dotacji na cele bieżące (w szczególności dotacja na program Rodzina 500+). W 2018 r. dochód na 1 mieszkańca w Gminie Książ Wielkopolski wyniósł 4457,34 zł (średnia dla powiatu śremskiego to 4368,50 zł). Z kolei wydatki inwestycyjne w latach 2015-2019 stanowiły średnio 12% ogólnych wydatków.

Droga w Radoszkowie Drugim

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (stanowiące średnio 98%). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma coroczne i stabilne zwiększanie się udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, subwencji oraz dochodów własnych.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2015 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 22,3 mln zł i w 2019 roku wzrosły do 35,5 mln zł, a wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących: w latach 2015-2019 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej corocznie wzrastał z poziomu 3,3 mln zł w 2015 roku do poziomu 5,9 mln zł w 2019 roku (14% w stosunku do dochodów ogółem). Średnia wysokość wydatków majątkowych w latach 2015-2019 wyniosła 3,5 mln zł na inwestycje rocznie. Kwota długu od 2017 roku corocznie spadała i na koniec 2019 roku wyniosła 3,8 mln zł (9% w stosunku do dochodów ogółem).

Gmina Książ Wielkopolski wykazuje jednak niską skuteczność w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych. Wydatki ze środków Unii Europejskiej w latach 2014-2019 wyniosły 88,26 zł na osobę, co daje gminie 603 miejsce (na 607 ogółem) gmin miejsko-wiejskich w Polsce.

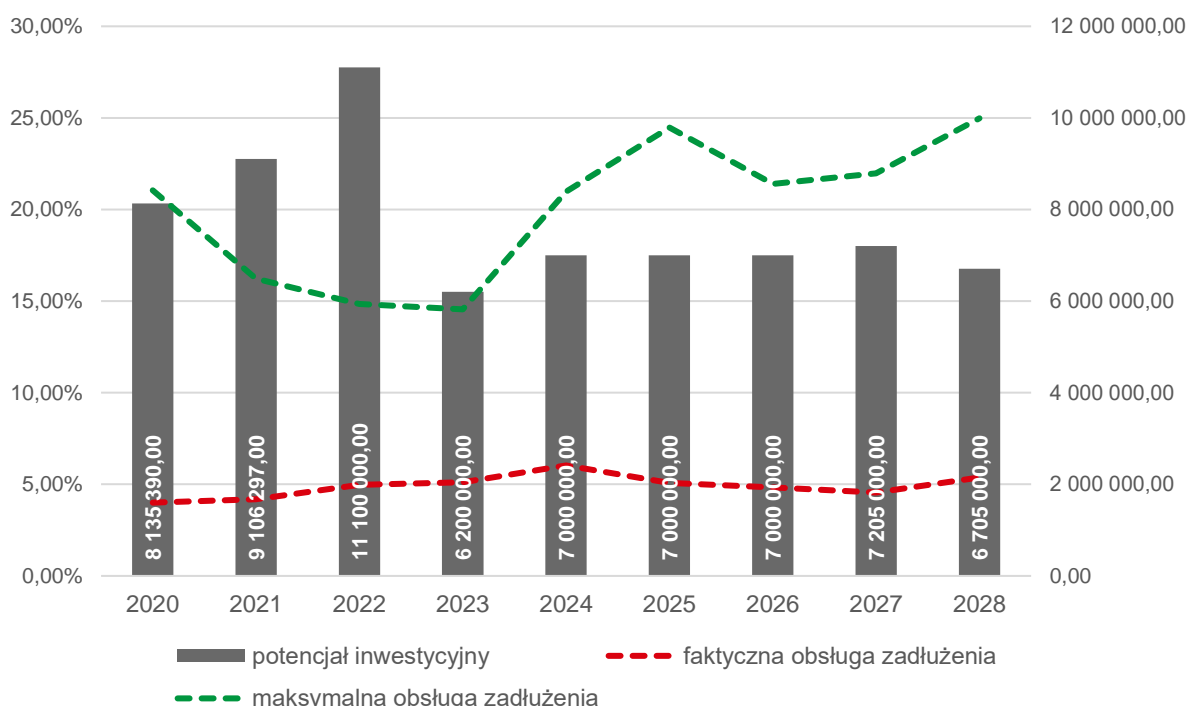
Wśród dochodów budżetowych każdej jednostki samorządu terytorialnego najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o jej samodzielności finansowej. W Gminie Książ Wielkopolski udział dochodów własnych Gminy w ogólnych dochodach spadł z 21% w roku 2015 do 17% w roku 2019 (głównie na skutek wzrostu dotacji na program „Rodzina 500+” przekazywanej z budżetu państwa). Uwzględniając udziały w podatku PIT i CIT, dochody własne Gminy Książ Wielkopolski w 2019 roku wynosiły 33%. Oznacza to, że Gmina ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego oddziaływania na kształt i strukturę swoich dochodów, a więc na możliwość samodzielnego finansowania inwestycji.

W zakresie dochodów własnych największe znaczenie mają dochody z tytułu udziału w podatku PIT, generujące w analizowanym okresie średnio 5,0 mln zł rocznie, podatek od nieruchomości – 2,9 mln zł i podatek rolny – 0,7 mln zł. Z kolei wpływy z podatku CIT w analizowanym okresie wynosiły średnio 60 tys. zł rocznie, co oznacza, że działalność przedsiębiorstw na terenie Gminy jest niewielka.

Potencjał finansowy Gminy w zakresie podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych jest wyższy od rzeczywiście osiągniętych wpływów z tego tytułu. Wynika to z tego, że Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe, a także stosuje ulgi i zwolnienia podatkowe. W efekcie w latach 2015-2019 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu podatku od nieruchomości wynosiła 4,3 mln zł (średnio 0,9 mln zł rocznie), a z tytułu podatku od środków transportowych 0,9 mln zł (średnio 0,2 mln zł rocznie).

Kształtowanie się budżetu Gminy w ubiegłych latach przekłada się również na jej przyszły potencjał inwestycyjny oraz zdolność do obsługi nowych zobowiązań. Zgodnie z uchwałą nr XVIII/116/2020 Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim z dnia 24 kwietnia 2020 r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Książ Wlkp. na lata 2020-2028, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia pozwala na przyszłą obsługę dodatkowych zobowiązań.

Ryc. 2. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Książ Wielkopolski na lata 2020-2028

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XVIII/116/2020 Rady Miejskiej w Książu Wlkp. z dnia 24 kwietnia 2020 r. zmieniającej uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Książ Wlkp. na lata 2020-2028.

Na podstawie powyższej uchwały, potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach 2021-2028 wyniesie około 61,3 mln zł.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Książ Wielkopolski stanowi obszar o charakterze rolniczym z rozwijającymi się funkcjami usługowymi i produkcyjnymi. Miasto Książ Wielkopolski, jako lokalny ośrodek obsługi ludności, pełni zróżnicowane funkcje usługowe, a obszar wiejski – przede wszystkim funkcje rolnicze.

Dla możliwości rozwojowych Gminy Książ Wielkopolski kluczowe znaczenie ma jej położenie i skomunikowanie z gminami sąsiednimi i stolicą regionu oraz dostęp do dróg ekspresowych i autostrady. Gmina oddalona jest od dróg szybkiego ruchu: autostrady (najbliższy węzeł na A2: Krzesiny, ok. 52 km) i dróg ekspresowych (ok. 35 km). Na terenie Gminy nie ma czynnego dworca kolejowego, jednak najbliższy dworzec (Chocicza – około 8,5 km od Książa Wielkopolskiego), skąd połączenie do stolicy województwa – Poznania, trwa ok. 55 min, można uznać za dostępny i atrakcyjny z perspektywy mieszkańców. Usługi transportowe dla ludności świadczone są przez prywatnych przewoźników.

Połączenia z miastem powiatowym (DW 436) i stolicą województwa (DW 436 i DK 11 lub DW 436 i DW 434) umożliwiają traktowanie tych lokalizacji jako potencjalnych miejsc nauki, zatrudnienia, zaspokojenie potrzeb kulturalnych i zdrowotnych.

Walory przyrodnicze i krajobrazowe wzbogaca położenie Gminy nad Jeziorem Jarosławskim oraz wzdłuż rzeki Warty. Infrastruktura stworzona wokół Jeziora Jarosławskiego daje możliwość uprawiania sportów wodnych i wypoczynku przez mieszkańców i turystów. Tereny te wymagają jednak uporządkowania i poprawy estetyki.

Najważniejszym dokumentem planistycznym gminy jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Książ Wielkopolski zostało przyjęte uchwałą nr VII/33/2019 Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim z dnia 25 marca 2019 roku. W myśl art. 11 pkt 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Burmistrz Książa Wielkopolskiego sporządza Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, uwzględniając ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Burmistrz przedłożył projekt Studium do zaopiniowania i uzgodnienia, a w Studium zostały uwzględnione zamierzenia w zakresie ponadlokalnych inwestycji związanych z zagospodarowaniem terenów. Polityka przestrzenna Gminy Książ Wielkopolski jest więc zgodna z polityką przestrzenną województwa wielkopolskiego.

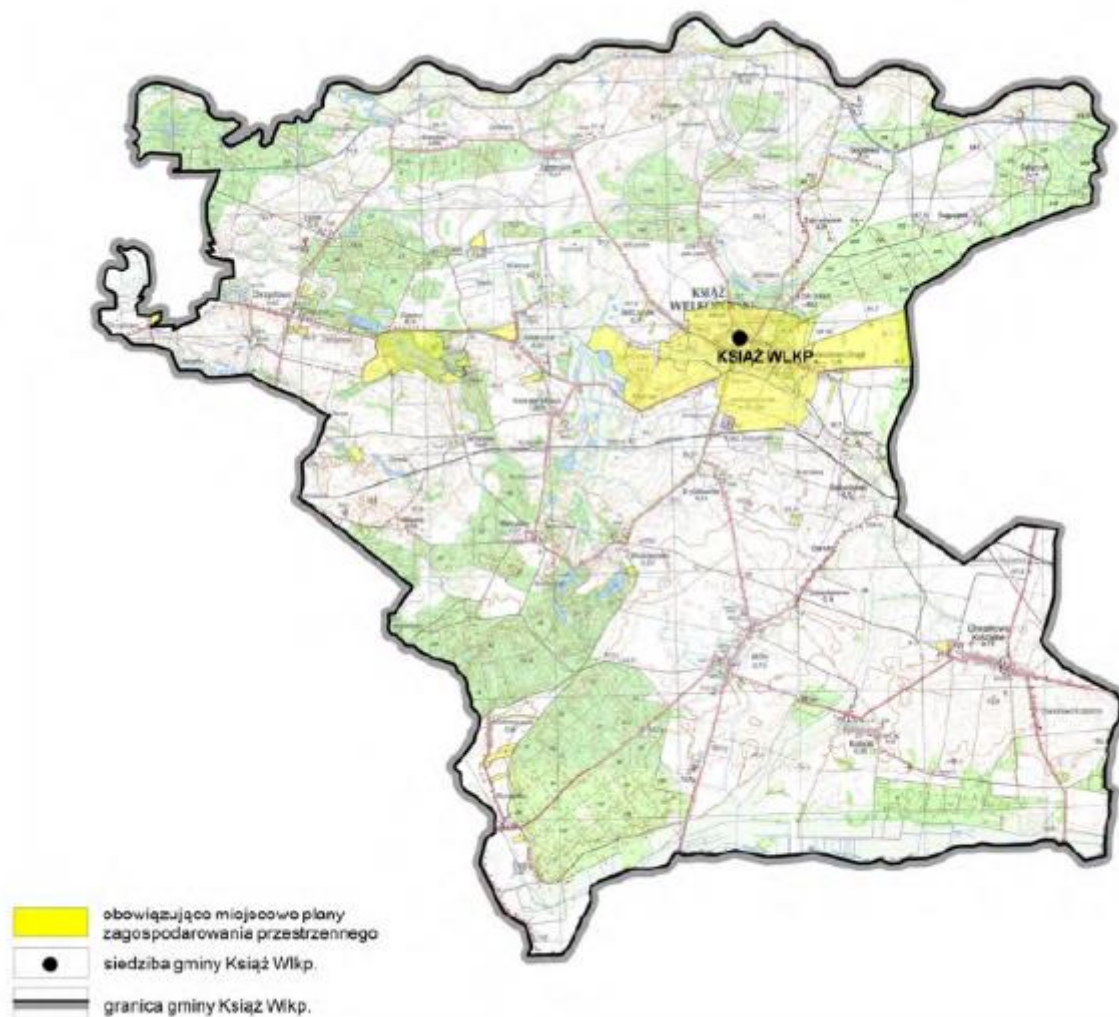
Widok z lotu ptaka na ulicę Stacha Wichury w Książu Wielkopolskim

Dokument zawiera informacje wynikające z inwentaryzacji aktualnego stanu zagospodarowania i funkcjonowania Gminy, istniejących uwarunkowań ekologicznych, społecznych, gospodarczych, kulturowych i przestrzennych oraz barier i ograniczeń rozwoju. Dokument wyznacza kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy, a także podstawowe zasady polityki przestrzennej. Jednocześnie stwarza podstawy do koordynacji sporządzania planów miejscowych, integruje politykę przestrzenną państwa i województwa z interesami samorządu gminnego, a także promuje jego walory i możliwości inwestycyjne.

Na obszarze Gminy obowiązują ustalenia 28 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które łącznie obejmują obszar o powierzchni 1177,00 ha, co stanowi 7,96% terenu Gminy. Dotyczą one przede wszystkim terenów zabudowy mieszkaniowej, a także terenów usługowych, produkcyjnych, rolniczych i rekreacyjnych. Niski stopień pokrycia terenu Gminy planami miejscowymi i realizowanie polityki przestrzennej w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy, utrudnia prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej i ogranicza możliwość planowania wieloletniego w obszarze inwestycji w infrastrukturę podstawową, stwarza ryzyko przypadkowych i rozproszonych inwestycji, nie zawsze zgodnych z ładem przestrzennym. Wskaźnik wydawanych decyzji w latach 2014-2019 był wyższy od średniej powiatu śremskiego i corocznie się zwiększał.

Ryc. 3. Obszary objęte obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Książ Wielkopolski przyjęte uchwałą nr VII/33/2019 Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim z dnia 25 marca 2019 roku.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

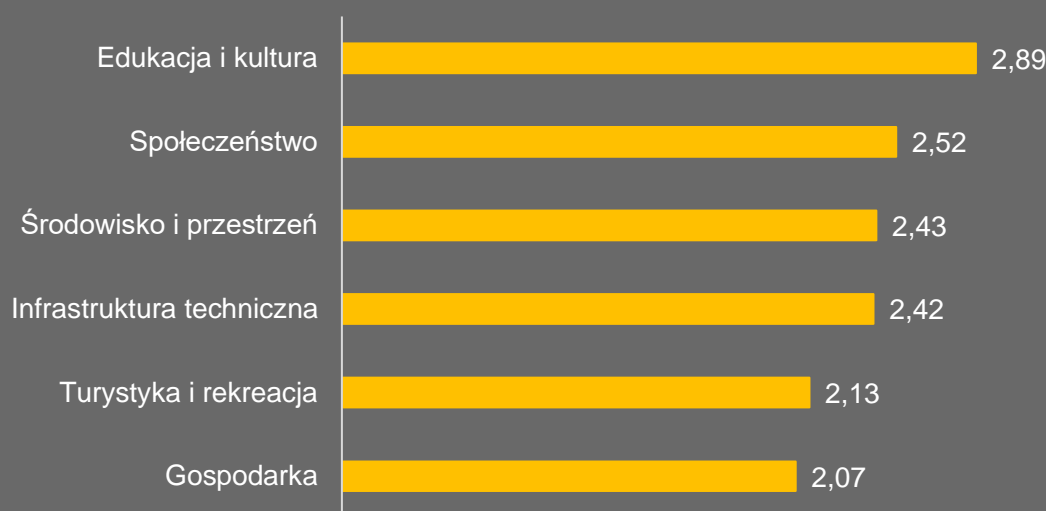
Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Książ Wielkopolski przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były w dwóch turach: **w dniach od 6 do 26 lipca 2020 roku oraz od 31 sierpnia do 6 września 2020 roku.**

Respondenci odpowiadali na **8 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury.** Łącznie zebrano 57 ankiet, z których największą część respondentów stanowiły kobiety (71,9%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej z nich było w przedziale 26-35 lat (29,8%), a 82,5% wszystkich respondentów było osobami pracującymi. Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Książ Wielkopolski w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy najlepiej oceniają działania w zakresie edukacji i kultury (średnia ocena wynosiła 2,89), z kolei najgorzej gospodarkę (średnia ocena wynosiła 2,07). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,13 do 2,52. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,5 (nieco poniżej średniej).

Ryc. 4. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Tabela poniżej przedstawia najlepiej i najgorzej oceniane elementy przez ankietowanych w poszczególnych obszarach. Najniżej oceniony ze wszystkich obszarów został dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,39). Mieszkańcy wskazywali również na duży problem w zakresie systemu ścieżek rowerowych, oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży i dorosłych, możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy, połączeń komunikacyjnych z innymi gminami, poziomu bazy gastronomicznej i stanu

dróg gminnych. Powyższe elementy uzyskały średnią ocenę poniżej 2, co oznacza, że mieszkańcy mają w stosunku do nich złą i bardzo złą opinię.

Tabela 1. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej oceniane:	Najgorzej oceniane:
Spoleczeństwo	Jakość opieki żłobkowej na terenie Gminy	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
Gospodarka	Dostępność usług na terenie Gminy	Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy
Środowisko i przestrzeń	Walory środowiska przyrodniczego	Infrastruktura melioracji szczegółowej
Infrastruktura techniczna	Dostęp do Internetu w Gminie	Stan dróg gminnych
Turystyka i rekreacja	Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	System ścieżek rowerowych
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	Działalność świetlic wiejskich

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Wskazać należy, że żadna dziedzina funkcjonowania Gminy nie została wyróżniona oceną bardzo dobrą. Najwyższą ocenę wśród mieszkańców zdobył dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, dostęp do edukacji przedszkolnej, działalność Centrum Kultury i Biblioteki, dostępu do Internetu w Gminie, jakość edukacji przedszkolnej oraz walory środowiska przyrodniczego (powyższe obszary zdobyły ocenę powyżej 3).

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się poprawa infrastruktury drogowej (15% odpowiedzi), następnie rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych (11%), poprawa dostępu do usług medycznych (10%), budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków (8%), budowa obwodnicy (7%) oraz rozwój sieci gazowej (6%). Najmniej priorytetowa według mieszkańców jest budowa i modernizacja świetlic wiejskich, aktywizacja osób starszych, stworzenie miejsc opieki do lat 3, zwiększenie dostępności przedszkoli, rozbudowa oświetlenia ulicznego, promocja Gminy oraz organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

Ostatnim pytaniem zadaniem w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać wizytówką Gminy. Wskazuje ono również na pożądane priorytety rozwoju według mieszkańców. Najczęściej mieszkańcy wskazywali na wysoką jakość infrastruktury technicznej, różnorodność krajobrazową, zażytki sakralne, czystość środowiska, zieleń miejską, ekologię, a także Tereny Rekreacyjne nad Jeziorą Jarosławskim.

Ryc. 5. Główne priorytety rozwoju Gminy Książ Wielkopolski według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców wskazują, że kluczowe dla rozwoju i wymagające interwencji obszary to:

- 1) **infrastruktura techniczna,**
- 2) **ochrona środowiska,**
- 3) **usługi społeczne,**
- 4) **turystyka i oferta czasu wolnego.**

Zdaniem mieszkańców najważniejszym elementem, który poprawi jakość życia w Gminie jest rozwój infrastruktury technicznej, w tym dróg, ścieżek pieszo-rowerowych i kanalizacji sanitarnej, a także zapewnienie dostępu do usług społecznych. Podstawą do tworzenia warunków dla rozwoju turystyki i rekreacji, powinna być natomiast poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz jakości infrastruktury turystycznej (poprawa czystości powietrza, różnorodność krajobrazowa czy też tereny wokół Jeziora Jarosławskiego).

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie diagnozy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Analizy dokonano w oparciu o:

- 1) wnioski z opisu charakterystyki Gminy;
- 2) dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych;
- 3) wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w dniach od 6 do 26 lipca 2020 roku oraz od 31 sierpnia do 6 września 2020 roku;
- 4) spotkania strategicznego, które odbyło się w dniu 5 sierpnia 2020 roku.

Analizę SWOT dla Gminy Książ Wielkopolski przedstawia poniższe zestawienie.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> o bliskość terenów leśnych o wysokie walory turystyczne i wypoczynkowe (bliskość rzeki Warty, jezioro Jarosławskie wraz z istniejącą infrastrukturą turystyczną) o wysoki stopień zwodociągowania Gminy o wydajne stacje uzdatniania wody o wsparcie Gminy w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków o brak większych instalacji obciążających środowisko o niskie bezrobocie o wysoka dostępność opieki przedszkolnej o duża aktywność Centrum Kultury oraz włączenie placówki w integrację mieszkańców o bogata oferta kulturalna o akcentowanie przez Gminę lokalnej historii, kultywowanie tradycji o wysoka dostępność infrastruktury sportowej o duża aktywność klubów sportowych o dobry stan techniczny budynków użyteczności publicznej (budynek Urzędu Miejskiego, świetlice wiejskie, szkoły) o dbałość o estetykę centrum miasta o funkcjonowanie Posterunku Policji na terenie Gminy o duża aktywność lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> o niekorzystne położenie komunikacyjne (w oddaleniu od większych miast i szlaków komunikacyjnych) o brak linii kolejowej o brak obwodnicy o rozlewanie się zabudowy na skutek niskiego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz duża ilość wniosków o wydanie warunków zabudowy o średnia jakość dróg gminnych o duża ilość dróg wewnętrznych o niska estetyka terenów wokół jeziora Jarosławskiego o niewykorzystany potencjał terenów wzdłuż rzeki Warty o niewiele dużych zakładów pracy o niski stopień skanalizowania Gminy o niska dostępność do sieci gazowej o zmniejszający się udział odpadów segregowanych w ogólnej ilości odpadów o zwiększająca się ilość produkowanych odpadów na mieszkańca o brak monitoringu stanu jakości powietrza o mała ilość ścieżek rowerowych o niski stopień upowszechnienia edukacji żłobkowej o utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów o zmniejszanie się liczby lokali komunalnych o wyniki egzaminów państwowych niższe od średniej powiatowej

SZANSE

- o wysoki przyrost naturalny
- o dostępność terenów inwestycyjnych, w tym lokalizacja Specjalnej Strefy Ekonomicznej
- o możliwość eksploatacji istniejących złóż surowcowych
- o współpraca z G.EN.GAZ ENERGIA w zakresie gazyfikacji Gminy
- o duża liczba turystów odwiedzających Gminę
- o zawarcie umowy na odprowadzanie ścieków z części Gminy do oczyszczalni ścieków w Cielczy
- o wznowienie ruchu kolejowego na nieczynnej linii kolejowej nr 369 relacji Mieszków – Śrem – Czempin
- o trendy w prowadzeniu aktywnego trybu życia (bieganie, wycieczki pieszo-rowerowe)
- o zwiększająca się świadomość ekologiczna i rozwój alternatywnych źródeł energii
- o duże zainteresowanie mieszkańców odnawialnymi źródłami energii
- o dofinansowania wewnętrzne i zewnętrzne wspierające rozwój OZE (program „Czyste powietrze”) i wymianę pieców
- o dofinansowanie zewnętrzne inwestycji dotyczących małej retencji
- o dofinansowania zewnętrzne związane z rozszerzaniem oferty dla najmłodszych i seniorów (programy „Maluch+”, „Senior+”)
- o funkcjonowanie Klubu Seniora
- o przynależność Gminy do związków i stowarzyszeń międzygminnych, których celem są działania na rzecz rozwoju regionu
- o współpraca z francuskim Kantonem La Guerche de Bretagne

ZAGROŻENIA

- o spadek liczby mieszkańców (duża liczba wymeldowań)
- o starzejące się społeczeństwo
- o ucieczka osób młodych z obszarów wiejskich do większych miast
- o zmiany klimatyczne powodujące ryzyko wystąpienia suszy i powodzi
- o trudność w znalezieniu odpowiedniego inwestora dla terenów inwestycyjnych
- o rozdrobniony podział własnościowy terenów wokół jeziora Jarosławskiego
- o długa procedura opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwagi na procedurę odrolnienia i odlesienia
- o zwiększanie się kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi
- o zmniejszanie się stopnia pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową

CZĘŚĆ II:

**STRATEGICZNE KIERUNKI
ROZWOJU GMINY KSIĄŻ
WIELKOPOLSKI**

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Książ Wielkopolski na lata 2021-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno-gospodarczą. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie tworzenia i realizacji strategii istotne jest również określenie misji i wizji. Są to dwa elementy strategii ukazujące najważniejsze kierunki rozwoju.

Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jego mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje również na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedzi na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Dlaczego? Co jest naszym priorytetem?

Z kolei wizja to obraz gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Ukazuje Gminę Książ Wielkopolski w perspektywie strategicznej – do 2030 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez samorząd celów.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Książ Wielkopolski brzmi:**

Gmina **KSIĄŻ**

Wierna tradycjom

Ludźmi silna

Krajobrazowo różnorodna

P.rzedsiębiorczo prężna

Z kolei **wizja Gminy Książ Wielkopolski to:**

KSIĄŻ WIELKOPOLSKI to dynamicznie rozwijająca się Gmina łącząca tradycję z nowoczesnością, wdrażająca innowacyjne rozwiązania technologiczne, otwarta na inwestorów i związany z nimi rozwój gospodarczy, o silnym zaangażowaniu społecznym i trosce o historię i lokalne dziedzictwo, przejawiająca dbałość o przestrzeń, środowisko i bezpieczeństwo mieszkańców.

Najważniejszą wartością dla rozwoju Gminy Książ Wielkopolski jest połączenie tradycji z nowoczesnością. Cel ten będzie osiągnięty poprzez rozwój gospodarczy, społeczny i przestrzenny. Rozwój gospodarczy będzie wiązał się z rozwojem infrastruktury technicznej poprzez wdrażanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych oraz stwarzanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości. Rozwój społeczny opierał się będzie na stworzeniu oferty społecznej, która zwiększy poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu Gminy, a także wzmocni tożsamość i patriotyzm lokalny. Ważnym aspektem jest również stworzenie atrakcyjnej, otwartej i zadbanej przestrzeni do zamieszkania i wypoczynku oraz wysoka jakość środowiska przyrodniczego.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Książ Wielkopolski, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, którymi są:

- CEL I:** Atrakcyjna przestrzeń zwiększająca potencjał rozwojowy Gminy
- CEL II:** Rozwinięta infrastruktura gwarantująca wysoką jakość życia
- CEL III:** Kompleksowa oferta społeczna wzmacniająca aktywność mieszkańców

Cele strategiczne Gminy Książ Wielkopolski odwzorowują obszary rozwojowe w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej, które są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej będą podstawą do realizacji zadań w sferze gospodarczej, rozwoju usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego. Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

Ścieżka przyrodniczo-edukacyjna „Dębowy szlak” w Sroczewie

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

CELE STRATEGICZNE:		
CEL I: Atrakcyjna przestrzeń zwiększająca potencjał rozwojowy Gminy	CEL II: Rozwinięta infrastruktura gwarantująca wysoką jakość życia	CEL III: Kompleksowa oferta społeczna wzmacniająca aktywność mieszkańców
CELE OPERACYJNE:		
1.1. Zwiększenie dostępności przestrzennej Gminy	2.1. Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach na terenie Gminy	3.1. Podnoszenie jakości oświaty i opieki nad dziećmi
1.2. Osiągnięcie ładu przestrzennego poprzez świadomą i aktywną politykę przestrzenną	2.2. Rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej	3.2. Rozwój kultury fizycznej i sportu
1.3. Rozwój rowerowej infrastruktury turystycznej	2.3. Rozbudowa pozostałej infrastruktury technicznej	3.3. Poszerzanie oferty kulturalnej wraz z upowszechnianiem wiedzy o historii i tradycji
1.4. Rozwój tematycznej infrastruktury turystycznej	2.4. Podniesienie poziomu czystości w Gminie	3.4. Rozwój gminnej polityki senioralnej
1.5. Poprawa jakości opieki nad zabytkami	2.5. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	3.5. Przeciwdziałanie problemom i wykluczeniu społecznemu mieszkańców Gminy
1.6. Zapewnienie warunków do rozwoju gospodarczego Gminy	2.6. Przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu	3.6. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

CEL STRATEGICZNY I: ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ ZWIĘKSZAJĄCA POTENCJAŁ ROZWOJOWY GMINY

- 1.1. Zwiększenie dostępności przestrzennej Gminy
- 1.2. Osiągnięcie ładu przestrzennego poprzez świadomą i aktywną politykę przestrzenną
- 1.3. Rozwój rowerowej infrastruktury turystycznej
- 1.4. Rozwój tematycznej infrastruktury turystycznej
- 1.5. Poprawa jakości opieki nad zabytkami
- 1.6. Zapewnienie warunków do rozwoju gospodarczego Gminy

Podstawą do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców jest stworzenie atrakcyjnej przestrzeni do życia, pracy i wypoczynku. Ład przestrzenny uwzględnia bowiem w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Dlatego też, stanowi on niezbędny element zrównoważonego rozwoju. Cel strategiczny I zakłada więc stworzenie atrakcyjnej przestrzeni do życia, pracy i wypoczynku poprzez zwiększenie dostępności przestrzennej, racjonalne gospodarowanie przestrzenią i ochronę ładu przestrzennego, a także rozwój infrastruktury turystycznej i tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju przedsiębiorstw.

Atrakcyjność każdej gminy do zamieszkania oraz prowadzenia działalności gospodarczej poprawia jej korzystne położenie komunikacyjne. Gmina Książ Wielkopolski położona jest w oddaleniu od większych miast i szlaków komunikacyjnych, a główny układ komunikacyjny oparty jest na drodze wojewódzkiej nr 436 relacji Śrem – Nowe Miasto nad Wartą. W miarę oddalania się od miasta zaczynają pojawiać się również problemy komunikacyjne. Bariere przestrzenną na północy stanowi dodatkowo rzeka Warta. Stąd ważnym kierunkiem rozwoju Gminy Książ Wielkopolski jest zwiększenie dostępności przestrzennej poprzez rozwój dróg i organizację transportu publicznego, a także rozważenie budowy przeprawy promowej przez rzekę Wartę.

Plaża z pomostem pływającym przy rzece Warta w Gogolewie

Tereny Rekreacyjne w Jarosławkach

Gmina Książ Wielkopolski posiada wysokie walory przyrodnicze i wypoczynkowe związane z występowaniem Terenów Rekreacyjnych w Jarosławkach, na których znajdują się kąpieliska, boisko do piłki siatkowej, sklepy, punkty gastronomiczne, domki letniskowe i pole biwakowe oraz położeniem wzdłuż rzeki Warty, gdzie organizowane są spływy kajakowe. Potencjał turystyczny wzmacniają również liczne zabytki i bogata historia regionu. Problemem jest jednak wzrastający chaos przestrzenny spowodowany rozlewaniem się zabudowy na terenach wiejskich na skutek niskiego pokrycia terenu Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, a przy tym duża ilość wniosków o ustalenie warunków zabudowy, na które nie ma możliwości odmowy z uwagi na obowiązujące przepisy. Niska estetyka przestrzeni występuje również na Terenach Rekreacyjnych, które obecnie rozwijają się bez określonych norm urbanistycznych, co pogarsza standard wypoczynku. Z tego względu niezbędnym staje się sukcesywne sporządzanie, bądź zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które uporządkują przestrzeń Gminy oraz wypracowanie spójnych standardów urbanistycznych. Kolejnym elementem jest poprawa infrastruktury turystycznej, renowacja zabytków oraz ich promocja, która zwiększy atrakcyjność Gminy do rekreacji i wypoczynku.

Szansą rozwoju Gminy jest dostępność terenów inwestycyjnych, w tym lokalizacja Specjalnej Strefy Ekonomicznej, jednak problemem jest znalezienie odpowiedniego inwestora ze względu na utrudnioną współpracę z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa, do którego przynależy obszar. Z tego względu zakłada się zwiększenie promocji terenów inwestycyjnych oraz stworzenie klimatu sprzyjającego inwestorom.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczone w poniższej tabeli.

Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna – Podstrefa Książ Wielkopolski

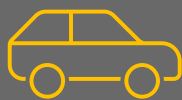

CEL STRATEGICZNY I: ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ ZWIĘKSZAJĄCA POTENCJAŁ ROZWOJOWY GMINY			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Zwiększenie dostępności przestrzennej Gminy	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca z Wielkopolskim Zarządem Dróg Wojewódzkich (WZDW) i Powiatowym Zarządem Dróg (PZD) w zakresie remontów i budowy nowej nawierzchni dróg, także dróg z wyznaczonym miejscem na ścieżkę rowerową; Kontynuowanie współpracy w zakresie wyprowadzenia ruchu tranzytowego z centrum miasta z WZDW; Współpraca z innymi gminami w celu zapewnienia i wspólnej organizacji transportu publicznego; Opracowanie koncepcji budowy przeprawy promowej przez rzekę Wartę i analiza jej zasadności; 	<ul style="list-style-type: none"> rozbudowa sieci drogowej na terenie Gminy (drogi gminne, powiatowe i wojewódzkie), w tym dróg z wyznaczonym miejscem na ścieżkę rowerową, poprawa stanu jakości dróg już istniejących na terenie Gminy, zmniejszenie natężenia ruchu drogowego na terenie Miasta (w szczególności samochody ciężarowe i TIR-y), ograniczenie emisji spalin i innych szkodliwych związków do powietrza na terenie Miasta, ograniczenie hałasu pochodzącego z ruchu drogowego na terenie Miasta, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy, rozbudowa siatki połączeń transportu publicznego na terenie Gminy i gmin ościennych, ograniczenie (likwidacja) liczby miejscowości, do których nie dociera transport zbiorowy (publiczny transport zbiorowy), poprawa stopnia dostępności komunikacyjnej Gminy od strony północnej (przez rzekę Wartę), 	<ul style="list-style-type: none"> długość rozbudowanych dróg powiatowych i wojewódzkich (km), liczba przeprowadzonych działań dotyczących budowy obwodnicy (szt.), liczba przeprowadzonych spotkań w zakresie rozwoju transportu publicznego (szt.), liczba przeprowadzonych działań dotyczących budowy przeprawy promowej (szt.),
1.2. Osiągnięcie ładu przestrzennego poprzez świadomą i aktywną politykę przestrzenną	<ul style="list-style-type: none"> Sukcesywne sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu objęcia nimi jak największego obszaru Gminy; Zmiana obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem dopracowania zapisów (dotyczących w szczególności koloru dachu, elewacji); Monitoring i kontrola terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego pod kątem zgodności z zapisami uchwał planistycznych; Podjęcie uchwały krajobrazowej i kontrola legalności istniejących reklam; Opracowanie wewnętrznego dokumentu określającego standardy urbanistyczne w Gminie; Uporządkowanie przestrzeni wokół Jeziora Jarosławskiego poprzez zapewnienie estetyki miejsc służącym plażowaniu i kąpielom wodnym, w tym stworzenie i zmiana już 	<ul style="list-style-type: none"> rozwój zabudowy mieszkaniowej z zachowaniem ładu przestrzennego, opracowane planu budowy infrastruktury (sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, sieć gazowa, drogi) na tych terenach, stanowiącego podstawę do planowania inwestycji w sektorze mieszkaniowym przez deweloperów, ochrona krajobrazu i poprawa estetyki Gminy poprzez stosowanie jednolitych standardów urbanistycznych oraz uporządkowanej polityki w zakresie reklam, zwłaszcza w historycznej części miasta i na terenach rekreacyjnych, zwiększenie funkcjonalności przestrzeni w obszarze podmiejskim: możliwość załatwienia wszystkich podstawowych potrzeb życiowych w najbliższym otoczeniu i sprzyjanie budowie relacji międzyludzkich, ochrona planistyczna najlepszej jakościowo gleb, umacnianie rolniczego charakteru terenów z intensywnie rozwiniętą funkcją rolniczą, zwiększenie atrakcyjności terenów wokół Jeziora Jarosławskiego poprzez uporządkowanie przestrzeni, 	<ul style="list-style-type: none"> stopień pokrycia MPZP powierzchni Gminy (%), liczba zmienionych MPZP (szt.), liczba przeprowadzonych kontroli pod kątem zgodności z zapisami uchwał planistycznych (szt.), liczba przeprowadzonych kontroli legalności reklam (szt.), stopień realizacji opracowania standardów urbanistycznych (%), udział uporządkowanego terenu w ogólnej powierzchni terenów wokół Jeziora (%),

	istniejącego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla tego obszaru;	zapewnienie większej estetyki miejsc wykorzystywanych do kąpieli,	
1.3. Rozwój rowerowej infrastruktury turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie i promocja sieci ścieżek i szlaków rowerowych; Wykorzystanie istniejących zasobów do „rowerowego” skomunikowania regionu, w tym budowa ścieżki rowerowej ze Śremu do Książa Wielkopolskiego wzdłuż/po istniejących torach PKP; 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie stopnia rowerowego skomunikowania Gminy, integracja przestrzenna Gminy pod względem turystycznym i rekreacyjnym, zwiększenie atrakcyjności turystycznej (rekreacyjnej) Gminy, poprawa dostępu do atrakcji turystycznych Gminy, zmniejszenie natężenia ruchu drogowego poprzez zastąpienie komunikacji samochodowej komunikacją rowerową, poprawa stanu środowiska Gminy (np. poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, hałasu), rewitalizacja terenów po starej linii kolejowej, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich (zwiększenie bezpieczeństwa rowerzystów na drogach), zwiększenie rowerowej aktywności sportowej mieszkańców Gminy, stworzenie nowego rowerowego szlaku turystycznego na terenie Gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> długość utworzonych sieci ścieżek i szlaków rowerowych (km),
1.4. Rozwój tematycznej infrastruktury turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa infrastruktury bazy turystyczno-rekreacyjnej wzdłuż rzeki Warty oraz nad Jeziołem Jarosławskim; Stworzenie witryny online obejmującej wszystkie atrakcje Gminy; Promowanie walorów turystycznych, wiejskich, w tym agroturystycznych; 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną i rekreacyjną Gminy wśród mieszkańców, odwiedzających jednodniowych i turystów, zwiększenie świadomości walorów turystycznych i rekreacyjnych wśród mieszkańców Gminy, odwiedzających jednodniowych i turystów, zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy, odwiedzających jednodniowych i turystów, wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców, zwiększenie uczestnictwa w rekreacji mieszkańców Gminy, zwiększenie poziomu aktywności fizycznej mieszkańców, również w grupie seniorów, podniesienie jakości życia, poprzez zwiększoną aktywność rekreacyjną, poprawa stanu zdrowia mieszkańców Gminy dzięki uczestnictwu w aktywności rekreacyjnej, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba nowo powstałych punktów turystyczno-rekreacyjnych (szt.), liczba opisanych atrakcji turystycznych na stronie internetowej (szt.), liczba przeprowadzonych działań promocyjnych (szt.),

<p>1.5. Poprawa jakości opieki nad zabytkami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualizacja gminnego rejestru zabytków; • Kontynuowanie dotacyjnego programu na renowację lokalnych zabytków; • Promocja zabytków oraz miejsc atrakcyjnych turystycznie poprzez stronę www, przewodnik; 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie liczby turystów odwiedzających Gminę, • poprawa oferty turystycznej Gminy, • aktualizacja informacji na temat zabytków, • poprawa stanu zabytków, • wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców, • poprawa jakości przestrzeni i ochrona ładu przestrzennego w Gminie, • zwiększenie świadomości mieszkańców i odwiedzających na temat lokalnej historii, 	<ul style="list-style-type: none"> • stopień zaawansowania prac nad aktualizacją gminnego rejestru zabytków (%), • wartość udzielonego wsparcia na renowację lokalnych zabytków (zł), • liczba turystów odwiedzających zabytki (os.),
<p>1.6. Zapewnienie warunków do rozwoju gospodarczego Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie klimatu sprzyjającego inwestorom poprzez udzielenie wsparcia merytorycznego i infrastrukturalnego; • Tworzenie aktualnych ofert inwestycyjnych; • Przygotowanie portalu oferty inwestycyjnej promującego tereny przemysłowe; • Wdrożenie programu ulg dla nowych przedsiębiorców; • Nawiązanie współpracy samorządu ze szkołami zawodowymi – zapewnienie wykwalifikowanej kadry dla nowych przedsiębiorców; • Zwiększenie wsparcia w prowadzeniu księgowości i w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na prowadzenie działalności gospodarczej poprzez szkolenia i doradztwo. 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, • promocja istniejących terenów inwestycyjnych wśród inwestorów (z terenu Gminy oraz z zewnątrz), • zwiększenie liczby ofert inwestycyjnych na terenie Gminy, • zwiększenie liczby nowych inwestycji (napływ nowego kapitału inwestycyjnego) na terenie Gminy, • zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy, • spadek bezrobocia wśród mieszkańców, • rozwój szkolnictwa zawodowego na terenie Gminy (w tym podniesienie jakości jego kształcenia), • dopasowanie (dostosowanie) form i kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy, • podniesienie kompetencji zarządczych osób planujących podjęcie działalności gospodarczej (prowadzących działalność gospodarczą) na terenie Gminy, • aktywizacja gospodarcza mieszkańców Gminy (np. poprzez zakładanie przez nich nowych działalności gospodarczych), • opracowanie spójnego programu (systemu) ulg i zwolnień podatkowych dla przedsiębiorców i osób prowadzących własną działalność gospodarczą, • optymalizacja polityki fiskalnej gminy (w zakresie podatków i opłat lokalnych), • rozwój kompetencji osób odpowiedzialnych za kreowanie polityki gospodarczej, inwestycyjnej i pozyskiwanie inwestorów, • zwiększenie kwoty pozyskanych środków finansowych z przeznaczeniem na inwestycje (środki krajowe i europejskie). 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w Gminie (szt.), • liczba ofert inwestycyjnych na terenie Gminy (szt.), • stopień przygotowania portalu oferty inwestycyjnej (%), • kwota udzielonych ulg dla przedsiębiorców (zł), • liczba szkół zawodowych współpracujących z Gminą (szt.), • liczba zorganizowanych szkoleń i spotkań z zakresu doradztwa w prowadzeniu działalności gospodarczej (szt.).

CEL STRATEGICZNY II: ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA GWARANTUJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA

- 2.1. Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach na terenie Gminy
- 2.2. Rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej
- 2.3. Rozbudowa pozostałej infrastruktury technicznej
- 2.4. Podniesienie poziomu czystości w Gminie
- 2.5. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego
- 2.6. Przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu

Wysoko rozwinięta infrastruktura techniczna wpływa na poprawę atrakcyjności danego obszaru oraz poprawia jakość życia mieszkańców. Szczególny wpływ na rozwój Gminy ma wysoka jakość dróg i infrastruktury towarzyszącej, która wpływa na bezpieczeństwo i komfort zamieszkania, a także rozwinięta infrastruktura sieciowa (wodociągowo-kanalizacyjna, gazowa) oddziałująca również na jakość środowiska przyrodniczego. Gmina posiada wysoką jakość infrastruktury wodociągowej, jednak problemem jest niski stopień skanalizowania Gminy oraz mała dostępność do sieci gazowej. Elementem podnoszącym jakość życia mieszkańców jest również zapewnienie lepszej jakości Internetu oraz poprawa jego dostępności. Rozwinięta infrastruktura techniczna stanowi również podstawę do rozwoju gospodarczego Gminy, który powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju. Oznacza on dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi a wymaganiami ochrony środowiska. Inaczej mówiąc, zapewnienie takiej skali działalności gospodarczej, która nie będzie powodować negatywnych konsekwencji ujawniających się w środowisku. Z tego względu cel II zakłada również poprawienie efektywności gospodarki odpadami, poprawę jakości powietrza atmosferycznego m.in. poprzez rozwój alternatywnych źródeł energii, a także przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu w oparciu o nowoczesne rozwiązania i istniejące zasoby. Obydwa elementy: rozwój gospodarczy i poprawa stanu środowiska stanowiąc będą źródło systematycznego podnoszenia jakości życia mieszkańców.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

Teren wypoczynkowy przy stawie w Kołacinie

CEL STRATEGICZNY II: ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA GWARANTUJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa stanu dróg gminnych; Rozbudowa chodników przy kluczowych odcinkach dróg; Uzupełnienie oświetlenia drogowego; Rozbudowa monitoringu miejskiego na drogach wylotowych do- i z miasta; 	<ul style="list-style-type: none"> poprawa jakości dróg gminnych wraz z rozwiniętą infrastrukturą towarzyszącą, poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez rozbudowę oświetlenia i chodników przy kluczowych odcinkach dróg, stała kontrola dróg i kluczowych miejsc na terenie Gminy poprzez punkty monitoringu miejskiego, poprawa jakości pracy Posterunku Policji w Książu Wielkopolskim, zmniejszenie liczby wypadków drogowych, zmniejszenie stopnia przestępczości w Gminie, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa przez mieszkańców Gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> długość rozbudowanych dróg gminnych (km), długość wybudowanych chodników (km), liczba wybudowanych punktów oświetleniowych (szt.), liczba powstałych punktów monitoringu (szt.),
2.2. Rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie koncepcji rozbudowy sieci kanalizacyjnej i etapowe skanalizowanie Gminy; Kontynuacja wsparcia finansowego dla mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (na obszarach, dla których budowa kanalizacji jest nieefektywna ekonomicznie); Stać kontrola jakości przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych; 	<ul style="list-style-type: none"> usprawnienie procesu inwestycyjnego rozbudowy sieci kanalizacyjnej, regularne kontrole jakości przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych, zwiększenie ilości odprowadzonych ścieków systemem kanalizacji sanitarnej oraz poprawa jakości oczyszczonych ścieków, poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawa organizacji systemu gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej na terenie Gminy, optymalizacja kosztów systemu zaopatrywania mieszkańców w wodę i odprowadzania ścieków, 	<ul style="list-style-type: none"> długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km), kwota udzielonego wsparcia na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków (zł), liczba przeprowadzonych kontroli (szt.)
2.3. Rozbudowa pozostałej infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca z G.EN. GAZ Energia Sp. z o.o. w zakresie rozbudowy sieci gazowej; Zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców; Uzupełnienie sieci światłowodowej; Stworzenie punktów dostępu do Internetu w miejscach publicznych; 	<ul style="list-style-type: none"> stworzenie rozbudowanej sieci gazowej na terenie Gminy, dającej możliwość podłączenia się do niej mieszkańców i przedsiębiorstw, zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem tworzenia oferty dla nowych mieszkańców i przedsiębiorców, ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery z tradycyjnych źródeł ciepła, wysokiej jakości sieć internetowa dostępna w każdej miejscowości, poprawa dostępu mieszkańców do załatwiania podstawowych spraw w sposób zdalny, cyfrowy, 	<ul style="list-style-type: none"> długość wybudowanej sieci gazowej (km), udział mieszkańców korzystającej z sieci internetowej (%), długość wybudowanej sieci światłowodowej (km), liczba utworzonych punktów dostępu do Internetu (szt.),

		<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie na terenie Gminy punktów, w których mieszkańcy i turyści mogą uzyskać dostęp do darmowego Internetu, 	
2.4. Podniesienie poziomu czystości w Gminie	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja ekologiczna mieszkańców, w szczególności poprzez prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla każdej z grup wiekowych na temat segregacji odpadów, recyklingu i ochrony środowiska; • Likwidacja dzikich wysypisk śmieci oraz działania informacyjne, prewencyjne w tym zakresie; • Prowadzenie kontroli w zakresie złożonych deklaracji na odbiór odpadów komunalnych oraz prawidłowej segregacji śmieci; 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska oraz postępowania z odpadami, • poprawa estetyki Gminy poprzez zmniejszenie zanieczyszczenia terenów Gminy odpadami komunalnymi, • spełnienie wymaganych poziomów recyklingu, • weryfikacja liczby mieszkańców wytwarzających odpady komunalne na terenie Gminy oraz włączenie pozostałych mieszkańców Gminy do systemu gospodarki odpadami, • zwiększenie stopnia segregacji odpadów, • optymalizacja kosztów systemu gospodarki odpadami, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych warsztatów w zakresie ekologii (szt.), • liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci (szt.), • liczba przeprowadzonych kontroli (szt.),
2.5. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuowanie gminnego programu udzielania dotacji do wymiany pieców węglowych i innych nieekologicznych źródeł ciepła; • Rozważenie wdrożenia monitoringu stanu powietrza w Gminie; • Promowanie rozwoju alternatywnych źródeł energii w Gminie poprzez inwestycje na budynkach użyteczności publicznej w tym zakresie oraz rozważenie uruchomienia gminnego programu dotacji do montażu instalacji fotowoltaicznych; • Nawiązanie współpracy z inwestorami w celu możliwości budowy alternatywnych źródeł energii; 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych ekologicznymi źródłami ciepła, • zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, w szczególności pyłów PM 2,5, PM 10 oraz emisji CO₂, • stała kontrola jakości powietrza atmosferycznego, wpływająca również na podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców, • zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych na potrzeby budynków użyteczności publicznej oraz ich promocja wśród mieszkańców, • ograniczanie niskiej emisji związane z podnoszeniem efektywności energetycznej oraz wykorzystaniem układów wysokosprawnej kogeneracji i odnawialnych źródeł energii, 	<ul style="list-style-type: none"> • kwota udzielonych dotacji na wymianę pieców (zł), • liczba punktów monitoringu jakości powietrza na terenie Gminy (szt.), • liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie OZE (szt.), • liczba przeprowadzonych spotkań z inwestorami w zakresie OZE (szt.),
2.6. Przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Rozważanie uruchomienia programu dotacji do działań związanych z magazynowaniem wody deszczowej w zbiornikach nadziemnych i podziemnych; • Rozważenie budowy zbiornika retencyjnego wspólnie z instytucjami nadrzędnymi; • Zakładanie zielonych ogrodów na dachach budynków użyteczności publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • integracja systemu zbierania i dystrybucji wody opadowej, • zwiększenie ilości wody zatrzymywanej na terenie Gminy, • zmniejszenie odpływu powierzchniowego wód oraz zmniejszenie dotkliwych skutków suszy, • zatrzymywanie znacznej ilości wód opadowych w ekosystemach na obszarze Gminy, • zmniejszenie efektu miejskiej wyspy ciepła, • poprawa ekologicznego wizerunku miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • kwota udzielonej dotacji w zakresie małej retencji (zł), • stopień realizacji prac w zakresie budowy zbiornika retencyjnego (%), • liczba zielonych ogrodów na budynkach użyteczności publicznej (%).

CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA WZMACNIAJĄCA AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW

- 3.1. Podnoszenie jakości oświaty i opieki nad dziećmi
- 3.2. Rozwój kultury fizycznej i sportu
- 3.3. Poszerzanie oferty kulturalnej wraz z upowszechnianiem wiedzy o historii i tradycji
- 3.4. Rozwój gminnej polityki senioralnej
- 3.5. Przeciwdziałanie problemom i wykluczeniu społecznemu mieszkańców Gminy
- 3.6. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców jest również rozwój oferty edukacyjnej i innych usług społecznych. W Gminie Książ Wielkopolski, podobnie jak w całym kraju, obserwuje się starzenie się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa i w najbliższym okresie może przewyższyć liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne. W tym celu potrzebna jest rozbudowana oferta społeczna, która będzie odpowiadać na potrzeby każdej grupy społeczności gminnej: zawodowej, wiekowej, czy zróżnicowanej ze względu na płeć, sytuację rodzinną lub materialną, a także osób narażonych na wykluczenie społeczne. Poprawę jakości usług społecznych powinna również dostarczać infrastruktura społeczna i techniczna uwzględniająca potrzeby osób starszych, chorych i z niepełnosprawnością. Ważnym elementem do osiągnięcia celu jest również zwiększenie świadomości i aktywności mieszkańców w życiu Gminy.

Cel strategiczny III zakłada zatem działania w zakresie poprawy jakości oświaty i opieki nad dziećmi, rozwoju kultury fizycznej i sportu, podnoszeniem oferty społecznej i kulturalnej ze szczególnym uwzględnieniem upowszechniania wiedzy o tradycji i pamięci historycznej oraz troską o patriotyzm lokalny. Działania te mają na celu również kształtowanie postaw i zachowań międzyludzkich, tożsamości lokalnej, a także integrują wszystkich uczestników życia społecznego. Kapitał społeczny to przede wszystkim więzi międzyludzkie, stopień zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Wpływa to na jakość rządzenia w Gminie, zwiększa poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu Gminy, a także przyczynia się do ograniczenia patologii i wykluczenia społecznego.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

Artyści i lokalni statyści podczas wystawienia opery Halka S. Moniuszki - Ceglarnia Jarosławki, projekt „Palimy się do muzyki”

CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA WZMACNIAJĄCA AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. Podnoszenie jakości oświaty i opieki nad dziećmi	<ul style="list-style-type: none"> Wzbogacenie oferty zajęć pozalekcyjnych (zajęcia informatyczne, tematyczne, sportowe); Modernizacja przestrzeni szkolnych (baza dydaktyczna, dywany dźwiękoszczelne, wyposażenie, estetyka sal); Pozyskiwanie nowej kadry pedagogicznej; Zwiększenie systemu wsparcia nauczycieli; Poprawa wyposażenia przedszkoli; Zbadanie zapotrzebowania i opracowanie koncepcji rozwoju usług w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3; 	<ul style="list-style-type: none"> poprawa jakości edukacji dzięki nowo zdobytym przez nauczycieli kompetencjom, powrót rodziców, a w szczególności kobiet na rynek pracy dzięki możliwości zapewnienia przez Gminę miejsc opieki dla dzieci do lat 3, przyciągnięcie nowych mieszkańców z małymi dziećmi dzięki zapewnieniu ścieżki rozwoju dziecka od 3 roku życia, aż do momentu zakończenia szkoły podstawowej, poprawa warunków nauczania w szkołach podstawowych i przedszkolach, umożliwienie kontynuacji ścieżki edukacyjnej w lepszych uczelniach dzięki dobrym wynikom egzaminów, wynikającym z wdrożenia oferty zajęć pozalekcyjnych, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych (szt.), liczba zmodernizowanych pomieszczeń szkolnych (szt.), liczba nauczycieli w szkołach (os.), udział nauczycieli objętych systemem dokształcania (%), liczba zakupionych pomocy dydaktycznych w przedszkolach (szt.), liczba przeprowadzonych badań wśród mieszkańców (szt.),
3.2. Rozwój kultury fizycznej i sportu	<ul style="list-style-type: none"> Budowa hali widowiskowo-sportowej w Książu Wielkopolskim; Poprawa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przy szkołach i przedszkolu (boiska, bieżnie, lekkoatletyka); Rozbudowa infrastruktury sportowej w oparciu o nowe rozwiązania (m.in. skatepark, pumptrack, streetworkout); 	<ul style="list-style-type: none"> kształtowanie nawyku podejmowania aktywności fizycznej oraz podnoszenie sprawności fizycznej wśród dzieci i młodzieży, wspieranie rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży pełnienie poprzez pomocniczej roli w nawiązywaniu relacji społecznych oraz przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym, zwiększenie poziomu aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży, a dzięki temu przeciwdziałanie chorobom cywilizacyjnym, uzależnieniom, budowanie relacji międzyludzkich, w konsekwencji kapitału społecznego i tożsamości lokalnej, poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego mieszkańców Gminy o charakterze sportowo-rekreacyjnym, a w konsekwencji podniesienie jakości życia, dzięki poprawie kondycji psycho-fizycznej oraz wzmocnieniu więzi społecznych, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba wydarzeń prowadzonych w hali widowiskowo-sportowej (szt.), liczba nowych i zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych (szt.), liczba nowoczesnych obiektów sportowych (szt.),

<p>3.3. Poszerzanie oferty kulturalnej wraz z upowszechnianiem wiedzy o historii i tradycji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych dla każdej grupy wiekowej; • Stworzenie przystanków kulturalnych w świetlicach wiejskich; • Wykorzystanie hali widowiskowo-sportowej na stałe zajęcia i jednorazowe wydarzenia; • Kulturowanie tradycji i historii poprzez unikalne obchody rocznic i wydarzeń historycznych oraz pamięć postaci historycznych; • Zintensyfikowanie działań Izby Regionalnej Gminy Książ Wielkopolski w zakresie badania historii lokalnej; 	<ul style="list-style-type: none"> • poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego wśród mieszkańców o charakterze kulturowym, mające wpływ na świadomość dziedzictwa kulturowego, skutkujące wzmacnianiem więzi i „lokalnym patriotyzmem”, • integracja mieszkańców, • przyrost wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego Gminy w konsekwencji działań Izby Regionalnej, • zwiększenie poziomu wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego Gminy i regionu, wpływające na tożsamość lokalną, lokalny patriotyzm, • promocja Gminy na zewnątrz, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wydarzeń kulturalnych dla każdej grupy wiekowej (szt.), • liczba wydarzeń kulturalnych prowadzonych w świetlicach wiejskich (szt.), • liczba wydarzeń organizowanych w hali widowiskowo-sportowej (szt.), • liczba organizowanych uroczystości historycznych (szt.), • liczba przeprowadzonych działań w zakresie badania historii lokalnej (szt.),
<p>3.4. Rozwój gminnej polityki senioralnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie bazy służącej osobom starszym i z niepełnosprawnością (Klub Senior+, świetlice wiejskie); • Opracowanie oferty zajęć tematycznych dla seniorów (robótki ręczne, warsztaty kulinarne, zajęcia informatyczne oraz wspierające aktywność zawodową emerytów); • Wdrożenie Gminnej Karty Seniora; • Uruchomienie domu „spokojnej jesieni” na pobyt tymczasowy i dzienny; 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasowanie oferty usług do zmieniającej się struktury demograficznej, • walka z marginalizacją seniorów, włączenie społeczne osób starszych, • poprawienie jakości życia poprzez nowe możliwości spędzania czasu wolnego przez seniorów i zapewnienia oferty dostosowanej do wieku i interesów tych osób, • wsparcie mentalne dla opiekunów faktycznych osób starszych, którzy dzięki formom pomocy dla osób starszych, mają możliwość aktywności zawodowej, • integracja osób starszych, możliwość spędzania czasu wolnego z osobami o podobnym wieku i zainteresowaniach, • realizacja polityki krajowej nastawionej na wsparcie rodzin i osób starszych oraz niesamodzielnych, • digitalizacja wszystkich grup wiekowych, dzięki czemu możliwym jest szybsze wdrożenie e-usług w Gminie, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba seniorów uczestniczących w zajęciach (os.), • liczba prowadzonych zajęć dla seniorów (szt.), • liczba mieszkańców objętych Gminną Kartą Seniora (os.), • liczba mieszkańców korzystających z domu "spokojnej jesieni" (os.),

<p>3.5. Przeciwdziałanie problemom i wykluczeniu społecznemu mieszkańców Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie przestrzeni publicznej, architektury i usług do wymagań wszystkich obywateli, w tym likwidacja barier architektonicznych (podjazdy, windy); • Zwiększenie liczby lokali komunalnych i socjalnych poprzez adaptację wolnych pomieszczeń w budynkach użyteczności publicznej; • Przygotowanie oferty spotkań terapeutycznych dla osób potrzebujących wsparcia (kampanie profilaktyczne, edukacyjne); • Organizacja programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym; • Rozwój polityki prorodzinnej (m.in. wyprawka dla każdego noworodka z Gminy Książ Wielkopolski); • Uruchowienie wolontariatu dla potrzebujących oraz angażowanie ludzi chętnych do pomocy; • Utworzenie wypożyczalni sprzętu dla osób z niepełnosprawnością; • Opracowanie programu badań profilaktycznych dla mieszkańców zgodnie ze zdiagnozowanymi problemami zdrowotnymi; 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób o szczególnych potrzebach, • zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym dzięki zwiększonemu wsparciu tych osób, • zmniejszenie liczby osób bezrobotnych na terenie Gminy, • zwiększenie zakresu zadań zleczonym podmiotom zewnętrznym, m.in. organizacjom pozarządowym, a przy tym odciążenie pracowników Urzędu Gminy, • przeciwdziałanie bezdomności, w tym zmniejszenie osób zagrożonych bezdomnością między innymi ze względu na brak możliwości opłat za lokale stanowiące zasoby mieszkaniowe Gminy, • zmniejszenie liczby zachorowań i zgonów z powodu problemów zdrowotnych dzięki wcześniejszemu wykryciu chorób w ramach badań profilaktycznych, • poprawa jakości życia i włączenie społeczne osób z niepełnosprawnością, • stworzenie dobrych warunków do życia i zamieszkania dla rodzin z dziećmi, • „zatrzymywanie” mieszkańców w Gminie dzięki rozwiniętej bazie mieszkań komunalnych i socjalnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.), • liczba utworzonych mieszkań komunalnych i socjalnych (szt.), • liczba przeprowadzonych spotkań terapeutycznych (szt.), • liczba mieszkańców objętych programami aktywizacji zawodowej i społecznej (os.), • liczba urodzeń w ciągu roku (os.), • liczba wolontariuszy na terenie Gminy (os.), • liczba zakupionych sprzętów dla osób z niepełnosprawnością (szt.), • liczba przeprowadzonych badań profilaktycznych (szt.),
<p>3.6. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie współpracy z organizacjami integrującymi działania lokalne (KGW, OSP, NGO, CK, Biblioteka, placówki oświatowe); • Cyfryzacja Urzędu Miejskiego i wzrost dostępności usług publicznych drogą internetową; • Założenie profilu Gminy w mediach społecznościowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie poziomu włączenia społecznego, zwiększenie dostępności usług publicznych, • obniżenie kosztów usług publicznych, • zwiększenie poziomu uczestnictwa mieszkańców w „życiu gminy”, dzięki zasięgom udostępnianych informacji w mediach społecznościowych, • zwiększenie świadomości wachlarza możliwości korzystania z usług publicznych, dzięki dostępności informacji, • zwiększenie poziomu uczestnictwa społeczności w wydarzeniach o różnym charakterze, dzięki dostępności informacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wydarzeń współorganizowanych z organizacjami (szt.), • liczba usług publicznych w Gminie objętych cyfryzacją (szt.), • liczba informacji publikowanych na profilu społecznościowym Gminy (szt.).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Książ Wielkopolski

Obszar Gminy Książ Wielkopolski charakteryzuje się uporządkowaną strukturą funkcjonalno-przestrzenną. Miasto jest miejscem koncentracji zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej, na obszarach wiejskich znaczną część stanowią tereny rolnicze niezabudowane i tereny leśne. Tereny zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej zlokalizowane są w obrębie poszczególnych miejscowości. Uzupełnieniem istniejących funkcji są tereny rekreacyjno-wypoczynkowe położone przede wszystkim w zachodniej części Gminy.

Struktura hierarchiczna jednostek osadniczych odznacza się pełnionymi funkcjami usługowymi i produkcyjnymi. Tereny zainwestowane są wyposażone w niezbędną infrastrukturę techniczną, a istniejąca sieć drogowa zapewnia sprawny system powiązań komunikacyjnych w relacjach wewnętrznych i zewnętrznych. Problem stanowi natomiast częściowo zdekapitalizowana zabudowa wymagająca podjęcia działań modernizacyjnych, a także sposób uporządkowania przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych. Sukcesywnych remontów wymagają także poszczególne drogi. Wyznaczone kierunki rozwoju przestrzennego wskazują na rozwój istniejących funkcji mieszkaniowych, usługowych, produkcyjnych i rekreacyjnych w sąsiedztwie terenów już zainwestowanych przy założeniu równoczesnej rozbudowy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, stopniowego przekształcania zabudowy siedliskowej w różne formy aktywności gospodarczej wspomagające rozwój społeczno-gospodarczy oraz wykorzystania gospodarcze terenów rolnych. Wysokimi wartościami przyrodniczymi i krajobrazowymi w skali Gminy charakteryzują się doliny Warty i Obry oraz istniejące kompleksy leśne. Północna część obszaru Gminy jest objęta formami ochrony przyrody. Istotny jest także wysoki udział gleb o najwyższej przydatności rolniczej wymagających ochrony przed zainwestowaniem.

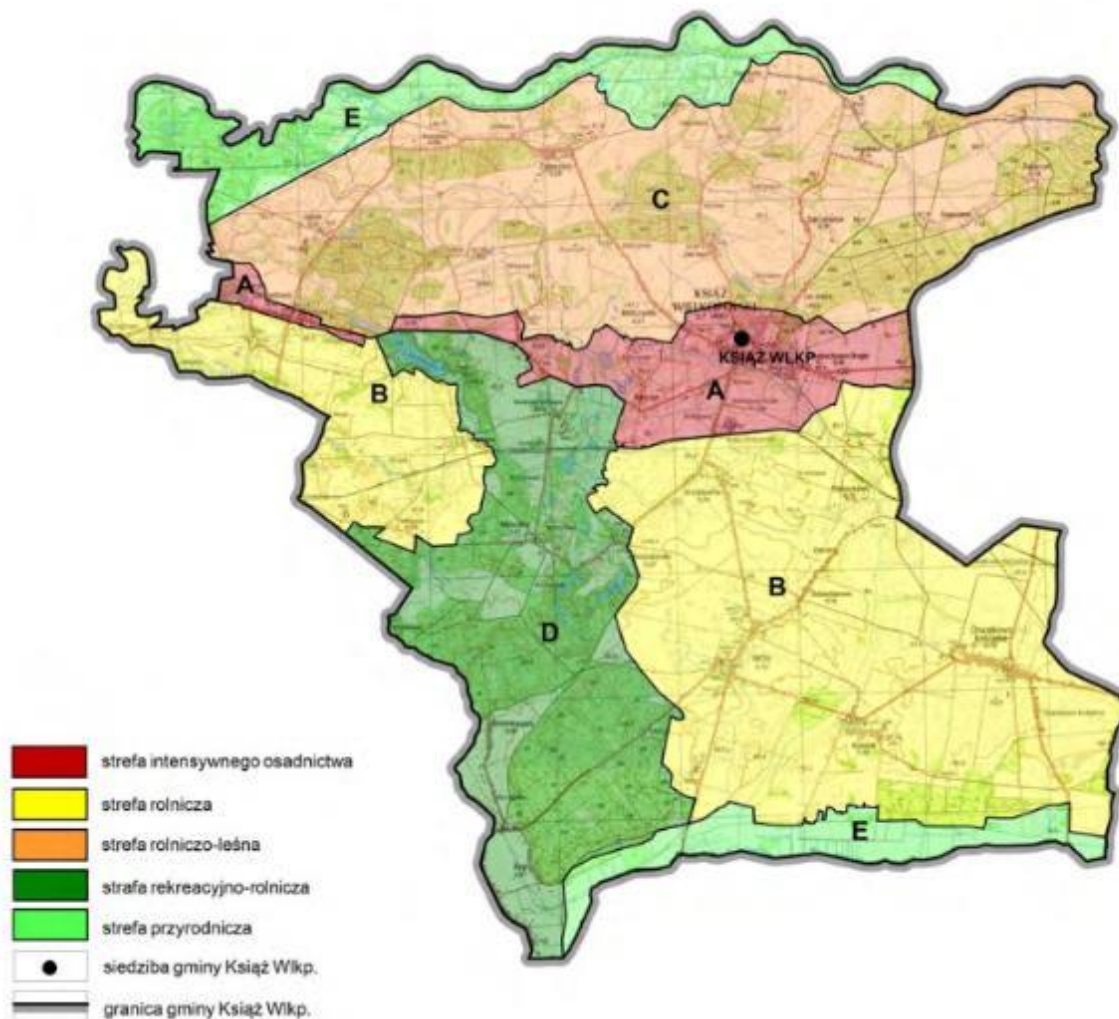
Ze względu na obecny stan zagospodarowania i zainwestowania Gminy, zróżnicowane zasoby i jakość środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu oraz stopień urbanizacji, w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Książ Wielkopolski z 2019 roku, teren Gminy podzielony został na pięć stref funkcjonalno-przestrzennych:

- 1) **Strefa intensywnego osadnictwa** – przebiegająca wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 436 przebiegającej przez cały obszar Gminy z zachodu na wschód i obejmująca tereny o najwyższym stopniu zainwestowania; położona jest tu główna jednostka osadnicza Gminy – Książ Wielkopolski wraz ze strefą rozwojową oraz jednostki wiejskie rozmieszczone wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego – Chrzastowo, Zawory, Konarzyce, Radoszkowo; predysponowana jest do dalszego rozwoju mieszkalnictwa, usług i produkcji, szczególnie w obrębie miasta i okolicznych wsi; kluczowym działaniem na tym terenie jest poprawa dostępności komunikacyjnej z uwzględnieniem wyprowadzenia ruchu tranzytowego z centrum miasta; istotnym aspektem rozwoju przestrzennego strefy jest poprawa jakości przestrzeni miejskiej, która polegać będzie na poprawie wyposażenia w usługi;
- 2) **Strefa rolnicza** – obejmująca tereny położone w południowo-wschodniej i środkowo-zachodniej części Gminy; ze względu na duży areal gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych gleb predysponowana jest do kontynuacji i wzmocnienia intensywnej funkcji rolniczej;
- 3) **Strefa rolniczo-leśna** – obejmująca łąki nadwarciańskie, starorzecza, łąki, pastwiska, pola uprawne i lasy w północnej części Gminy (fragment Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej); odznacza się stosunkowo dużą atrakcyjnością pod względem przyrodniczo-krajobrazowym i predysponowana jest do kontynuacji dotychczasowej funkcji rolniczej (w tym produkcji żywności ekologicznej), prowadzenia ekologicznego kierunku gospodarki leśnej (traktowania dużych zespołów leśnych jako najważniejszego składnika dla równowagi ekologicznej) oraz rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej (w tym agroturystyki na bazie istniejących gospodarstw);
- 4) **Strefa rekreacyjno-rolnicza** – obejmująca południowo-zachodnią część Gminy, w której zlokalizowane jest Jezioro Jarosławskie wraz z zabudową letniskową i terenami rekreacyjnymi, oraz kompleksy leśne; strefa ta obejmuje także grunty rolne i łąki stanowiące zaplecze produkcyjne dla wsi Jarosławki, Konarskie, Międzybórz, Włóściejewki, Włóściejewice i Ługi, które

powinny pozostać w dotychczasowym użytkowaniu; ze względu na duży potencjał przyrodniczo-krajobrazowy i występującą infrastrukturę rekreacyjną, obszar posiada predyspozycje do rozwoju funkcji wypoczynkowych i agroturystycznych, z uwzględnieniem ochrony otoczenia Jeziora Jarosławskiego;

- 5) **Strefa przyrodnicza** – obejmująca dolinę rzeki Warty w północnej części Gminy oraz pradolinę rzeki Obry na południu; występuje tu charakterystyczny krajobraz łąkowy z enklawami łąk i pól.

Ryc. 6. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Książ Wielkopolski

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Książ Wielkopolski przyjęte uchwałą nr VII/33/2019 Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim z dnia 25 marca 2019 roku.

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Książ Wielkopolski zakłada kontynuację rozwoju istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy w oparciu o istniejący układ osadniczy, komunikacyjny i walory przyrodnicze.

Miasto Książ Wielkopolski i strefa podmiejska, jest główną jednostką osadniczą Gminy, a zarazem centrum administracyjno-usługowym. Zakłada się dalszą aktywizację inwestycyjną tego obszaru, związaną z rozwojem zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej. W centrum miasta, w historycznej przestrzeni publicznej, kontynuowane i wzmacniane będą istniejące funkcje usługowe o znaczeniu gminnym. Istotną rolę w systemie osadniczym Gminy w kolejnych latach pełnić będą ośrodki podstawowe: jednostki wiejskie położone w południowej części Gminy (Mchy, Chwałkowo Kościelne) i w północnej części obszaru (Zaborowo), które wyróżniają się potencjałem demograficznym, wyposażeniem w obiekty usługowe z zakresu obsługi dla ludności, dają perspektywę rozwoju zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej. Pozostałe jednostki osadnicze nadal pełnić będą funkcje mieszkaniowe, usługowe i gospodarcze, proporcjonalnie do swojej skali i zasięgu oddziaływania. Zakłada się ponadto rozwój istniejących funkcji szkoleniowych o znaczeniu ponadlokalnym we wsi Włóściejewki.

Podstawą rozwoju przestrzennego Gminy będzie istniejący układ komunikacyjny, wiążący wszystkie jednostki osadnicze, którego podstawę tworzy droga wojewódzka nr 436 przebiegająca przez środkową część Gminy, układ dróg powiatowych oraz drogi gminne obsługujące poszczególne tereny.

Zgodnie z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę rozwój przestrzenny Gminy odbywał się będzie poprzez lokalizację zabudowy w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach poszczególnych jednostek osadniczych oraz na obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Dopiero w dalszej kolejności rozwój ten będzie możliwy na pozostałych obszarach zgodnie z określonym zapotrzebowaniem na nową zabudowę. Nowe tereny przeznaczone pod zabudowę wyznaczone są w Studium głównie w istniejących ciągach po jednej lub po obu stronach istniejących dróg obsługujących wsie (drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne), czyli w miejscach, gdzie istnieje lub planowana jest budowa podstawowej sieci infrastruktury technicznej: sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i elektroenergetycznej. Osadnictwo rozwijać się będzie na bazie istniejącego zainwestowania poprzez: wymianę istniejącej zużytej zabudowy, uzupełnienia na wolnych działkach lub w nowych obszarach zlokalizowanych w sąsiedztwie istniejącego zainwestowania. W pierwszej kolejności nowa zabudowa lokalizowana będzie na glebach niskiej klasy bonitacji. Działania przewidziane w Strategii dotyczące infrastruktury technicznej będą uwzględniać również usytuowanie na terenie Gminy linii elektroenergetycznej 110 kV relacji GPZ Środa Wielkopolska – GPZ Śrem, a także gazociągów wysokiego ciśnienia (w tym gazociągów kopalnianych).

Dodatkowo, w ramach poszczególnych stref, zakłada się następujące kierunki kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

Strefa intensywnego osadnictwa

Rozwój strefy powinien uwzględniać konieczność racjonalnego kształtowania nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Istotnym aspektem jest rozdzielenie funkcji mieszkaniowych i usługowych od funkcji produkcyjnych. Lokalizowanie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej powinno uwzględniać dostępność do usług i terenów zieleni. Kluczowym elementem kształtowania struktury przestrzennej jest rozbudowa systemu komunikacyjnego w rejonie miasta, uwzględniająca wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta oraz sprawną obsługę wszystkich terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Strefa rolnicza

W celu kontynuacji i wzmocnienia funkcji rolniczej konieczna jest ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez wyłączenie z zabudowy. Charakterystycznym elementem strefy są liczne zadrzewienia przydrożne, śródpolne i przywodne, które powinny podlegać zachowaniu. Funkcje mieszkaniowe i usługowe w poszczególnych jednostkach powinny zabezpieczać bieżące i przyszłe potrzeby lokalnej

Kościół w Gogolewie z rzeką Wartą w tle

społeczności. Rozwój przestrzenny powinien być jednak dostosowany do skali poszczególnych jednostek, z uwzględnieniem zachowania dominującej funkcji rolniczej.

Strefa rolniczo-leśna

Rozwój strefy, zwłaszcza w zakresie turystyki i rekreacji, nie może naruszać istniejących zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych oraz powinien być powiązany z wprowadzaniem środków wzmacniania i ochrony środowiska naturalnego. Istotnym aspektem jest ochrona najstarszych i najcenniejszych ekologicznie drzewostanów, wyeliminowanie zrębów zupełnych, czy przebudowa monokultur. Rozwój wiejskich jednostek osadniczych: Łężka, Sroczewa, Zaborowa, Gogolewa i Świączynia powinien przebiegać z uwzględnieniem skali poszczególnych jednostek, w powiązaniu z rozwojem funkcji rolniczej i rekreacyjnej.

Strefa rekreacyjno-rolnicza

Kluczowym aspektem rozwoju przestrzennego tej strefy będzie uporządkowanie istniejącego zainwestowania oraz uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej. Jednostki osadnicze położone w strefie, obok pełnienia funkcji rolniczych, wykazują istotny potencjał dla rozwoju funkcji agroturystycznych.

Strefa przyrodnicza

Strefa jest predysponowana nadal do pełnienia swej ekologicznej funkcji. Gospodarcze wykorzystanie łąk i pól powinno mieć znaczenie marginalne.

Ponadto występujące na obszarze Gminy Książ Wielkopolski dobra kultury stanowią dużą wartość historyczną, wymagają one zachowania i wyeksponowania oraz odpowiedniego kształtowania wysokiej jakości otoczenia. Koncepcja zawarta w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Książ Wielkopolski wskazuje na możliwość pobudzenia większej aktywności gospodarczej, dostosowanej do zmieniających się uwarunkowań, potrzeb i możliwości rozwoju, a jednocześnie chroni i rozwija istniejące walory przyrodnicze, kulturowe i przestrzenne. Koncepcja stwarza także możliwości poprawy warunków życia mieszkańców Gminy oraz podniesienia jej rangi w skali województwa. Działania przyjęte w Strategii dotyczące walorów kulturowych będą uwzględniać również przebiegające przez teren Gminy: szlak wodny Wielka Pętla Wielkopolski i szlak kulturowy o znaczeniu międzynarodowym – Szlak Cysterski.

5. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Książ Wielkopolski, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 oraz koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski.
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii rozwoju Gminy Książ Wielkopolski na lata 2021-2030 ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

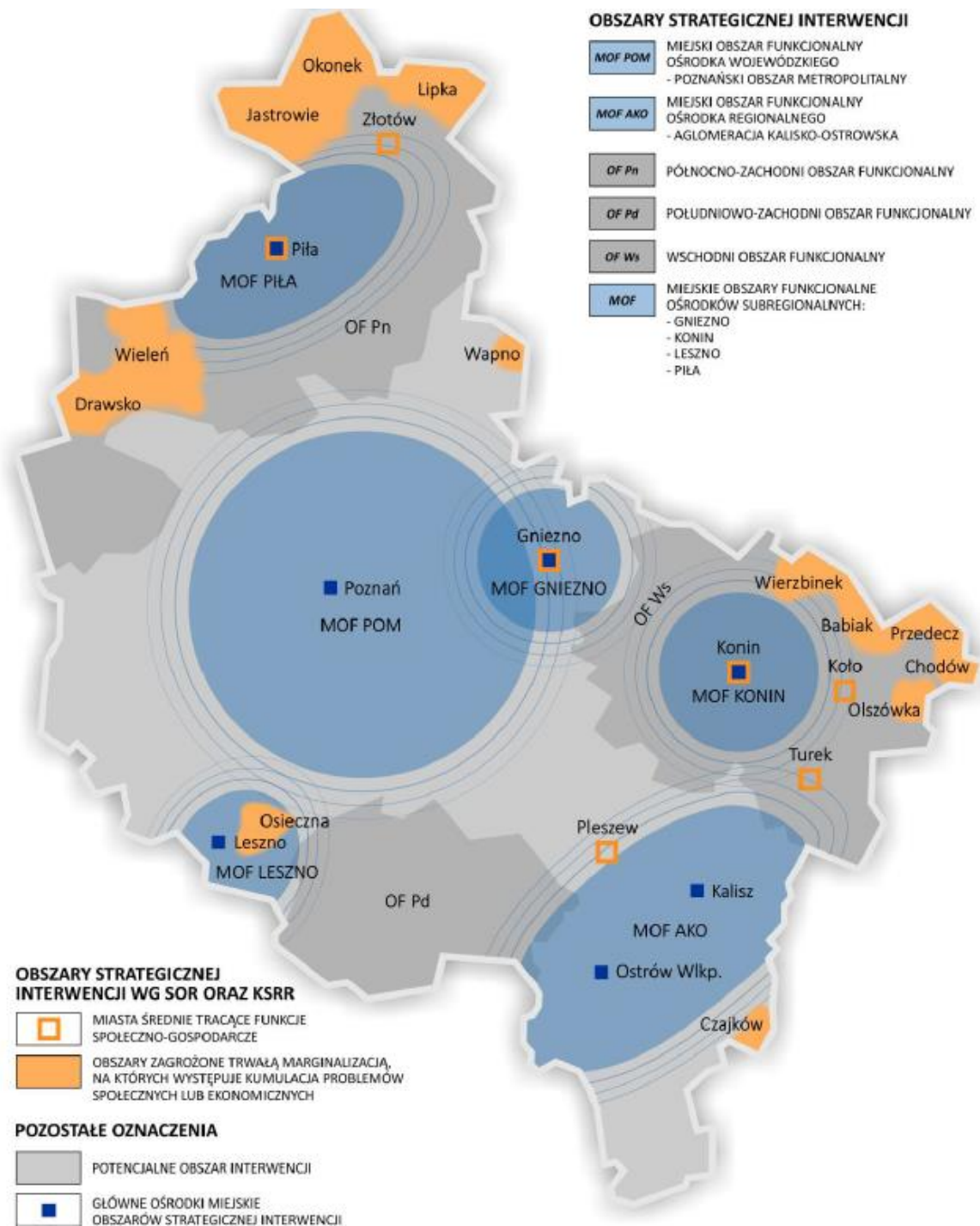
CELE	
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy Książ Wielkopolski na lata 2021-2030
<p>1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców</p> <p>1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu</p> <p>1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia</p> <p>1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy</p>	<p>Cel I: Atrakcyjna przestrzeń zwiększająca potencjał rozwojowy Gminy</p> <p>1.6. Zapewnienie warunków do rozwoju gospodarczego Gminy</p> <p>Cel III: Kompleksowa oferta społeczna wzmacniająca aktywność mieszkańców</p> <p>3.1. Podnoszenie jakości oświaty i opieki nad dziećmi</p>
<p>2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu</p> <p>2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie</p> <p>2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom</p> <p>2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu</p>	<p>Cel I: Atrakcyjna przestrzeń zwiększająca potencjał rozwojowy Gminy</p> <p>1.2. Osiągnięcie ładu przestrzennego poprzez świadomą i aktywną politykę przestrzenną</p> <p>1.3. Rozwój rowerowej infrastruktury turystycznej</p> <p>1.4. Rozwój tematycznej infrastruktury turystycznej</p> <p>1.5. Poprawa jakości opieki nad zabytkami</p>

CELE	
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy Książ Wielkopolski na lata 2021-2030
	<p>Cel III: Kompleksowa oferta społeczna wzmacniająca aktywność mieszkańców</p> <p>3.2. Rozwój kultury fizycznej i sportu</p> <p>3.3. Poszerzanie oferty kulturalnej wraz z upowszechnianiem wiedzy o historii i tradycji</p> <p>3.4. Rozwój gminnej polityki senioralnej</p> <p>3.5. Przeciwdziałanie problemom i wykluczeniu społecznemu mieszkańców</p> <p>3.6. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego</p>
<p>3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa</p> <p>3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej</p>	<p>Cel I: Atrakcyjna przestrzeń zwiększająca potencjał rozwojowy Gminy</p> <p>1.1. Zwiększenie dostępności przestrzennej Gminy</p> <p>1.3. Rozwój rowerowej infrastruktury turystycznej</p> <p>Cel II: Rozwinięta infrastruktura gwarantująca wysoką jakość życia</p> <p>2.1. Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach na terenie Gminy</p> <p>2.2. Rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej</p> <p>2.3. Rozbudowa pozostałej infrastruktury technicznej</p> <p>2.4. Podniesienie poziomu czystości w Gminie</p> <p>2.5. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</p> <p>2.6. Przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu</p>
<p>4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem</p> <p>4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług</p> <p>4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju</p>	<p>Cel I: Atrakcyjna przestrzeń zwiększająca potencjał rozwojowy Gminy</p> <p>1.2. Osiągnięcie ładu przestrzennego poprzez świadomą i aktywną politykę przestrzenną</p> <p>Cel III: Kompleksowa oferta społeczna wzmacniająca aktywność mieszkańców</p> <p>3.6. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego</p>

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Gmina Książ Wielkopolski nie została zaliczona do żadnego z wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku obszarów strategicznej interwencji. Znajduje się ona pomiędzy Miejskim Obszarem Funkcyjnym Ośrodka Wojewódzkiego – Poznańskim Obszarem Metropolitalnym a Południowo-zachodnim Obszarem Funkcyjnym. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wskazuje jednak, że OSI nie są jedyną podstawą terytorializacji wsparcia. Wielkopolska jest regionem o złożonej strukturze potencjałów i barier rozwojowych w układzie wewnątrzregionalnym, stąd istotne znaczenie będzie miała właściwa interwencja na poziomach lokalnym, ponadlokalnym, subregionalnym z użyciem możliwych do wykorzystania instrumentów współpracy, np. mechanizm porozumień terytorialnych. Działania będą dopasowane do typów układów funkcjonalnych i nie będą ograniczać się do granic administracyjnych. Podejście takie pozwoli uniknąć nakładania się nieskoordynowanych interwencji sektorowych.

Ryc. 7. Obszary strategicznej interwencji w Wielkopolsce o indykatywnym zasięgu

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Książ Wielkopolski na lata 2021-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego. Obecnie obowiązującymi dokumentami w Gminie są:

- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Książ Wielkopolski na lata 2021-2028,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Książ Wielkopolski,
- Założenia do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Książ Wielkopolski,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Książ Wielkopolski na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024,
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Książ Wielkopolski na lata 2019-2024,
- Gminny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży,
- Roczny Program Współpracy Gminy Książ Wielkopolski z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Książ Wielkopolski na lata 2017 - 2022,
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Książ Wielkopolski,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Książ Wielkopolski,
- Sołectkie Strategie Rozwoju Wsi: Chrzastowo, Mchy, Sroczewo, Włóściejewice, Ługi, Włóściejewki, Zaborowo, Chwałkowo Kościelne, Gogolewo, Kołacin i Brzóstownia.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji w okresie realizacji Strategii będą m.in. program ochrony środowiska, gminny program opieki nad zabytkami, strategia rozwiązywania problemów społecznych, plany odnowy miejscowości, strategie sołectkie, czy programy jednoroczne. W przypadku poprawy skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego Gmina sporządzi ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z wieloletnim programem sporządzania planów miejscowych.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat śremski. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę Smart City. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Miejskiego, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności burmistrza w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady miejskiej i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje czy dane działanie zostało zrealizowane czy nie. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

Mural „Kosą na prusaka”, a w tle rynek w Książu Wielkopolskim

7. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Książ Wielkopolski na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego dla bieżącej perspektywy finansowej (wdrażanej do roku 2023) oraz kolejnego okresu, a także ogólnopolskich programów operacyjnych oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Książ Wielkopolski na lata 2021-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Miejskiego w Książu Wielkopolskim oraz jednostek organizacyjnych Gminy Książ Wielkopolski.

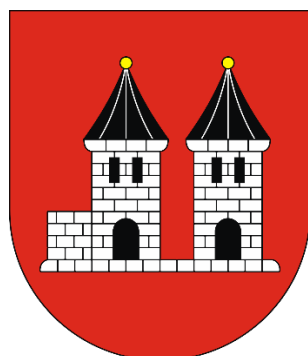
Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem śremskim oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób niezagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z uchwałą nr XVIII/116/2020 Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim z dnia 24 kwietnia 2020 r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Książ Wielkopolski na lata 2020-2028, potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach 2021-2028 wyniesie około 61,3 mln zł.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZE- STRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ GMINY KSIĄŻ WIELKOPOLSKI

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY.....	50
1.1. Informacje ogólne	50
1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	51
1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe	54
CZĘŚĆ II: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	55
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	55
2.3. Infrastruktura i środowisko	58
<i>Infrastruktura drogowa</i>	58
<i>Urządzenia sieciowe</i>	58
<i>Gospodarka odpadami</i>	60
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	60
2.4. Stan finansów samorządowych	61
<i>Wykonanie budżetu</i>	61
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	63
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	65
CZĘŚĆ III: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY.....	66
3.1. Demografia	66
3.2. Kapitał społeczny	68
<i>Przedszkola i żłobki</i>	68
<i>Edukacja szkolna</i>	70
<i>Kultura i sport</i>	73
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	73
<i>Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne</i>	74
<i>Partnerzy Gminy</i>	76
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	76

CZĘŚĆ I: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

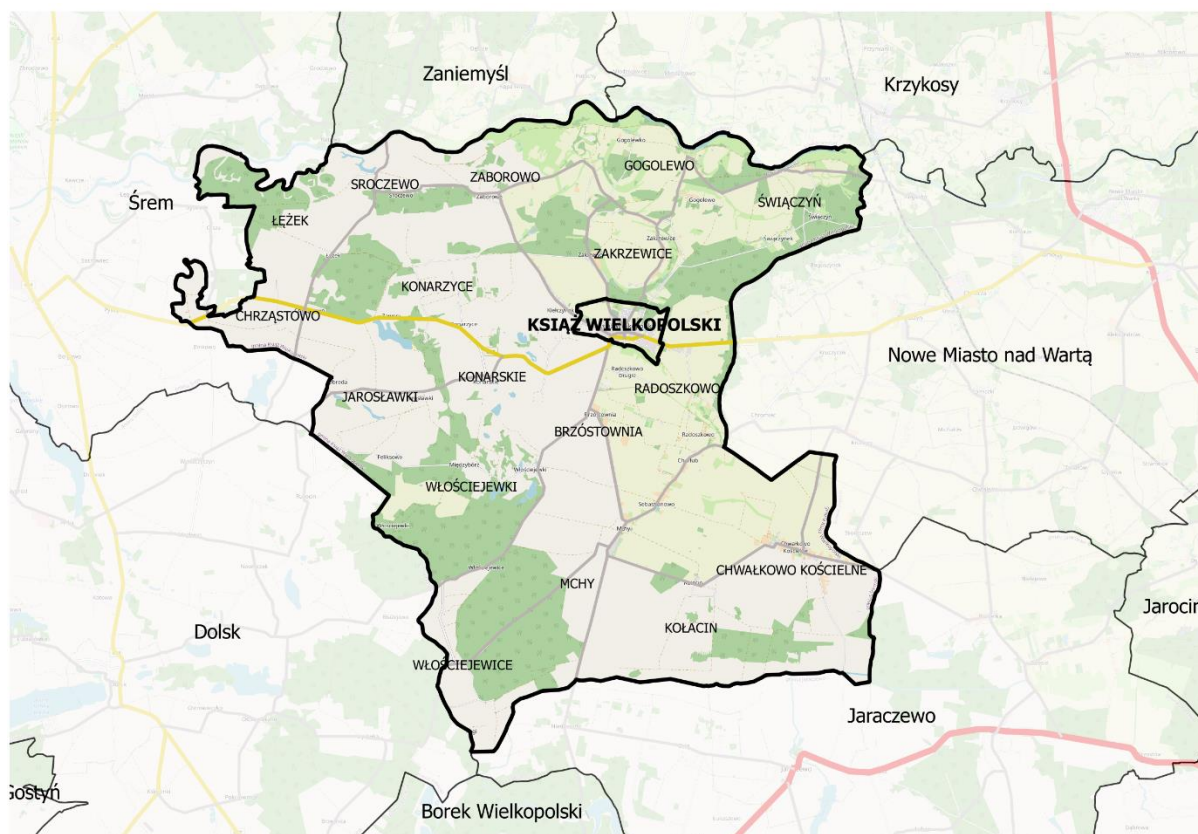
1.1. Informacje ogólne

Gmina Książ Wielkopolski to gmina miejsko-wiejska położona w województwie wielkopolskim, we wschodniej części powiatu śremskiego. Wzdłuż jej północnej granicy przepływa rzeka Warta. Sąsiaduje ona z 6 gminami:

- od wschodu z Gminą Dolsk i Śrem z powiatu śremskiego,
- od północy przez rzekę Wartę z Gminą Zaniemyśl i Krzykosy z powiatu średzkiego,
- od zachodu z Gminą Nowe Miasto nad Wartą z powiatu średzkiego,
- od południa z Gminą Jaraczewo z powiatu jarocińskiego.

Gmina charakteryzuje się zmiennością krajobrazu, z przewagą terenu nizinnego. Jej powierzchnia wynosi 147,87 km², co stanowi 25,73% powierzchni powiatu i 0,49% powierzchni województwa. W ujęciu administracyjnym składa się z miasta Książ Wielkopolskiego, będącego siedzibą władz lokalnych oraz 21 sołectw: Chwałkowo Kościelne, Chrząstowo, Brzóstownia, Gogolewo, Jarosławki, Kiełczynek, Kołacin, Konarskie, Konarzyce, Łęzek, Ługi, Mchy, Radoszkowo, Radoszkowo Drugie, Sebastianowo, Sroczewo, Świączyn, Włociejewki, Włociejewice, Zaborowo i Zakrzewice.

Ryc. 8. Położenie Gminy Książ Wielkopolski

Źródło: opracowanie własne.

Przez Gminę Książ Wielkopolski przebiega droga wojewódzka nr 436 relacji Śrem – Nowe Miasto nad Wartą. Droga ta zapewnia połączenie Gminy z miastem powiatowym Śremem oraz drogą krajową nr 11 relacji Poznań – Nowe Miasto nad Wartą – Jarocin – Kępno. Odległość Gminy od Śremu wynosi 18 km (około 20 min.), a od Poznania 60 km (około 1 godz.).

Na terenie Gminy nie ma czynnego dworca kolejowego. Najbliższy dworzec znajduje się w m. Chocicza – około 6 km od Książa Wielkopolskiego. Usługi transportowe świadczone są przez prywatnych przewoźników (Marco Polo), Jarocińskie Linie Autobusowe Sp. z o.o. Gmina zawarła również porozumienie z Gminą Śrem w sprawie organizacji transportu obejmującego miejscowość Chrzastowo. Dodatkowo Gmina przekazuje dotacje do Powiatu Poznańskiego na współfinansowanie PKS Poznań S.A.

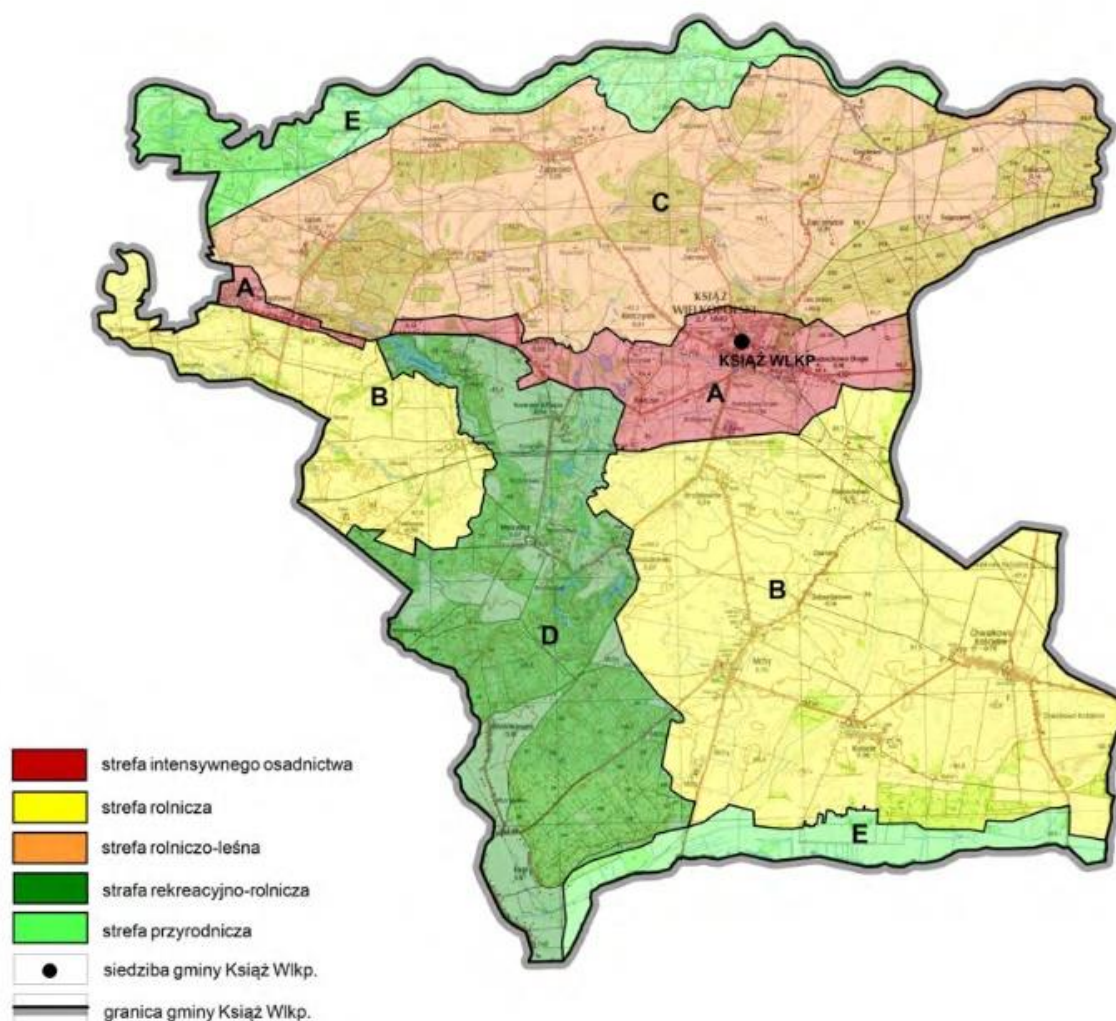
1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Gmina Książ Wielkopolski stanowi obszar o charakterze rolniczym z rozwijającymi się funkcjami usługowymi i produkcyjnymi. Ponad 70% terenu zajmują indywidualne gospodarstwa rolne, dzierżawy gruntów po byłych państwowych gospodarstwach rolnych oraz spółdzielnie produkcyjne. Około 23% powierzchni Gminy pokrywają lasy.

Pod względem funkcjonalno-przestrzennym Gmina podzielona została na pięć stref:

- 6) **Strefa intensywnego osadnictwa** – przebiegająca wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 436, w której występuje największa koncentracja zabudowy mieszkaniowej i usługowej; predysponowana jest do dalszego rozwoju mieszkalnictwa, usług i produkcji, szczególnie w obrębie miasta i okolicznych wsi; kluczowym działaniem na tym terenie jest poprawa dostępności komunikacyjnej z uwzględnieniem wyprowadzenia ruchu tranzytowego z centrum miasta;
- 7) **Strefa rolnicza** – obejmująca tereny położone w południowo-wschodniej i środkowo-zachodniej części Gminy; ze względu na duży areal gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych gleb predysponowana jest do kontynuacji i wzmocnienia intensywnej funkcji rolniczej;
- 8) **Strefa rolniczo-leśna** – obejmująca łągi nadwarciańskie, starorzecza, łąki, pastwiska, pola uprawne i lasy w północnej części Gminy; odznacza się stosunkowo dużą atrakcyjnością pod względem przyrodniczo-krajobrazowym i predysponowana jest do kontynuacji dotychczasowej funkcji rolniczej (w tym produkcji żywności ekologicznej), prowadzenia ekologicznego kierunku gospodarki leśnej oraz rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej (w tym agroturystyki na bazie istniejących gospodarstw);
- 9) **Strefa rekreacyjno-rolnicza** – obejmująca południowo-zachodnią część Gminy, w której zlokalizowane jest Jezioro Jarosławskie wraz z zabudową letniskową i terenami rekreacyjnymi, oraz kompleksy leśne; ze względu na duży potencjał przyrodniczo-krajobrazowy i występującą infrastrukturę rekreacyjną, obszar posiada predyspozycje do rozwoju funkcji wypoczynkowych i agroturystycznych, z uwzględnieniem ochrony otoczenia Jeziora Jarosławskiego; kluczowym elementem rozwoju dla tego obszaru jest uporządkowanie istniejącego zainwestowania i uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej;
- 10) **Strefa przyrodnicza** – obejmująca dolinę rzeki Warty w północnej części Gminy oraz pradolinę rzeki Obry na południu; predysponowana jest ona do pełnienia funkcji ekologicznej.

Ryc. 9. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Książ Wielkopolski

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Książ Wielkopolski przyjęte uchwałą nr VII/33/2019 Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim z dnia 25 marca 2019 roku.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym gminy jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Książ Wielkopolski zostało przyjęte uchwałą nr VII/33/2019 Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim z dnia 25 marca 2019 roku.

Po podjęciu przez Radę Miejską w Książu Wielkopolskim uchwały Nr XXIX/194/2017 z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Książ Wielkopolski, wykonano wszystkie niezbędne czynności proceduralne wymienione w art. 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz w przepisach odrębnych. W myśl art. 11 pkt 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Burmistrz Książa Wielkopolskiego sporządzając studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, uwzględnił ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Burmistrz przedłożył projekt studium do zaopiniowania i uzgodnienia, a w studium zostały uwzględnione zamierzenia w zakresie ponadlokalnych inwestycji związanych z zagospodarowaniem terenów.

Polityka przestrzenna Gminy Książ Wielkopolski jest więc zgodna z polityką przestrzenną województwa wielkopolskiego.

Na podstawie porównania zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością obszarów na terenie Gminy Książ Wielkopolski (w powierzchni użytkowej w m²), sformułowane zostały wytyczne do określania kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów w celu realizacji pełnego zapotrzebowania. Założono m.in. że:

- dla terenów zabudowy śródmiejskiej nową zabudowę należy realizować wyłącznie jako uzupełnienie istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej centrum miasta Książa Wielkopolskiego;
- dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, zagrodowej, usługowej, rekreacji indywidualnej, produkcyjnej, składów i magazynów, sportu, turystyki i rekreacji, zabudowy obsługi gospodarki rolnej, dopuszcza się kształtowanie nowej zabudowy poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych oraz poza obszarami przeznaczonymi w planach miejscowych pod zabudowę o maksymalnej powierzchni użytkowej zabudowy wynikającej z przeprowadzonego bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Tabela 4. Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością obszarów na terenie Gminy Książ Wielkopolski (w powierzchni użytkowej w m²)

Kategoria terenu przeznaczonego pod zabudowę	Zapotrzebowanie na nową zabudowę	Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej	Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę	Porównanie
Tereny zabudowy śródmiejskiej	0	0	0	0
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	89 102	19 195	33 138	36 769
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	1 506	1 402	0	104
Tereny zabudowy zagrodowej	125 661	56 193	5 608	63 860
Tereny zabudowy rekreacji indywidualnej	9 391	0	2 364	7 027
Tereny zabudowy usługowej	28 900	257	5 509	23 134
Tereny usług sportu, turystyki i rekreacji	26 654	1 236	5 049	20 369
Tereny zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów	119 038	725	57 663	60 650
Tereny zabudowy obsługi gospodarki rolnej	11 795	573	0	11 222
Suma	412 047	79 581	109 331	223 135

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Książ Wielkopolski przyjęte uchwałą nr VII/33/2019 Rady Miejskiej w Książu Wielkopolskim z dnia 25 marca 2019 roku.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy obowiązują ustalenia 28 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują obszar o powierzchni 1177,00 ha, co stanowi 7,96% terenu Gminy. Dotyczą one przede wszystkim terenów zabudowy mieszkaniowej, a także terenów usługowych, produkcyjnych i rekreacyjnych w miejscowościach: Książ Wielkopolski, Chrzastowo, Chwałkowo Kościelne, Gogolewo, Gogolewko, Jarosławki, Kiełczyn, Kiełczynek, Konarzyce, Ługi, Radoszkowo, Radoszkowo Drugie, Włociejewice, Włociejewki, Zaborowo, Zakrzewice i Zawory.

Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydaje się decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Tabela poniżej przedstawia liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w Gminie Książ Wielkopolski w latach 2014-2019. Średnio w analizowanym okresie wydano 100 decyzji rocznie, co w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wynosiło 11,8 decyzji. Wskaźnik ten był wyższy od średniej dla powiatu śremskiego, w którym w analogicznym okresie wydano średnio 6,5 decyzji na 1 tys. mieszkańców rocznie. Co więcej,

w ostatnich latach zauważalny jest znaczny wzrost wskaźnika w Gminie. Świadczy to o wyższym i nasilającym się ruchu inwestycyjnym w Gminie Książ Wielkopolski w porównaniu do innych gmin powiatu.

Tabela 2. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2014-2019

		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Książ Wlkp.	103	81	82	77	114	145
	powiat	394	279	402	450	469	--
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Książ Wlkp.	12,0	9,4	9,6	9,0	13,4	17,3
	powiat	6,5	4,6	6,6	7,3	7,6	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Brak planów miejscowych, a tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy może jednak utrudniać racjonalną politykę przestrzenną władzom samorządowym, ponieważ rodzi to możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnych z założonym łańcem przestrzennym. Na terenach wiejskich coraz częściej zaczynają pojawiać się budynki mieszkalne jednorodzinne, wolnostojące, niezwiązane z gospodarstwami rolnymi, szczególnie w pobliżu miasta.

1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe

Gmina Książ Wielkopolski położona jest na obszarze Pradoliny Warty i Pojezierza Krzywińskiego. Sieć wodna, do której należy Gmina to zlewnia rzeki Warty, która stanowi jej północną granicę. Ponadto granica ta położona jest na dwóch obszarach Natura 2000: Ostoji Rogalińskiej i Rogalińskiej Doliny Warty. Wśród form ochrony przyrody znajdujących się na terenie Gminy Książ Wielkopolski wyróżnia się także pomniki przyrody.

Jezioro Jarosławskie mieszczące się na terenie strefy rekreacyjno-rolniczej stanowi centrum turystyczno-wypoczynkowe na terenie Gminy. Położone nad jeziorem Tereny Rekreacyjne zlokalizowane są przy drodze Książ Wielkopolski-Śrem. Na terenie ośrodka znajdują się strzeżone kąpieliska z wypożyczalnią sprzętu wodnego, sklepami i siecią małej gastronomii, a także boiskiem do piłki siatkowej. Mieszczą się tam również domki letniskowe oraz pole biwakowe. W 2019 roku z możliwości noclegu na polu namiotowym lub w campingu skorzystało 738 osób.

Możliwość uprawiania sportów wodnych na terenie Gminy daje nie tylko opisane wyżej jezioro, ale także rzeka Warta, na której organizowane są spływy kajakowe. W pobliżu znajduje się również dzika plaża, pomost pływający, dworek wykorzystywany turystycznie i wypoczynkowo oraz kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Gogolewie (jak głosi legenda został sytuowany na niewielkim wzniesieniu przy zakolu rzeki Warty, w miejscu, w którym dwukrotnie zatrzymywał się krzyż płynący pod prąd nurtu rzeki). Atrakcyjne warunki krajobrazowo-przyrodnicze tych miejsc stwarzają warunki do rozwoju turystyki pieszej i rowerowej.

Przez teren Gminy Książ Wielkopolski przebiegają szlaki rowerowe:

- 1) Kosynierów o długości 24,3 km, zielony,
- 2) łącznik „Jarosławski”, o długości 5,8 km, żółty,
- 3) łącznik „Do Starych Kościółków”, o długości 7,8 km, żółty.

Historyczny układ przestrzenny miasta stanowi jedną z najważniejszych wartości kulturowych Gminy. Wśród nieruchomych zabytków wpisanych do rejestru jako najcenniejsze wyróżnia się kościoły: p.w. Wniebowzięcia N.M.P i św. Mikołaja w Książu Wlkp., p.w. św. Antoniego Padewskiego w Książu Wlkp., p.w. Najświętszej Marii Panny Niepokalanie Poczętej we Włoskiejewkach, p.w. św. Marcina Biskupa w Mchach, p.w. św. Michała Archanioła w Chwałkowie Kościelnym i p.w. Podwyższenia Krzyża

Świętego w Gogolewie. Oprócz tego na terenie Gminy znajduje się 10 zespołów rezydencjonalnych (5 wpisanych do rejestru zabytków), obiekty folwarczne (1 wpisany do rejestru zabytków), cmentarze (2 przykościelne wpisane do rejestru zabytków), a także liczne budynki mieszkalne i szkolne, które również zostały ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

CZĘŚĆ II: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Według danych GUS w 2018 roku zarejestrowanych w REGON było 738 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 10,9% podmiotów w powiecie śremskim (po Gminie Śrem najwięcej w powiecie). Należy zwrócić uwagę, że liczba ta rośnie. Na przestrzeni lat 2014-2018 liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 40. Należy jednak zwrócić uwagę, że udział podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy na tle powiatu nieco się zmniejsza na korzyść Gminy Dolsk i Brodnicy.

Pod względem liczby zatrudnionych osób, są to małe i średnie firmy zajmujące się głównie handlem, w tym sprzedażą detaliczną w sklepach z żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi oraz usługami, w tym transportem drogowym, robotami budowlanymi związanymi z wnoszeniem budynków, wykończeniowych, konserwacją i naprawą pojazdów samochodowych, działalnością usługową wspomagającą produkcję roślinną oraz fryzjerstwem i pozostałymi zabiegami kosmetycznymi.

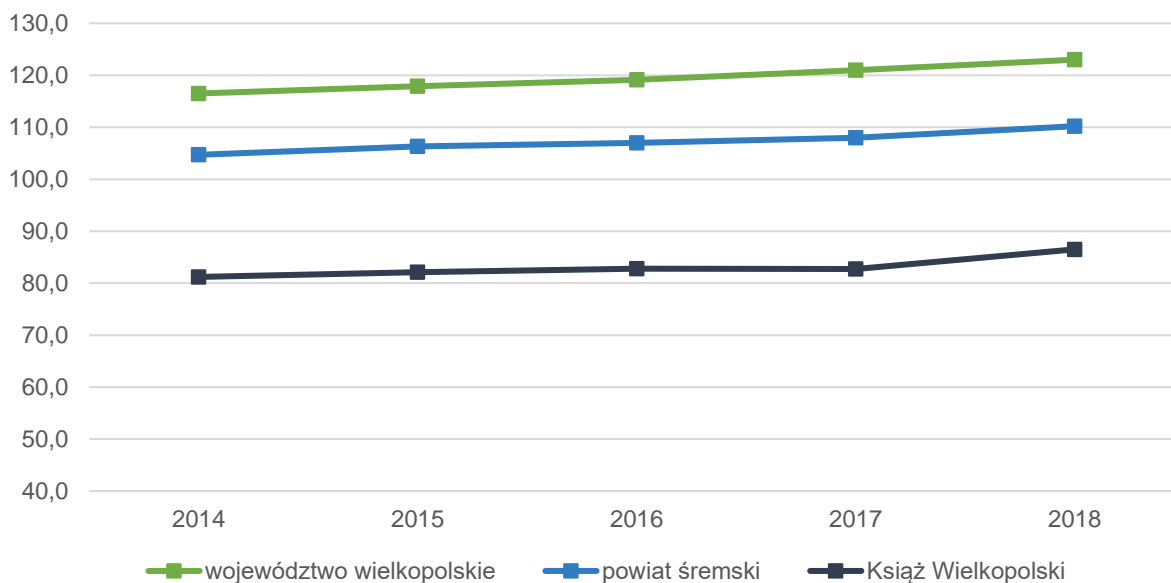
Tabela 3. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie śremskim w latach 2014-2018

JST	2014		2018		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2014-2018
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat śremski	6 368	100,0%	6 760	100,0%	392
Brodnica	418	6,6%	464	6,9%	46
Dolsk	499	7,8%	546	8,1%	47
Książ Wielkopolski	698	11,0%	738	10,9%	40
Śrem	4 753	74,6%	5 012	74,1%	259

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Uszczegółowieniem informacji o poziomie rozwoju przedsiębiorczości jest analiza liczby zarejestrowanych podmiotów w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. W analizowanym okresie na tle powiatu i województwa, wskaźnik ten był na niskim poziomie, choć stopniowo wzrastał. W 2018 roku wynosił on 86,5 podmiotów na 1 tys. mieszkańców i był on o 23,7 niższy od średniej dla powiatu śremskiego i o 36,5 niższy od średniej dla województwa wielkopolskiego.

Ryc. 10. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Gminie Książ Wielkopolski na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

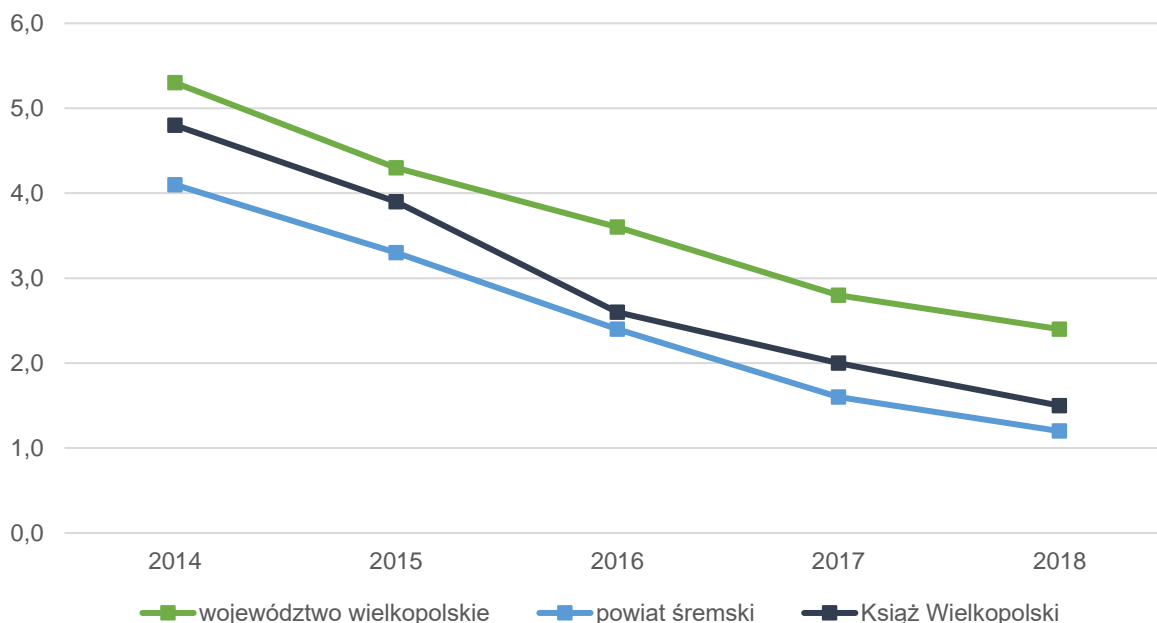
Co roku liczba bezrobotnych w Gminie maleje. W 2014 roku wynosiła ona 263 osoby, a w 2019 roku spadła do 77 osób. Stanowiło to średnio 17% bezrobotnych w powiecie. Porównując udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na tle powiatu i województwa wskazać należy, że wskaźnik ten jest na wyższym poziomie niż w powiecie, choć maleje, co jest tendencją korzystną. W 2018 roku dla Gminy Książ Wielkopolski wynosił 1,5%, dla powiatu śremskiego 1,2%, a dla województwa wielkopolskiego 2,4%.

Tabela 4. Liczba bezrobotnych w Gminie Książ Wielkopolski w latach 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Książ Wlkp.	263	211	139	107	78	77
powiat	1580	1258	908	594	445	462
udział bezrobotnych w powiecie	16,6%	16,8%	15,3%	18,0%	17,5%	16,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Śremit.

Ryc. 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Książ Wielkopolski na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Książ Wielkopolski dysponuje również obszarem przeznaczonym pod działalność gospodarczą ujętym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Według stanu na 2019 rok tereny te zajmowały ponad 87.000 ha, z czego 3.000 ha stanowiły własność Gminy, 36.3851 ha własność prywatną, a 48.2650 ha należało do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR-u). Teren należący do KOWR-u jest równocześnie włączony do Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” Sp. z o.o., jako Podstrefa Książ Wielkopolski. Swoim zasięgiem obejmuje działki położone w Radoszkowie Drugim, wzdłuż drogi powiatowej w kierunku Brzóstowni. Znajdują się na nim udokumentowane złoża gliny ceramicznej. Obszar ten jest systematycznie wyposażony w media niezbędne do przyszłościowego prowadzenia działalności gospodarczej. Uzbrojony jest w sieć wodociągową, kanalizacyjną, istnieją duże możliwości podłączenia do gazu i prądu. Przedsiębiorstwa inwestujące na terenie INVEST-PARK-u mogą uzyskać pomoc publiczną z tytułu poniesionych kosztów inwestycyjnych lub z tytułu utworzenia nowych miejsc pracy w postaci ulgi w podatku dochodowym. Tereny obejmują nieruchomości przeznaczone pod tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów (14,7227 ha), jak i pod tereny obejmujące powierzchnię eksploatację surowców (33,5423 ha).

Ryc. 12. Lokalizacja gruntów włączonych do Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” Podstrefa Książ Wielkopolski

Źródło: <http://mapa.invest-park.com.pl>.

2.3. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura drogowa

Gminne drogi publiczne na terenie Gminy Książ Wielkopolski mają długość 64,19 km, z czego 33,1 km to drogi nieutwardzone. Oprócz dróg gminnych znajdują się tutaj również drogi wewnętrzne, o całkowitej długości 125 km (prawie dwa razy więcej niż dróg publicznych). Przeglądy stanu jakości dróg przeprowadzane są co 5 lat. Wśród najpilniejszych do zrealizowania inwestycji związanych z rozwojem dróg wyróżnia się remont drogi we Włoszciejowicach, budowę dróg dojazdowych do gruntów rolnych, a także doraźne remonty nawierzchni. Oprócz dróg gminnych przez teren Gminy Książ Wielkopolski przebiega 13 km drogi wojewódzkiej nr 436 oraz ponad 70 km dróg powiatowych. Gmina prowadzi współpracę z Powiatowym Zarządem Dróg i Wojewódzkim Zarządem Dróg w zakresie ich remontów i modernizacji.

Przy kluczowych odcinkach dróg częściowo znajdują się chodniki. W ostatnich latach zwiększono liczbę miejsc parkingowych na terenie Gminy, dzięki czemu ich liczba na rok 2020 była wystarczająca.

Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody oraz odprowadzanie ścieków komunalnych na terenie Gminy jest Zakład Usług Komunalnych w Książu Wielkopolskim. Długość sieci wodociągowej na koniec roku 2019 wynosiła 153,1 km. Gmina zaopatrywana jest w wodę pochodzącą z 3 stacji uzdatniania wody, znajdujących się w miejscowościach Książ Wielkopolski, Konarzyce i Mchy. Stacja w miejscie Książ Wielkopolski zaopatruje w wodę miasto oraz wieś Radoszkowo Drugie, czyli łącznie prawie 3 000 mieszkańców. Ujęcie wody w Mchach dostarcza wodę do Mchów, Chwałkowa Kościelnego,

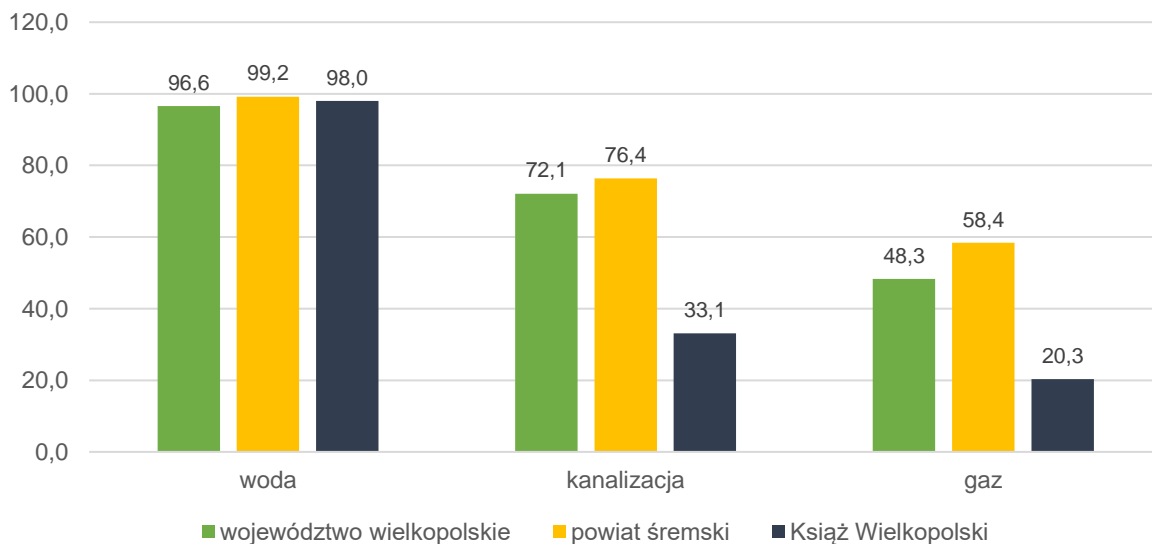
Kołacina, Sebastianowa, Charłubia, Brzostowni, Międzyborza i Włościejewek, czyli do 2 480 odbiorców. Natomiast Stacja Uzdatniania Wody w Konarzycach obsługuje wszystkie inne niewymienione miejscowości, czyli około 2 600 mieszkańców Gminy.

Do sieci kanalizacyjnej podłączone jest całe miasto Książ Wielkopolski, a także część wsi Kiełczyn i Radoszkowo Drugie. Łączna długość sieci kanalizacyjnej w roku 2019 wynosiła 20,9 km w mieście Książ Wielkopolski oraz 4,4 km w podłączonych wsiach. Ścieki dostarczane są do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni z podwyższonym biogenem znajdującej się we wsi Kiełczynek, mającej przepustowość 570 m³ na dobę, która jest niewystarczająca. Z tego względu Gmina podjęła uchwałę zmierzającą do podpisania umowy na sprzedaż ścieków do oczyszczalni ścieków w Cielczy w Gminie Jarocin. Mieszkańcy nieposiadający dostępu do kanalizacji i spełniający określone wymogi, uzyskać mogą dotację do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Prowadzona jest ewidencja oraz kontrole zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

W 2019 roku całkowita długość sieci gazowej na terenie Gminy wynosiła 35,42 km, z czego 13,17 km w samym mieście. Zebrane od mieszkańców wstępne deklaracje o zamiarze podłączenia do sieci gazowej zadecydowały o konieczności jej rozbudowy. W związku z tym lokalny dostawca paliwa G.EN. ENERGIA Sp. z o.o. w ramach współpracy z Gminą planuje inwestycje w tym zakresie. Między rokiem 2018 a 2019 liczba odbiorców gazu zwiększyła się z 514 do 573.

Wykres poniżej przedstawia udział mieszkańców posiadających dostęp do infrastruktury technicznej w Gminie Książ Wielkopolski na tle powiatu śremskiego i województwa wielkopolskiego w 2018 roku. Stopień zwodociągowania Gminy wynosił 98%, co dawało wynik wyższy niż w województwie, ale niższy niż w powiecie. Pod względem stopnia skanalizowania i dostępu sieci gazowej Gmina osiągała najniższy udział spośród analizowanych jednostek, który wynosił odpowiednio 33,1% i 20,3%. Najwyższe wartości spośród uzyskanych wskaźników dla każdej z instalacji dotyczyły średniej dla gmin powiatu śremskiego.

Ryc. 13. Udział korzystających z instalacji w Gminie Książ Wielkopolski na tle powiatu i województwa w 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Głównymi dostawcami Internetu na terenie Gminy Książ Wielkopolski są firmy: INEA S.A., RAJF i Orange SA. Wśród miejscowości, które posiadają dostęp do Internetu szerokopasmowego wyróżnia się: Włościejewice, Mchy, Konarzyce, Chrzastowo, Zaborowo, Książ Wielkopolski i Chwałkowo Kościelne.

Gospodarka odpadami

Odbiorem i transportem odpadów komunalnych z terenu Gminy Książ Wielkopolski zajmuje się Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Śremie, natomiast ich zagospodarowanie odbywa się w Zakładzie Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Jarocinie – Wielkopolskie Centrum Recyklingu.

Na terenie Gminy Książ Wielkopolski odpady zbierane są w sposób selektywny z podziałem na 6 frakcji, wśród których wyróżnia się szkło białe, szkło kolorowe, metale i tworzywa sztuczne, papier (w tym tektura), odpady ulegające biodegradacji oraz odpady zmieszane.

Poniższa tabela przedstawia stan gospodarki w Gminie Książ Wielkopolski w latach 2014-2018. Należy zwrócić uwagę, że liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi co roku się zmniejsza. W 2019 roku wynosiła ona 7 540 osób, co stanowiło 90% mieszkańców Gminy. Pomimo zmniejszającej się liczby mieszkańców, ilość zbieranych odpadów na przestrzeni lat zwiększyła się, zarówno dla odpadów zbieranych w sposób selektywny, jak i zmieszanych. Dodatkowo co roku zmniejsza się udział odpadów segregowanych. Korzystnym jest fakt, że odsetek gospodarstw segregujących odpady uległ zwiększeniu (z 90,5% w 2014 roku do 94,6% w 2018 roku). W 2019 roku wynosił on 99,80%. Ponadto w każdym z analizowanych lat osiągnięty zostały wymagany prawem poziom recyklingu. W 2018 roku osiągnięto 38,75% poziomu recyklingu, gdzie poziom wymagany wynosił 30%.

Tabela 5. Stan gospodarki odpadami w Gminie Książ Wielkopolski w latach 2014-2019

		2014	2015	2016	2017	2018
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi		7 705	7 727	7 701	7 658	7 633
Ilość zebranych odpadów komunalnych, w tym:		1 693,26	1 709,36	2 035,14	2 202,10	2 169,54
<i>zmieszane</i>		1 283,40	1 379,20	1 654,80	1 778,10	1 827,28
<i>segregowane</i>		409,86	330,06	380,34	424,00	342,26
<i>udział odpadów segregowanych</i>		24%	19%	19%	19%	16%
Odsetek gospodarstw segregujących odpady komunalne		90,50%	90,70%	91,10%	93,00%	94,60%
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	Książ Wlkp.	31,43%	17,98%	29,67%	34,68%	38,75%
	wymagany	14%	16%	18%	20%	30%

Źródło: opracowanie własne.

W miejscowości Książ Wielkopolski znajduje się PSZOK, do którego mieszkańcy Gminy mogą bezpłatnie dostarczyć odpady ze swoich nieruchomości. Raz do roku przeprowadzana jest zbiórka objazdowa, podczas której zbierane są odpady dostarczane następnie do PSZOKu.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Działalność w zakresie ochrony środowiska prowadzona jest w oparciu o następujące dokumenty:

- 1) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Książ Wielkopolski,
- 2) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Książ Wielkopolski na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024,
- 3) Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Książ Wielkopolski,
- 4) Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Książ Wielkopolski.

Jednym z działań określonych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Książ Wielkopolskim na lata 2014-2020 była budowa instalacji odnawialnych źródeł energii. W realizację tego zadania wpisuje się Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Książ Wielkopolski, który zawiera inwentaryzację emisji dwutlenku węgla na terenie Gminy oraz plan działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej, w którym opisane

zostały przykładowe przedsięwzięcia mające przyczynić się do poprawy efektywności energetycznej Gminy, a także zredukować emisję gazów cieplarnianych do atmosfery. W związku w powyższym w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyznaczone zostały tereny przeznaczone do lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych. Obszary te obejmują miejscowości Brzóstownia i Radoszkowo Drugie. W najbliższym czasie na terenie Gminy planowana jest również budowa biogazowni w m. Zawory.

W celu ochrony powietrza atmosferycznego Gmina Książ Wielkopolski wprowadziła dotację celową ze środków budżetu Gminy, będącą wsparciem dla mieszkańców podejmujących działania proekologiczne służące ochronie powietrza. Dotacja udzielana jest na częściowe pokrycie poniesionych kosztów zakupu i montażu nowych proekologicznych urządzeń grzewczych oraz likwidację nieekologicznych urządzeń grzewczych. Gmina nie posiada jednak stacji monitorowania jakości powietrza.

Tabela 6. Liczba decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych w latach 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach	8	5	3	6	10	9

Źródło: opracowanie własne.

W latach 2014-2019 wydano łącznie 41 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, przy czym najwięcej w 2018 roku. Wśród najważniejszych spośród wydanych decyzji wyróżnić można pozwolenie na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie biogazowni o mocy do 0,999 MW_{El}, budowę sieci przesyłowej kanalizacji sanitarnej na odcinku od planowanej przepompowni ścieków w Kiełczyńku do istniejącej kanalizacji w Mieszkowie w Gminie Jarocin oraz budowę indyczarni w m. Zakrzewice.

Możliwość wystąpienia ryzyka powodziowego na terenie Gminy Książ Wielkopolski obejmuje jej północną granicę, wzdłuż rzeki Warty, a także rejon w południowej części Gminy w okolicach Kanału Obry.

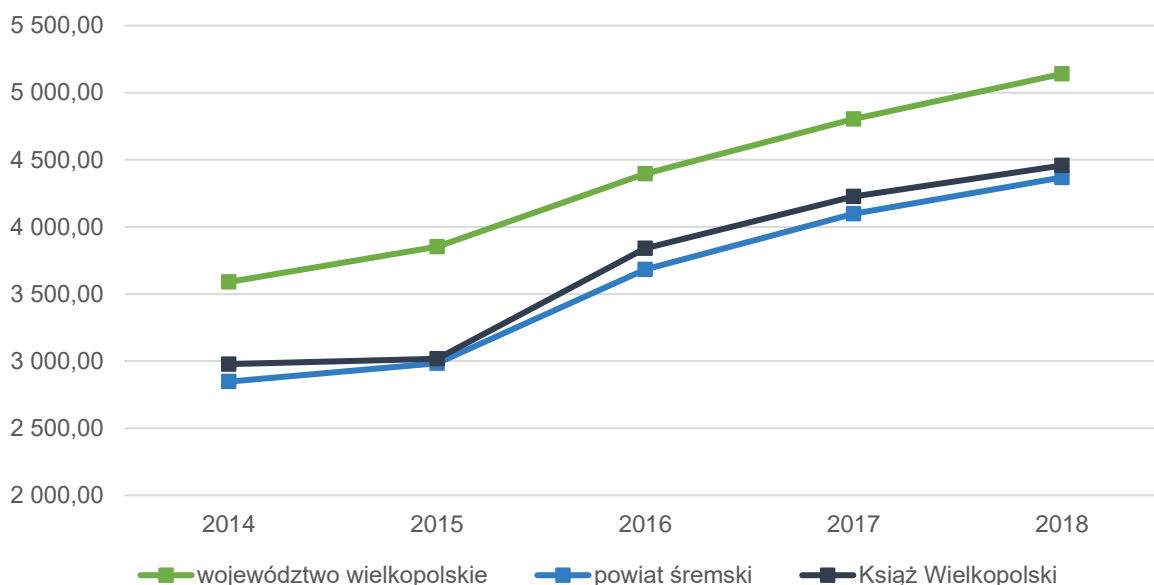
Wspomnieć również należy, że województwo wielkopolskie zaliczane jest do jednego z najbardziej deficytowych w wodę obszarów na terenie Polski. W związku z tym większa część gmin na terenie województwa, w tym Gmina Książ Wielkopolski narażone są na wystąpienie suszy w stopniu umiarkowanym. Spowodowane jest to małą ilością opadów oraz ograniczoną możliwością retencji wodnej.

2.4. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

W latach 2015-2019 dochody Gminy Książ Wielkopolski corocznie się zwiększały z poziomu 25,9 mln zł w 2015 roku do 42,1 mln zł w 2019 roku. Największy wzrost nastąpił w 2016 roku na skutek znacznego wzrostu dotacji na cele bieżące (w szczególności dotacja na program Rodzina 500+). Wówczas dochody zwiększyły się o 7,0 mln zł w porównaniu z rokiem poprzednim. Przeliczając dochody na 1 mieszkańca wynosiły one średnio 3.704,18 zł, co sytuuje Gminę na wyższym poziomie w stosunku do średniej powiatu śremskiego. W 2018 r. dochód na 1 mieszkańca w Gminie Książ Wielkopolski wyniósł 4.457,34 zł i był on mniejszy o 159,58 zł od Gminy Brodnica, która uzyskała najwyższy wynik w powiecie (4.616,82 zł).

Ryc. 14. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Książ Wielkopolski na tle powiatu i województwa

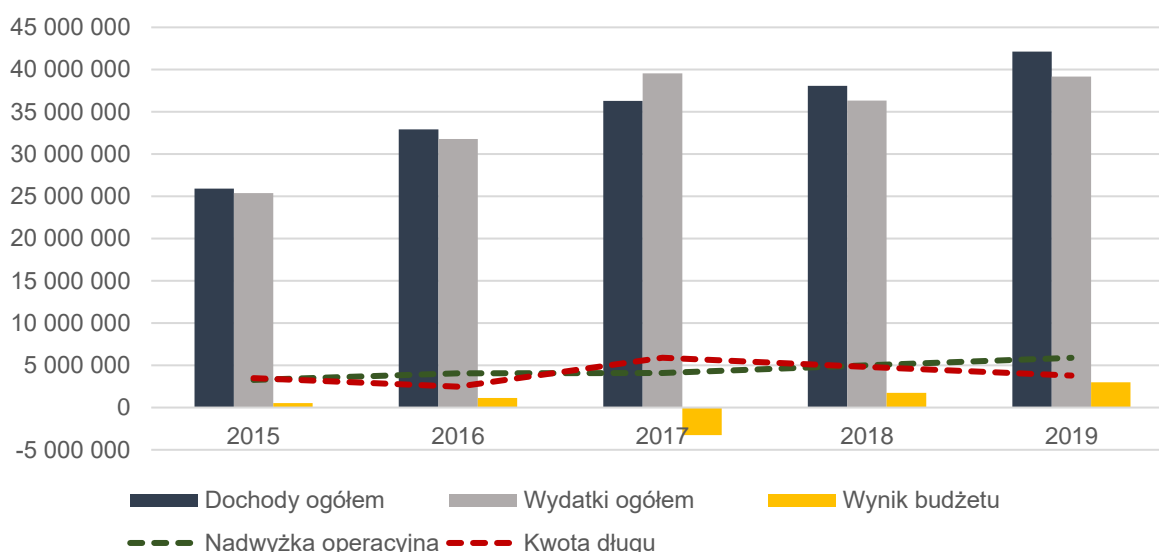

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 98%). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma coroczne i stabilne zwiększanie się udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, subwencji oraz dochodów własnych.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2015 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 22,3 mln zł i w 2019 roku wzrosły do 35,5 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, typowym dla gmin w Polsce. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Książ Wielkopolski w latach 2015-2019 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) corocznie wzrastał z poziomu 3,3 mln zł w 2015 roku do poziomu 5,9 mln zł w 2019 roku (14% w stosunku do dochodów ogółem).

Ryc. 15. Wykonanie budżetu Gminy Książ Wielkopolski w latach 2015-2019

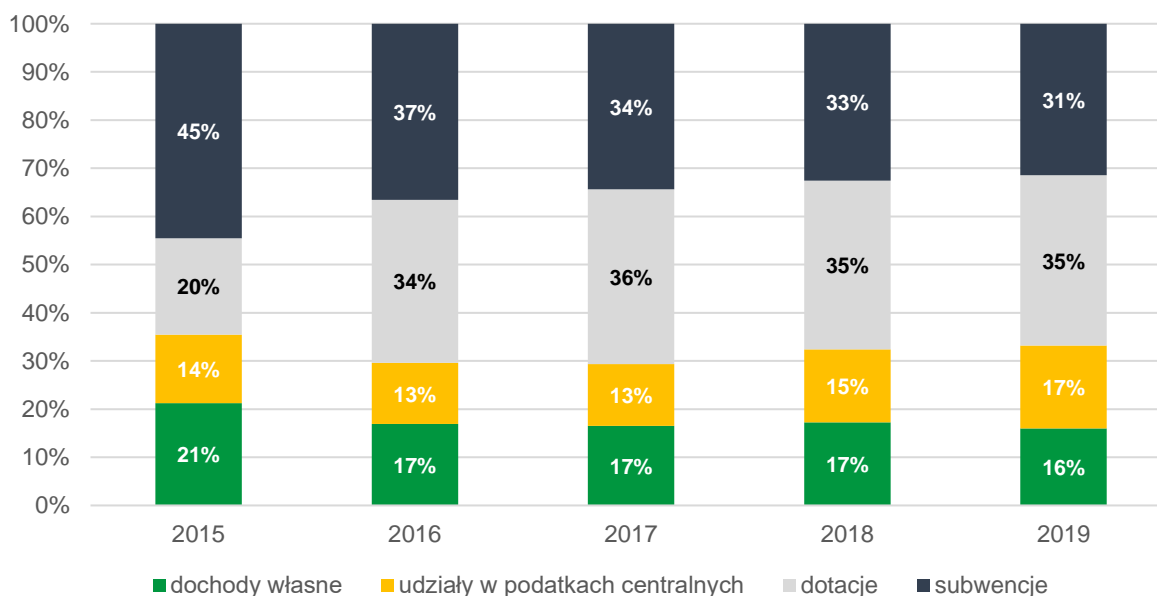
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Należy również wspomnieć, że średnio Gmina przeznaczą 3,5 mln zł na inwestycje rocznie. Wyjątek stanowił 2017 rok, w którym Gmina poniosła prawie 8 mln zł na wydatki majątkowe. Skutkowało to ujemnym wynikiem budżetowym w tym roku na poziomie -3,3 mln zł. Ujemny wynik budżetu wpłynął z kolei na konieczność zaciągnięcia nowych zobowiązań na poziomie 4,5 mln zł. Spowodowało to wzrost zadłużenia do poziomu 5,9 mln zł. W pozostałych latach Gmina osiągnęła nadwyżkę budżetową. Kwota długu od 2017 roku corocznie spadała i na koniec 2019 roku wyniosła 3,8 mln zł (9% w stosunku do dochodów ogółem).

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostki. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów gmina posiada kompetencje do wydawania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

Ryc. 16. Struktura dochodów Gminy Książ Wielkopolski w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W 2015 roku udział dochodów własnych Gminy w ogólnych dochodach stanowił 21%. W latach 2016-2019 nastąpił jednak ich spadek do poziomu 17%. Było to związane przede wszystkim ze zwiększeniem się dotacji na cele bieżące przekazywanej z budżetu państwa. Wówczas nastąpił wzrost udziału dotacji w budżecie Gminy z 20% do 34%. Dodając udziały w podatku PIT i CIT, dochody własne Gminy Książ Wielkopolski w 2019 roku wynosiły 33%, co znacznie ogranicza możliwość samodzielnego oddziaływania Gminy na kształt i strukturę dochodów, a tym samym możliwość samodzielnego finansowania inwestycji, ponieważ wysokość dochodów w dużym stopniu nie jest bezpośrednio zależna od władz samorządowych.

W zakresie dochodów własnych największe znaczenie mają dochody z tyt. udziału w podatku PIT, generujące w analizowanym okresie średnio 5,0 mln zł rocznie, następnie podatek od nieruchomości – 2,9 mln zł i podatek rolny – 0,7 mln zł. Z kolei wpływy z podatku CIT w analizowanym okresie wynosiły średnio 60 tys. zł rocznie, co oznacza, że działalność przedsiębiorstw na terenie Gminy jest niewielka.

Należy również mieć na uwadze, że potencjał finansowy Gminy w zakresie podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych jest wyższy. Wynika to z tego, że Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe, a także stosuje ulgi i zwolnienia podatkowe. W efekcie w latach 2015-2019 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu podatku od nieruchomości wynosiła 4,3 mln zł (średnio 0,9 mln zł rocznie), a z tytułu podatku od środków transportowych 0,9 mln zł (średnio 0,2 mln zł rocznie).

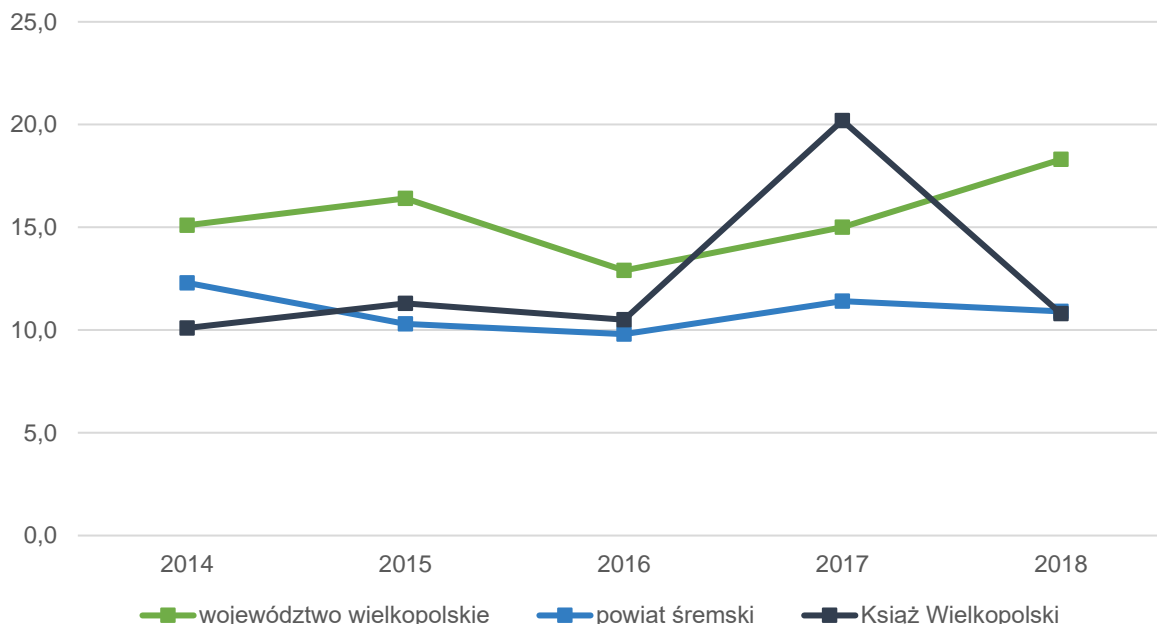
Tabela 7. Dochody podatkowe Gminy Książ Wielkopolski w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
PIT	3 606 861,00	4 117 361,00	4 595 372,00	5 717 130,00	7 168 342,00
CIT	78 949,96	60 272,10	51 625,85	43 931,22	65 711,81
podatek rolny	706 809,16	619 502,58	642 214,69	641 279,70	662 283,66
podatek od nieruchomości	2 615 357,17	2 679 513,75	2 768 650,54	3 136 296,88	3 272 615,24
podatek leśny	79 793,05	103 287,95	102 160,00	105 197,00	102 761,75
podatek od środków transportowych	177 185,43	186 122,00	189 394,00	197 051,92	201 181,94
karta podatkowa	5 087,92	6 831,60	7 495,40	3 987,19	11 701,58
podatek od czynności cywilnoprawnych	154 182,96	336 756,00	231 250,21	173 407,71	243 135,30
wpływy z opłaty skarbowej	21 563,20	19 981,00	23 904,80	27 610,00	25 280,85
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	10 891,30	14 370,50	1 593,00	6 624,00	26 040,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Z kolei biorąc pod uwagę wydatki, największy ich udział przypadł w działach: oświata i wychowanie (średnio 34% w latach 2015-2019), rodzina (33%), pomoc społeczna (11%), administracja publiczna (8%), rolnictwo i łowiectwo, transport i łączność oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska (po 6%).

Ryc. 17. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Książ Wielkopolski na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wydatki inwestycyjne w latach 2015-2019 stanowiły 12% ogólnych wydatków. Był to wynik zbliżony do średniej powiatu. Wyjątek stanowił 2017 rok, w którym udział wydatków inwestycyjnych wzrósł do

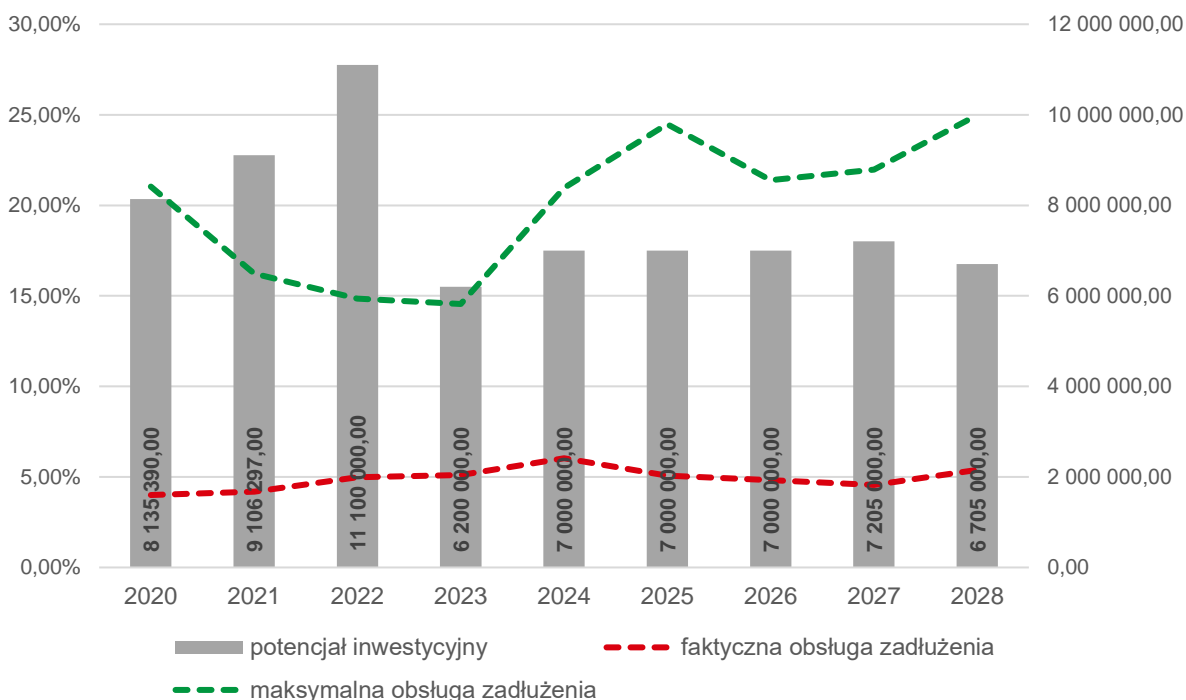
poziomu 20%. Największy wpływ miała na to budowa sieci kanalizacyjnej południowej części Radoškowa Drugiego i Kielczyzna wraz z przepompownią ścieków o wartości 2,5 mln zł.

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Książ Wielkopolski na lata 2020-2028 zgodnie z uchwałą nr XVIII/116/2020 Rady Miejskiej w Książu Wlkp. z dnia 24 kwietnia 2020 r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Książ Wlkp. na lata 2020-2028. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Książ Wielkopolski pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Ryc. 18. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Książ Wielkopolski na lata 2020-2028

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XVIII/116/2020 Rady Miejskiej w Książu Wlkp. z dnia 24 kwietnia 2020 r. zmieniającej uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Książ Wlkp. na lata 2020-2028.

Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2020-2028. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy (2021-2028) wyniesie około 61,3 mln zł.

CZĘŚĆ III: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Gmina Książ Wielkopolski w 2018 roku liczyła 8 536 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 58 os./km². Z tego względu Gmina była na drugim miejscu pod względem gęstości zaludnienia w powiecie (po Gminie Śrem). Gminy Brodnica i Dolsk znajdujące się w tym samym powiecie liczyły w tym samym roku 51 os./km² (Gmina Brodnica) oraz 47 os./km² (Gmina Dolsk).

Tabela poniżej przedstawia zmiany liczby ludności w powiecie śremskim w latach 2014-2018. Wskazać należy, że w ciągu analizowanych lat liczba ludności w Gminie stopniowo się zmniejszała. Dynamika spadku wynosiła 99,8%, co jest tendencją niekorzystną. Spadek liczby ludności obserwowany był również w pozostałych gminach powiatu z wyjątkiem Gminy Śrem. Z zestawienia wynika również, że liczba ludności w Gminie Książ Wielkopolski (po Gminie Śrem skupiającej 69% ludności powiatu) jest najwyższa wśród pozostałych gmin i stanowi 14% mieszkańców powiatu. Najwięcej ludności zamieszkuje obszar wiejski Gminy (około 68% mieszkańców). Należy również zaznaczyć, że spadek liczby mieszkańców dotyczy głównie części miejskiej.

Tabela 8. Zmiany liczby ludności w powiecie śremskim w latach 2014-2018

JST	2014	2015	2016	2017	2018	udział w 2018 r.	średnia dynamika
powiat śremski	60 795	60 907	61 106	61 229	61 325	100%	100,2%
Brodnica	4 923	4 906	4 895	4 896	4 862	8%	99,7%
Dolsk	5 891	5 899	5 885	5 910	5 877	10%	99,9%
Książ Wielkopolski	8 592	8 579	8 576	8 564	8 536	14%	99,8%
<i>miasto</i>	<i>2 776</i>	<i>2 763</i>	<i>2 753</i>	<i>2 749</i>	<i>2 726</i>	<i>32%</i>	<i>99,5%</i>
<i>wieś</i>	<i>5 816</i>	<i>5 816</i>	<i>5 823</i>	<i>5 815</i>	<i>5 810</i>	<i>68%</i>	<i>100,0%</i>
Śrem	41 389	41 523	41 750	41 859	42 050	69%	100,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tendencję tą potwierdzają dane z 2019 roku, w którym liczba mieszkańców wynosiła 8 382 osoby, w tym 4 157 kobiet i 4 225 mężczyzn. Najliczniejszymi miejscowościami części wiejskiej są: Chwałkowo Kościelne i Mchy, następnie Chrzastowo, Kielczynek, Kołacin, Zakrzewice, Zaborowo, Ługi, Włociejewice, Konarzyce i Brzostownia.

Tabela 9. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości Gminy Książ Wielkopolski w 2019 roku

Miejscowość	liczba mieszkańców	Miejscowość	liczba mieszkańców
Książ Wielkopolski	2658	Gogolewo	125
Chwałkowo Kościelne	737	Sebastianowo	122
Mchy	661	Świączyń	120
Chrzastowo	467	Kielczyn	116
Kielczynek	389	Sroczewo	106
Kołacin	331	Zawory	91
Zakrzewice	331	Charłub	79
Zaborowo	269	Konarskie	67
Ługi	236	Feliksowo	61
Włociejewice	225	Jaroslawki	61
Konarzyce	218	Międzybórz	47

Miejscowość	liczba mieszkańców	Miejscowość	liczba mieszkańców
Brzóstownia	212	Gogolewko	13
Włociejewki	190	Obreda	9
Radoszkowo Drugie	175	Świączynek	0
Radoszkowo	139	Zabawa	0
Łęzek	127	Ogółem	8 382

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie gminy za 2019 rok.

Przyczyną spadku liczby mieszkańców Gminy jest wysokie i ciągle zmniejszające się saldo migracji oraz malejący przyrost naturalny. W 2018 roku różnica między urodzeniami żywymi i zgonami wyniosła 25 osób, a saldo migracji w tym samym czasie było na poziomie -60 osób.

Porównując powyższe wskaźniki w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na tle innych gmin można wnioskować, że wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Książ Wielkopolski był na porównywalnym poziomie do średniej w powiecie śremskim i wyższy niż w województwie wielkopolskim, natomiast wskaźnik salda migracji był jednym z najniższych w powiecie i ponad pięć razy niższy od średniej dla powiatu. Wskazać również należy, że wskaźniki te od 2014 roku ulegają pogorszeniu, co oznacza niekorzystną tendencję.

Tabela 10. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w powiecie śremskim w latach 2014-2018

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2018 r.	zmiana wskaźnika od 2014 r.	2018 r.	zmiana wskaźnika od 2014 r.
województwo wielkopolskie	1,05	-0,66	0,3	-0,1
powiat śremski	2,27	-0,30	-1,3	0,1
Brodnica	-0,62	-7,35	-7,2	-1,7
Dolsk	0,85	-4,11	-3,7	-4,0
Książ Wielkopolski	2,93	-1,73	-7	-4,2
Śrem	2,67	1,36	0,9	1,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Odnosząc się do struktury ludności, w Gminie Książ Wielkopolski obserwuje się znaczne starzenie się społeczeństwa, choć sytuacja jest nadal korzystniejsza w porównaniu do średniej województwa. W 2018 roku udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności w wieku produkcyjnym w Gminie był na poziomie 19,40%, z kolei w powiecie śremskim wynosił 22,2%, a w województwie wielkopolskim 24,2%.

Warto również zwrócić uwagę na wskaźnik mieszkańców w wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem). Jego wysoka wartość pozytywnie wpływa na Gminę, ponieważ wskazuje na liczbę mieszkańców, którzy mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego. W Gminie Książ Wielkopolski udział osób w wieku kreatywnym jest wyższy niż średnia dla powiatu i województwa, choć od 2014 roku nastąpił nieznaczny spadek wskaźnika.

Tabela 11. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Książ Wielkopolski w 2014 i 2018 roku

JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym (%)			senioralne obciążenie demograficzne (%)		
	2014	2018	dynamika	2014	2018	dynamika
województwo wielkopolskie	16,52	15,02	91%	20,20	24,20	120%
powiat śremski	16,48	15,26	93%	17,80	22,20	125%
Książ Wielkopolski	16,85	15,38	91%	15,30	19,40	127%

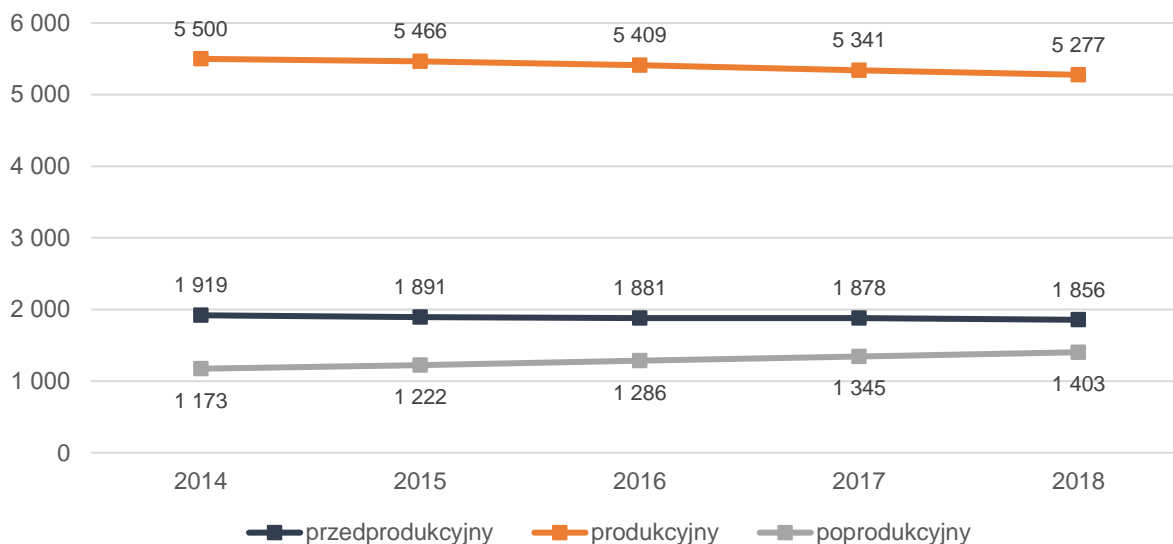
¹ ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powyższe wnioski odzwierciedla również wykres poniżej. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym corocznie stopniowo maleje, choć tempo spadku jest niższe w porównaniu do liczby osób w wieku produkcyjnym. Z kolei biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, zauważalna jest odwrotna tendencja. W przyszłości będzie to skutkowało wzrostem zapotrzebowania na nowe usługi społeczne, a jednocześnie spadku zapotrzebowania na inne, obecnie jeszcze poszukiwane.

Ryc. 19. Struktura ludności w Gminie Książ Wielkopolski w latach 2014-2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Na terenie Gminy Książ Wielkopolski znajduje się 1 przedszkole publiczne, oddziały przedszkolne przy 3 Szkołach Podstawowych w Konarzycach, Chwałkowie Kościelnym i Mchach oraz 3 przedszkola niepubliczne. W 2019 roku do placówek publicznych uczęszczało łącznie 237 dzieci, a średnia wielkość oddziału wynosiła 20 osób. Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące poszczególnych przedszkoli gminnych. Najwięcej dzieci uczęszcza do Przedszkola „Bajkowy Świat” w Książu Wielkopolskim (158 dzieci), gdzie średnia wielkość oddziału wynosi 23 osoby. Z kolei oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych są niewielkie. Najmniejszy oddział przedszkolny liczy 5 dzieci (Konarzyce), a największy 21 dzieci (Mchy). Przedszkola niepubliczne funkcjonują we Włoskiejewicach, Chrząstowie i Książu Wielkopolskim. Liczą one od 26 do 35 dzieci, a średnia wielkość oddziału wynosi 9 dzieci.

Należy również zwrócić uwagę na godziny otwarcia poszczególnych placówek przedszkolnych. Maksymalny czas otwarcia przedszkoli publicznych wynosi 9 godzin i dotyczy Przedszkola „Bajkowy Świat” w Książu Wielkopolskim. Najkrótsze godziny otwarcia dotyczą 3 placówek (oddziału przedszkolnego w Konarzycach, Chwałkowie Kościelnym i Mchach) i wynoszą 5 godzin (8.00-13.00). Z kolei przedszkola niepubliczne w Chrząstowie i Książu Wielkopolskim otwarte są 10 godzin.

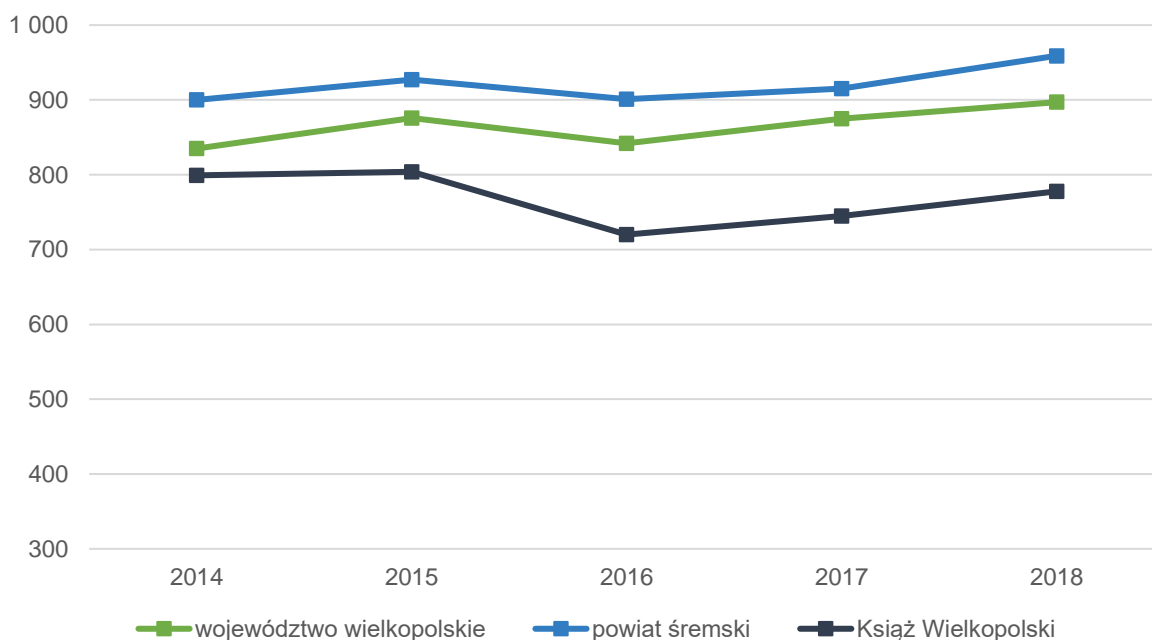
Tabela 12. Opieka przedszkolna na terenie Gminy Książ Wielkopolski w 2019 roku

Lp.	Nazwa	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Godziny otwarcia
Przedszkola publiczne					
1	Przedszkole „Bajkowy Świat” w Książu Wlkp.	158	7	23	6.45-15.45
2	Oddział przedszkolny przy SP w Konarzycach	5	1	5	8.00-13.00
3	Oddział przedszkolny przy SP w Chwałkowie Kościelnym	33	2	17	8.00-13.00
4	Oddział przedszkolny przy SP w Mchach	41	2	21	9.00-14.00
Ogółem		237	12	20	--
Przedszkola niepubliczne					
1	Przedszkole we Włoskiejewicach	26	3	9	8.00-13.00
2	Przedszkole w Chrzastowie	29	4	7	6.00-16.00
3	Przedszkole w Książu Wlkp.	35	3	12	6.30-16.30
Ogółem		90	10	9	--

Źródło: opracowanie własne.

Poniższy wykres przedstawia wskaźnik liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Książ Wielkopolski na tle powiatu i województwa. Wynika z niego, że poziom upowszechniania edukacji przedszkolnej jest stosunkowo niski (najniższy wśród gmin powiatu). W 2018 roku średnio 959 dzieci na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczało do przedszkoli w powiecie śremskim, a w województwie wielkopolskim było ich 897 (w Gminie Książ Wielkopolski w tym samym roku wskaźnik ten wynosił 778). Należy jednak wskazać, że tendencja się poprawia. W 2019 roku wskaźnik wzrósł do 821 (82,16%).

Ryc. 20. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Książ Wielkopolski na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Należy również dodać, że dzieci z innych gmin uczęszczały do przedszkoli położonych na terenie Gminy Książ Wielkopolski. W 2019 roku liczba ta wynosiła 15 dzieci. Miesięczna kwota dotacji dla przedszkoli

niepublicznych w 2019 roku wynosiła 660,73 zł. Z drugiej strony, przedszkolaki mieszkające w Gminie Książ Wielkopolski korzystają z wychowania przedszkolnego w innych gminach, głównie w Gminie Śrem. W 2019 roku było ich 15, natomiast średnia miesięczna kwota dotacji w tym zakresie wynosiła 623,62 zł.

Na terenie Gminy funkcjonuje również Niepubliczny Żłobek „Radosny Maluch” w Książu Wielkopolskim, który jest otwarty w godz. 6.30-17.30 i posiada 2 grupy. W 2019 roku uczęszczało do niego 16 dzieci. Biorąc pod uwagę, że w 2019 roku liczba dzieci do lat 3 w Gminie wynosiła 295 osób, stopień upowszechnienia edukacji żłobkowej był na poziomie 5,42%.

Edukacja szkolna

W Gminie działają 4 publiczne szkoły podstawowe: w Książu Wielkopolskim, Konarzycach, Chwałkowie Kościelnym i Mchach. Dodatkowo na terenie Gminy funkcjonuje Niepubliczna Ośmioletnia Szkoła Podstawowa w Chrząstowie posiadająca uprawnienia szkoły publicznej oraz Niepubliczna Szkoła Podstawowa we Włoskiejewicach (klasy I-III). Wykaz szkół publicznych przedstawia poniższa tabela. W 2019 roku do szkół uczęszczało łącznie 682 uczniów w 37 oddziałach, co średnio wynosiło 18 uczniów na oddział. Najwięcej uczniów (prawie 390) liczyła SP w Książu Wielkopolskim, następnie SP w Mchach (153), Chwałkowie Kościelnym (98) oraz w Konarzycach (44). Wynika z tego, że SP w Książu Wielkopolskim liczyła więcej uczniów niż łączna liczba uczniów w trzech pozostałych szkołach. Posiadała ona również najwięcej oddziałów i największy obwód szkolny.

Tabela 13. Szkoły publiczne na terenie Gminy Książ Wielkopolski w 2019 roku

Lp.	Nazwa	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba nauczycieli (etat)	Granice obwodu szkolnego
1	SP w Książu Wlkp.	387	17	23	42 (41,17)	Gogolewko, Gogolewo, Kielczyn, Kielczynek, Książ Wlkp., Radoszkowo, Radoszkowo Drugie, Sroczevo, Świączyń, Świączynek, Zaborowo, Zakrzewice.
2	SP w Konarzycach	44	5	9	13 (8,30)	Chrząstowo (z wyjątkiem nr 1-14), Łęzek, Jarosławki, Konarskie, Konarzyce, Obręda, Zawory.
3	SP w Chwałkowie Kościelnym	98	7	14	14 (11,59)	Chwałkowo Kościelne, Kołacin.
4	SP w Mchach	153	8	19	24 (22,22)	Błażejowo (gm. Dolsk), Brzóstownia, Charłub, Feliksowo, Ługi, Mchy, Międzybórz, Sebastianowo, Włoskiejewice, Włoskiejewki.
Ogółem		682	37	18	93 (83,28)	--

Źródło: opracowanie własne.

Stan bazy dydaktycznej szkół, którą przedstawia poniższa tabela, jest zróżnicowany. W zakresie infrastruktury sportowej uczniowie z SP w Chwałkowie Kościelnym mają do dyspozycji boisko trawiaste do gry w piłkę nożną, siatkową i koszykową (choć wymagana jest modernizacja), plac zabaw oraz siłownię zewnętrzną. SP w Konarzycach posiada boisko trawiaste do gry w piłkę nożną i siatkową, skocznię oraz utwardzone boisko do gry w piłkę koszykową, plac zabaw i siłownię. SP w Książu Wielkopolskim ma do dyspozycji dostęp do kompleksu boisk „Orlik 2012” i siłowni zewnętrznej, a także salę gimnastyczną, bieżnię tartanową i skocznię. Brakuje jednak wystarczającej sali sportowej dopasowanej do godzin prowadzenia WF. Alternatywą ma być obecnie budowana hala widowiskowo-sportowa w Książu Wielkopolskim, w której również odbywać się będą zajęcia dla uczniów. Z kolei SP w Mchach posiada place zabaw, boisko do gry w piłkę siatkową, skocznię w dal i bieżnię żużlową. Znajduje się tam również salka gimnastyczna i trawiaste boisko do gry w piłkę nożną, choć są one niepełnowymiarowe.

Najwięcej komputerów na ucznia oraz projektorów i tablic multimedialnych przypada w SP w Książu Wielkopolskim. SP w Konarzycach i Chwałkowie Kościelnym nie posiada stołówek szkolnych. Nie wszyscy uczniowie posiadają również dostęp do szkolnych szafek.

Tabela 14. Stan bazy dydaktycznej szkół w 2019 roku

Szkoła Podstawowa	Książ Wlkp.	Konarzyce	Chwałkowo Kościelne	Mchy
Obiekty sportowe	tak	tak	tak ¹	tak
Pracownie przedmiotowe	tak	tak	tak	tak
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie	nie	nie
Sale lekcyjne	21	7	8	12 ²
Komputery do użytku uczniów (l. uczniów / komputer)	66 (5,9)	12 (3,7)	20 (4,9)	41 (3,7)
Projektory multimedialne (l. projektorów / salę lekcyjną)	18 (0,9)	4 (0,6)	4 (0,5)	10 (0,8)
Tablice multimedialne	11	3	3	9
Kamery – monitoring szkolny	16	0	5	15
Stółki szkolne	tak	nie	nie	tak
Szafki dla każdego ucznia	nie	nie	nie	nie
Świetlice	tak	tak	tak	tak
Toalety / prysznice	tak / nie	tak / nie	tak / nie	tak / nie
Parkingi dla kadry / rodziców	tak / nie	tak / nie	tak / nie	tak / nie
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	tak / nie	tak / nie	tak / nie	tak / nie
Liczba stypendystów w 2019 r.	12	0	2	0

¹ wymagana jest modernizacja.

² dodatkowo pracownia multimedialna, sala terapeutyczna i sala logopedyczna.

Źródło: opracowanie własne.

Dowóz uczniów do szkół jest zapewniony przez zewnętrzną firmę transportową w drodze przetargu przeprowadzanego co roku. Odbywa się on przez trzy autobusy w godz. 7.00-15.30 i umożliwia uczestnictwo uczniów w zajęciach pozalekcyjnych. Najdłuższy kurs autobusu wynosi 40 min. Należy zaznaczyć, że liczba uczniów dowożonych do szkół w latach 2014-2019 się zmniejszała (z 464 do 298 uczniów). W 2019 roku do szkół dowożonych było 29,19% uczniów.

Urząd Miejski w Książu Wielkopolskim organizuje również wspólną obsługę finansową gminnych szkół i przedszkoli, w szczególności obsługę płacową, finansową, księgową, sprawozdawczą oraz dokonywanie rozliczeń z US, ZUS i PFRON.

Poniższe zestawienia prezentują wyniki egzaminów państwowych w Gminie Książ Wielkopolski w porównaniu do średnich wyników dla powiatu, województwa oraz kraju. W 2019 roku uczniowie Gminy osiągnęli wyższe wyniki od średniej dla powiatu z języka polskiego, matematyki i języka niemieckiego na poziomie podstawowym. Były one zbliżone do średniej wojewódzkiej. Niższe wyniki uczniowie osiągnęli z historii i WOS-u, przedmiotów przyrodniczych i języka angielskiego, choć były one na poziomie zbliżonym do średniej powiatowej.

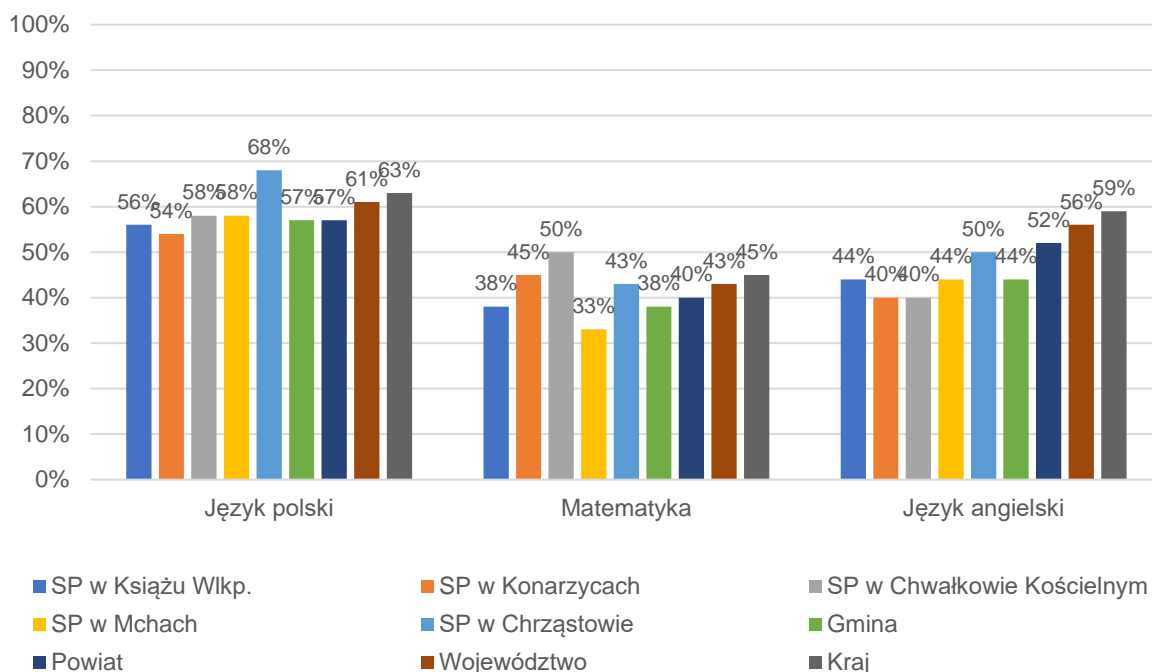
Tabela 15. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Gminie Książ Wielkopolski w latach 2017-2019

	Średni wynik % gminy			Średni wynik % powiatu w 2019	Średni wynik % województwa w 2019	Średni wynik % kraju w 2019
	2017	2018	2019			
Historia/wiedza o społeczeństwie	56,09	52,31	56,26	56,70	58,03	59,00
Język polski	67,56	62,34	61,63	59,15	61,23	63,00
Przedmioty przyrodnicze	53,84	52,60	47,26	47,89	49,00	49,00
Matematyka	50,56	45,65	41,70	38,64	41,33	43,00
J. angielski – poziom podstawowy	51,80	56,97	67,46	68,20	66,36	68,00
J. niemiecki – poziom podstawowy	59,48	46,24	47,06	43,50	48,98	51,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Poznań.

Biorąc pod uwagę wyniki egzaminu ósmoklasisty, najlepszy wynik dotyczył języka polskiego, a najgorszy matematyki. Należy zwrócić uwagę, że średni wynik z matematyki i języka angielskiego dla Gminy Książ Wielkopolski był niższy w odniesieniu do średniej powiatowej. Na wykresie zauważyć można również duże zróżnicowanie wyników pomiędzy szkołami. Najlepsze wyniki z języka polskiego i angielskiego osiągnęła Niepubliczna Ośmioletnia Szkoła Podstawowa w Chrząstowie, a z matematyki Szkoła Podstawowa w Chwałkowie Kościelnym.

Ryc. 21. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Książ Wielkopolski w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Poznań.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2015-2019. Można z niej wnioskować, że wydatki bieżące na oświatę corocznie wzrastały. Najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio 67% wydatków bieżących). Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale 3,5-4,1 mln zł rocznie. Najwyższe wydatki majątkowe wystąpiły w 2015 i 2017 roku (wynosiły kolejno 266,8 i 199,8 tys. zł). W 2018 roku wydatki inwestycyjne nie wystąpiły.

Tabela 16. Wydatki w dziale 801 Oświata i wychowanie w Gminie Książ Wielkopolski w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
WYDATKI OGÓŁEM	11 130 257,14	11 135 230,23	11 747 260,21	11 551 942,27	12 382 858,41
Wydatki bieżące, w tym:	10 863 427,19	11 120 467,27	11 547 415,25	11 551 942,27	12 355 641,58
Wynagrodzenia i pochodne	7 368 165,28	7 485 848,80	7 597 821,25	7 728 218,28	8 257 053,87
Pozostałe wydatki bieżące	3 495 261,91	3 634 618,47	3 949 594,00	3 823 723,99	4 098 587,71
Wydatki majątkowe	266 829,95	14 762,96	199 844,96	0,00	27 216,83
SUBWENCJA OŚWIATOWA	8 170 828,00	8 343 329,00	7 954 226,00	7 903 300,00	8 323 732,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	2 959 429,14	2 791 901,23	3 793 034,21	3 648 642,27	4 059 126,41
Stopień pokrycia	73%	75%	68%	68%	67%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W tabeli można również zwrócić uwagę na poziom przyznanej subwencji oświatowej oraz stopień, w jakim pokrywa ona wydatki na oświatę w Gminie. Wynika z niej, że subwencja oświatowa w żadnym z analizowanych lat nie pokrywała w całości wydatków na oświatę. Dodatkowo zauważa się również malejący stopień pokrycia wydatków subwencją, co oznacza, że coraz więcej wydatków oświatowych Gmina musi pokrywać z dochodów własnych. W 2015 roku wskaźnik ten wynosił 73%, a w 2019 roku obniżył się do poziomu 67%.

Kultura i sport

Ośrodkiem kultury na terenie Gminy Książ Wielkopolski jest Centrum Kultury Książ Wielkopolski. W ramach tej jednostki działają: Biblioteka Publiczna, Izba Regionalna Gminy Książ Wielkopolski, a także Tereny Rekreacyjne w Jarosławkach. W siedzibie Centrum Kultury utworzona została pracownia muzyczna, plastyczna oraz multimedialna, w ramach których funkcjonują sekcje artystyczne. Centrum Kultury zajmuje się również przygotowaniem imprez, konkursów i wystaw odbywających się na terenie Gminy. Wśród nich wymienić można takie wydarzenia jak Dni Miasta, Prince Summer Festival i Książ Rock Zone - coroczne festiwale i inne kulturalne przedsięwzięcia odbywające się w gminnym amfiteatrze lub innych dostępnych miejscach.

Znajdujący się na terenie miasta Park również pełni funkcje rekreacyjne. W jego zachodniej części mieści się ogródek jordanowski, amfiteatr oraz budynek szatni wykorzystywany przez sekcję piłki nożnej. Natomiast we wschodniej części zlokalizowane jest Miejsce Pamięci Narodowej – Mogiły bohaterów Wiosny Ludów – Kosynierów z 1848 roku.

Gmina Książ Wielkopolski kładzie również duży nacisk na kultywowanie lokalnej tradycji, a także postaci i wydarzeń historycznych. Co roku państwowe i lokalne rocznicowe uroczystości są obchodzone w unikalny sposób i przyciągają wielu uczestników (inscenizacje bitwy o Książ, rocznica Powstania Wielkopolskiego, założenie miasta, samorządu, odzyskanie niepodległości). Z Sebastianowa pochodzi abp. Antoni Baraniak, który został upamiętniony w kilku miejscach w Gminie, a na ważne wydarzenia jubileuszowe z nim związane przygotowywane są okolicznościowe pamiątki. Znajdują się tu również 2 murale upamiętniające bitwę: z czasów Wiosny Ludów oraz 100-lecie Powstania Wielkopolskiego.

Na terenie Gminy czynne są również świetlice wiejskie w miejscowościach: Kołacin, Chwałkowo Kościelne, Mchy, Włościejewice, Radoszkowo, Gogolewo, Kielczynek, Zaborowo, Konarzyce, Sroczewo, Włościejewki i Zakrzewice. Cztery z nich pełni funkcję świetlic środowiskowych.

Stan bazy sportowej jest wystarczający. Na terenie Gminy zlokalizowane są następujące obiekty sportowe:

- sala sportowa przy Szkole Podstawowej w Książu Wielkopolskim,
- sala sportowa przy Szkole Podstawowej w Mchach,
- trawiaste boisko piłkarskie,
- kompleks boisk „Moje Boisko Orlik 2012” w Książu Wielkopolskim,
- boisko piłkarskie wyposażone w szatnię w Mchach,
- boiska sportowe w Kołacinie i Włościejewicach,
- teren rekreacyjny w Kołacinie,
- teren sportowo-rekreacyjny w Chrzastowie.

Ponadto w 2020 roku na terenie Gminy czynnych było 10 siłowni zewnętrznych i 18 placów zabaw. Największym przedsięwzięciem w zakresie kultury i sportu będzie wybudowanie hali widowiskowo-sportowej, które zaplanowane jest do 2022 roku.

Bezpieczeństwo publiczne

Gmina Książ Wielkopolski podlega pod Komendę Powiatową Policji w Śremie. W 2019 roku odbyło się oficjalne otwarcie Posterunku Policji w Gminie Książ Wielkopolski, który znajduje się pod adresem: ul.

Stacha Wichury 11a. Za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiada 9 funkcjonariuszy (1 funkcjonariusz na 1000 osób).

Na terenie Gminy Książ Wielkopolski nie ma Oddziału Państwowej Straży Pożarnej, ale jest 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (w Książu Wielkopolskim, Chrząstowie, Mchach, Włóściejewicach-Ługach, Chwałkowie Kościelnym i Kołacinie). OSP w Książu Wielkopolskim i Chrząstowie zrzeszone są w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. W 2019 roku jednostki łącznie brały udział w 169 akcjach dotyczących pożarów i 153 innych akcjach.

Część terenu Gminy objęta jest monitoringiem w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców, a także dbałości o porządek publiczny. Jest to teren parku, płyty rynku, a także place zabaw. Na terenach wiejskich oraz na drogach wjazdowych do miasta, Gmina nie posiada jednak monitoringu.

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne

Według stanu na 2020 rok w KRS zarejestrowanych było 16 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, tj:

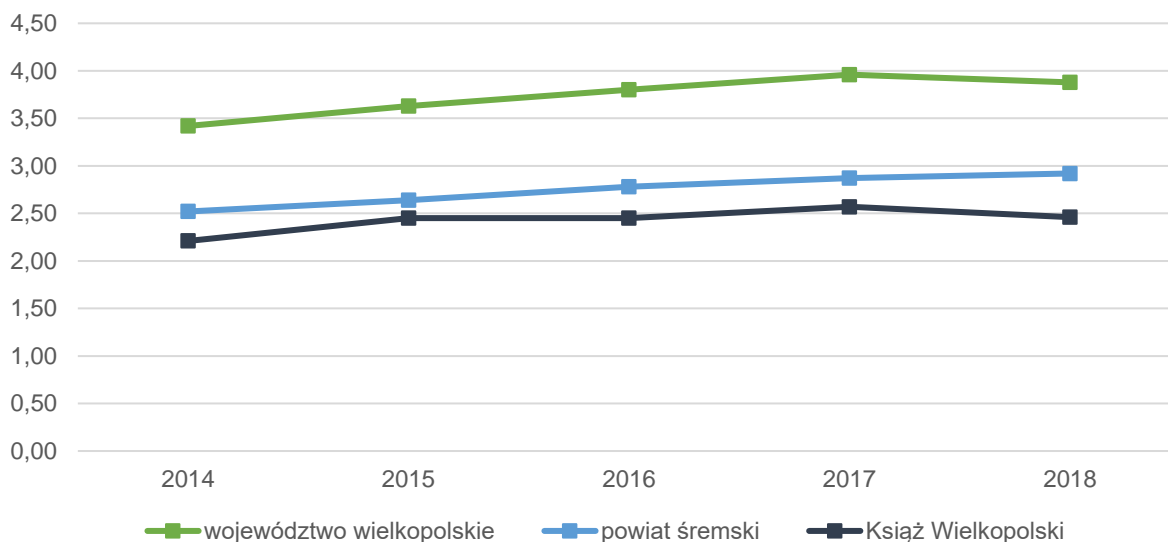
- 1) Ochotnicze Straże Pożarne w: Książu Wielkopolskim, Chrząstowie, Kołacinie, Mchach, Włóściejewicach-Ługach i Chwałkowie Kościelnym,
- 2) Kółka Rolnicze w Sroczewie, Kołacinie i Chwałkowie Kościelnym,
- 3) Stowarzyszenie na rzecz szkoły w Chrząstowie oraz dóbr wsi Chrząstowo, Łęzek i okolic,
- 4) Stowarzyszenie na rzecz rozwoju oświaty i kultury wiejskiej we Włóściejewicach,
- 5) Stowarzyszenie właścicieli domków letniskowych w Jarosławkach,
- 6) Stowarzyszenie European Security Academy Shooting Club,
- 7) Stowarzyszenie Nasza Gmina w Książu Wielkopolskim,
- 8) Fundacja „Dbajmy o Zdrowie”,
- 9) Kurkowe Bractwo Strzeleckie im. Bohaterów Wiosny Ludów w Książu Wielkopolskim.

Inne stowarzyszenia i organizacje zlokalizowane na terenie miasta Książ Wielkopolski:

- 1) Koło PZW nr 18,
- 2) Klub Spinningowy „NURT”,
- 3) Klub Sportowy „Pogoń Książ Wlkp.”,
- 4) Gminny Szkolny Związek Sportowy,
- 5) Stowarzyszenie Amatorskie Zespoły Ludowe Gminy Książ Wielkopolski „Klasa W”,
- 6) Koło Pszczelarzy,
- 7) Koło nr 2 w Książu Wlkp. Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów Książu,
- 8) Gminne Stowarzyszenie Przyjaźni Polsko - Francuskiej Fest - Noz.

Oprócz tego w miejscowościach: Chwałkowo Kościelne, Chrząstowo, Brzóstownia, Włóściejewice-Ługi, Kiełczynek, Kołacin, Mchy, Zaborowo, Gogolewo-Świączyń, Sebastianowo, Radoszkowo-Charłub i Zakrzewice, działają Koła Gospodyń Wiejskich.

Ryc. 22. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Książ Wielkopolski na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powyższy wykres prezentuje liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na jednego mieszkańca w Gminie Książ Wielkopolski na tle powiatu i województwa, w których jest położona. Zauważyć można, że w analizowanych latach liczba ta utrzymywała się na podobnym poziomie. W porównaniu z zestawionymi jednostkami wskaźnik ten jest najniższy dla Gminy, a najwyższy dla województwa. W 2018 wynosił 2,46 dla Gminy Książ Wielkopolski, 2,92 dla powiatu śremskiego i 3,88 dla województwa wielkopolskiego.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi Gmina udziela dotacje na realizację zadań w formie wspierania wykonywania zadań własnych samorządu. Dofinansowania przyznane zostały na drodze rozstrzygnięcia konkursów, głównie w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu. Realizacja tych zadań miała z kolei podnieść aktywność fizyczną mieszkańców oraz poprawić warunki do jej rozwijania, a także uatrakcyjnić ofertę kulturalno-patriotyczną dla mieszkańców Gminy. Poniższa tabela przedstawia wykaz podmiotów, które otrzymały dotację w 2018 i 2019 roku. W analizowanych latach wszystkie złożone oferty zostały pozytywnie zaopiniowane.

Tabela 17. Wykaz organizacji dofinansowanych przez Gminę Książ Wielkopolski w latach 2018 i 2019

Lp.	Nazwa podmiotu	Dotacja (zł)	
		2018	2019
1	Gminny Szkolny Związek Sportowy w Książu Wielkopolskim	7 000,00	10 000,00
2	Stowarzyszenie Miłośników Sztuk Walki „Leo”	2 500,00	2 500,00
3	Kurkowe Bractwo Strzeleckie im. Bohaterów Wiosny Ludów	5500,00	2 000,00
4	Klub Sportowy Solid Sport	-	2 000,00
5	Gminne Stowarzyszenie Przyjaźni Polsko-Francuskiej Fest-Noz w Książu Wlkp.	-	5 000,00
6	Koło PZW nr 18 w Książu Wlkp.	4 000,00	-
7	Stowarzyszenie Ochotniczej Straży Pożarnej Włościejewice-Ługi	5 991,00	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Programu Współpracy Gminy Książ Wlkp. z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok 2018 i 2019.

Partnerzy Gminy

Gmina Książ Wielkopolski nawiązała i utrzymuje współpracę ze stowarzyszeniami oraz innymi gminami na podstawie porozumień, wśród których wyróżnia się:

- 1) Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, działające na rzecz integracji różnych szczebli samorządu terytorialnego, dodatkowo stanowi forum wymiany doświadczeń i inicjatyw skierowanych na rozwój Wielkopolski,
- 2) Związek Gmin Wiejskich RP, który skupia dużą część gmin wiejskich, w celu ich integracji, rozwoju demokracji lokalnej, stworzenia warunków lokalnego rozwoju gospodarczego oraz samorządności lokalnej,
- 3) Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu, który jest stowarzyszeniem zajmującym się szkoleniem kadr pracowniczych jednostek organizacyjnych gminy,
- 4) Stowarzyszenie Lider Zielonej Wielkopolski, które jest zrzeszeniem 13 gmin, działające na rzecz rozwoju obszarów wiejskich,
- 5) Unię Gospodarczą Regionu Śremskiego, zajmująca się promocją gmin, rozwojem małej przedsiębiorczości oraz aktywizacją i integracją społeczności lokalnej,
- 6) Porozumienie międzygminne zawarte w celu prowadzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt mieszającego się w Gaju,
- 7) Porozumienie międzygminne w sprawie zadania „Zorganizowanie i nadzór nad funkcjonowaniem systemu gospodarki odpadami i osadami ściekowymi” dla gmin objętych Porozumieniem wraz z budową Zakładu Zagospodarowania Odpadów Jarocin z siedzibą w Witaszyczkach z ewentualnymi punktami przeładunkowymi.

Od 1993 roku gmina Książ Wielkopolski aktywnie współpracuje z francuskim Kantonem La Guerche de Bretagne. W 2019 roku w ramach 25-lecia współpracy przedstawiciele w trakcie wizyty we Francji podpisali dalsze porozumienie. Współorganizatorem wizyt i wydarzeń jest Stowarzyszenie Przyjaźni Polsko-Francuskiej Fest –Noz z siedzibą w Książu Wielkopolskim.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Mieszkańcy Gminy Książ Wielkopolski w zakresie ochrony zdrowia mogą korzystać z usług świadczonych przez dwie przychodnie lekarskie – BELLUS w Książu Wielkopolskim oraz NZOZ „SANITAS” w Mchach działające głównie w godzinach 8.00-18.00. Pierwsza z nich specjalizuje się w medycynie rodzinnej oraz ginekologii i położnictwie, a druga posiada gabinet lekarza rodzinnego, pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej oraz położnej środowiskowo-rodzinnej. W zakresie leczenia specjalistycznego i szpitalnego ludność Gminy korzysta z placówek zlokalizowanych w Śremie i Poznaniu.

Na terenie Gminy działają również 2 apteki i 2 punkty apteczne: apteka św. Łukasza w Książu Wielkopolskim (czynna od pon. do pt. w godz. 8.00-17.00 oraz w sob. w godz. 8.00-13.00), apteka św. Damiana w Książu Wielkopolskim (czynna od pon. do pt. w godz. 8.30-18.30 oraz w sob. w godz. 9.00-13.00), punkt apteczny „Przy Biedronce” w Radoszkowie Drugim oraz punkt apteczny „Gracja” w Mchach.

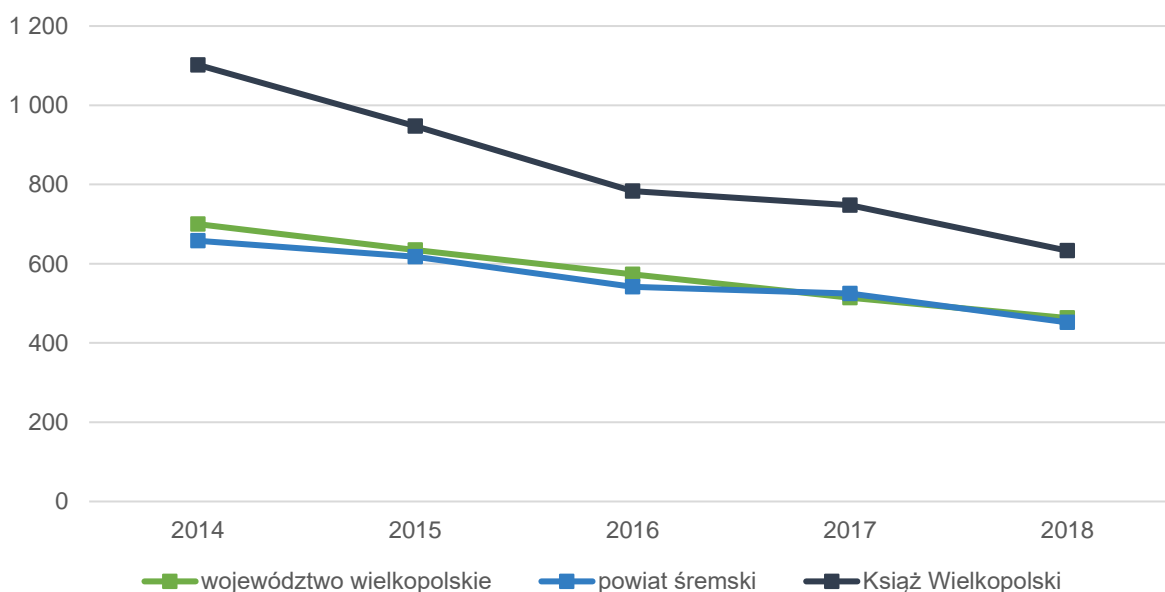
Realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej w Gminie zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Książu Wielkopolskim. Zatrudnia on 15 pracowników, w tym 1 kierownika, 4 pracowników socjalnych oraz 10 pozostałych pracowników. Do zadań OPS należy w szczególności:

- 1) przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawami świadczeń,
- 2) praca socjalna,
- 3) analiza, ocena i przeciwdziałanie zjawiskom rodzącym zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- 4) realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- 5) rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną corocznie się zmniejsza. W 2014 roku objętych pomocą było 255 rodzin (450 osób), a w 2019 liczba ta zmniejszyła się do 166 (261 osób). Głównymi powodami objęcia pomocą było ubóstwo, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

Poniższy wykres przedstawia beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Książ Wielkopolski na tle powiatu i województwa. Należy zwrócić uwagę, że wskaźnik ten zmniejsza się szybciej niż średnia dla powiatu czy województwa, choć nadal jest wyższy. Porównując wskaźnik na tle gmin powiatu śremskiego, Gmina Książ Wielkopolski uplasowała się na drugim miejscu z najwyższym wynikiem, po Gminie Brodnica.

Ryc. 23. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Książ Wielkopolski na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Chwałkowie Kościelnym działa Klub Seniora, którego celem jest zapewnienie wsparcia osobom powyżej 60. roku życia poprzez umożliwienie im korzystania z dodatkowej oferty aktywizującej społeczność, w tym z zajęć kulturalnych, edukacyjnych, rekreacyjnych i opiekuńczych, w zależności od potrzeb uczestników wsparcia. W Gminie działa również, służący głównie seniorom, Uniwersytet Entuzjastów Świata.

Do najważniejszych projektów realizowanych w ramach walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym w poprzednich latach zaliczyć można:

- 1) projekt pn. „Barwny horyzont” realizowany w latach 2008-2013 i współfinansowany ze środków EFS, którego beneficjentami były osoby bezrobotne, niepełnosprawne, z rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenie gospodarstwa domowego;
- 2) projekt pn. „Niemoc rodzi przemoc” realizowany w 2013 roku w ramach Programu Ochronowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”; adresatami projektu były kobiety doświadczające przemocy w rodzinie.

Ponadto w latach 2012-2019 OPS realizował projekty adresowane do osób z niepełnosprawnościami (dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych) dofinansowane ze środków PFRON.

Według stanu na 2019 rok Gmina posiadała 43 mieszkania komunalne i 5 mieszkań socjalnych. Liczba mieszkań komunalnych od 2014 roku zmniejszyła się o 3 mieszkania.

Załącznik 2: Wzór ankiety

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Spoleczeństwo							
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?							
Skuteczność działania pomocy społecznej?							
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?							
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?							
Dostęp do żłobków / klubów malucha?							
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?							
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (OPS, Klub Seniora)							
Wsparcie osób niesamodzielnych?							
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Miejski?							
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?							
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?							
Gospodarka							
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?							
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?							
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?							
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?							
Dostępność usług na terenie gminy?							
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w gminie (dojazd do gruntów, melioracja, polityka przestrzenna)?							
Perspektywy rozwoju pozostałej działalności?							
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?							
Środowisko i przestrzeń							
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Estetykę swojej gminy?							
Jakość powietrza w gminie?							
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?							
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?							
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?							
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?							

Świadomość ekologiczną mieszkańców?							
System odbioru odpadów na terenie gminy?							
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?							
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?							
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?							
Infrastruktura techniczna							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Stan dróg gminnych?							
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?							
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?							
Jakość sieci wodociągowej?							
Jakość sieci kanalizacyjnej?							
Jakość sieci gazowej?							
Dostęp do Internetu w gminie?							
Turystyka i rekreacja							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Atrakcyjność turystyczną gminy?							
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?							
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?							
Poziom bazy gastronomicznej?							
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych							
System ścieżek rowerowych?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?							
Edukacja i kultura							
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5	
Dostęp do edukacji przedszkolnej?							
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?							
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?							
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?							
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?							
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?							
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?							
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?							

Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność Centrum Kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenie ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- budowa obwodnicy
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....

Metryczka

Płeć: kobieta   mężczyzna

Wiek: poniżej 18 lat   18-25 lat   26-35 lat   36-45 lat   46-55 lat   56-65 lat
 powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

uczeń/student   rolnik   przedsiębiorca   osoba pracująca   osoba bezrobotna
 emeryt / rencista   inne (jakie?) .....

Zamieszkanie:

jestem mieszkańcem miasta   jestem mieszkańcem wsi   nie jestem mieszkańcem gminy

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL STRATEGICZNY I: ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ ZWIĘKSZAJĄCA POTENCJAŁ ROZWOJOWY GMINY

Cel operacyjny	Działanie	Wskaźnik realizacji działania	Jednostka odpowiedzialna	Plany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Zwiększenie dostępności przestrzennej Gminy	Współpraca z Wielkopolskim Zarządem Dróg Wojewódzkich (WZDW) i Powiatowym Zarządem Dróg (PZD) w zakresie remontów i budowy nowej nawierzchni dróg, także dróg z wyznaczonym miejscem na ścieżkę rowerową	długość rozbudowanych dróg powiatowych i wojewódzkich (km)				
	Kontynuowanie współpracy w zakresie wyprowadzenia ruchu tranzytowego z centrum miasta z WZDW;	liczba przeprowadzonych działań dotyczących budowy obwodnicy (szt.)				
	Współpraca z innymi gminami w celu zapewnienia i wspólnej organizacji transportu publicznego;	liczba przeprowadzonych spotkań w zakresie rozwoju transportu publicznego (szt.)				
	Opracowania koncepcji budowy przeprawy promowej przez rzekę Wartę i analiza jej zasadności;	liczba przeprowadzonych działań dotyczących budowy przeprawy promowej (szt.)				
1.2. Osiągnięcie ładu przestrzennego poprzez świadomą i aktywną politykę przestrzenną	Sukcesywne sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu objęcia nimi jak największego obszaru Gminy;	stopień pokrycia MPZP powierzchni Gminy (%)				
	Zmiana obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem dopracowania zapisów (dotyczących w szczególności koloru dachu, elewacji);	liczba zmienionych MPZP (szt.)				
	Monitoring i kontrola terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego pod kątem zgodności z zapisami uchwał planistycznych;	liczba przeprowadzonych kontroli pod kątem zgodności z zapisami uchwał planistycznych (szt.)				
	Podjęcie uchwały krajobrazowej i kontrola legalności istniejących reklam;	liczba przeprowadzonych kontroli legalności reklam (szt.)				
	Opracowanie wewnętrznego dokumentu określającego standardy urbanistyczne w Gminie;	stopień realizacji opracowania standardów urbanistycznych (%)				
	Uporządkowanie przestrzeni wokół Jeziora Jarosławskiego poprzez zapewnienie estetyki miejsc służącym plażowaniu i kąpielom wodnym, w tym stworzenie i zmiana już istniejącego miejscowego planu	udział uporządkowanego terenu w ogólnej powierzchni terenów wokół Jeziora (%)				

	zagospodarowania przestrzennego dla tego obszaru;					
1.3. Rozwój rowerowej infrastruktury turystycznej	Opracowanie i promocja sieci ścieżek i szlaków rowerowych;	długość utworzonych sieci ścieżek i szlaków rowerowych (km)				
	Wykorzystanie istniejących zasobów do „rowerowego” skomunikowania regionu, w tym budowa ścieżki rowerowej ze Śremu do Książa Wielkopolskiego wzdłuż/po istniejących torach PKP;	długość utworzonych ścieżek rowerowych (km)				
1.4. Rozwój tematycznej infrastruktury turystycznej	Rozbudowa infrastruktury bazy turystyczno-rekreacyjnej wzdłuż rzeki Warty oraz nad Jeziorem Jarosławskim;	liczba nowo powstałych punktów turystyczno-rekreacyjnych (szt.)				
	Stworzenie witryny online obejmującej wszystkie atrakcje Gminy;	liczba opisanych atrakcji turystycznych na stronie internetowej (szt.)				
	Promowanie walorów turystycznych, wiejskich, w tym agroturystycznych;	liczba przeprowadzonych działań promocyjnych (szt.)				
1.5. Poprawa jakości opieki nad zabytkami	Aktualizacja gminnego rejestru zabytków;	stopień zaawansowania prac nad aktualizacją gminnego rejestru zabytków (%)				
	Kontynuowanie dotacyjnego programu na renowację lokalnych zabytków;	wartość udzielonego wsparcia na renowację lokalnych zabytków (zł)				
	Promocja zabytków oraz miejsc atrakcyjnych turystycznie poprzez stronę www, przewodnik;	liczba turystów odwiedzających zabytki (os.)				
1.6. Zapewnienie warunków do rozwoju gospodarczego Gminy	Tworzenie klimatu sprzyjającego inwestorom poprzez udzielenie wsparcia merytorycznego i infrastrukturalnego;	liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w Gminie (szt.)				
	Tworzenie aktualnych ofert inwestycyjnych;	liczba ofert inwestycyjnych na terenie Gminy (szt.)				
	Przygotowanie portalu oferty inwestycyjnej promującego tereny przemysłowe;	stopień przygotowania portalu oferty inwestycyjnej (%)				
	Wdrożenie programu ulg dla nowych przedsiębiorców;	kwota udzielonych ulg dla przedsiębiorców (zł)				
	Nawiązanie współpracy samorządu ze szkołami zawodowymi – zapewnienie wykwalifikowanej kadry dla nowych przedsiębiorców;	liczba szkół zawodowych współpracujących z Gminą (szt.)				
	Zwiększenie wsparcia w prowadzeniu księgowości i w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na prowadzenie działalności gospodarczej poprzez szkolenia i doradztwo.	liczba zorganizowanych szkoleń i spotkań z zakresu doradztwa w prowadzeniu działalności gospodarczej (szt.)				

CEL STRATEGICZNY II: ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA GWARANTUJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA

Cel operacyjny	Działanie	Wskaźnik realizacji działania	Jednostka odpowiedzialna	Plany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach	Poprawa stanu dróg gminnych;	długość rozbudowanych dróg gminnych (km)				
	Rozbudowa chodników przy kluczowych odcinkach dróg;	długość wybudowanych chodników (km)				
	Uzupełnienie oświetlenia drogowego;	liczba wybudowanych punktów oświetleniowych (szt.)				
	Rozbudowa monitoringu miejskiego na drogach wylotowych do- i z miasta;	liczba powstałych punktów monitoringu (szt.)				
2.2. Rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej	Opracowanie koncepcji rozbudowy sieci kanalizacyjnej i etapowe skanalizowanie Gminy;	długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km)				
	Kontynuacja wsparcia finansowego dla mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (na obszarach, dla których budowa kanalizacji jest nieefektywna ekonomicznie);	kwota udzielonego wsparcia na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków (zł)				
	Stała kontrola jakości przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych;	liczba przeprowadzonych kontroli (szt.)				
2.3. Rozbudowa pozostałej infrastruktury technicznej	Współpraca z G.EN. GAZ Energia Sp. z o.o. w zakresie rozbudowy sieci gazowej;	długość wybudowanej sieci gazowej (km)				
	Zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców;	udział mieszkańców korzystającej z sieci internetowej (%)				
	Uzupełnienie sieci światłowodowej;	długość wybudowanej sieci światłowodowej (km)				
	Stworzenie punktów dostępu do Internetu w miejscach publicznych;	liczba utworzonych punktów dostępu do Internetu (szt.)				
2.4. Podniesienie poziomu czystości w Gminie	Edukacja ekologiczna mieszkańców, w szczególności poprzez prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla każdej z grup wiekowych na temat segregacji odpadów, recyklingu i ochrony środowiska;	liczba przeprowadzonych warsztatów w zakresie ekologii (szt.)				
	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci oraz działania informacyjne, prewencyjne w tym zakresie;	liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci (szt.)				
	Prowadzenie kontroli w zakresie złożonych deklaracji na odbiór odpadów komunalnych oraz prawidłowej segregacji śmieci;	liczba przeprowadzonych kontroli (szt.)				
2.5. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Kontynuowanie gminnego programu udzielania dotacji do wymiany pieców węglowych i innych nieekologicznych źródeł ciepła;	kwota udzielonych dotacji na wymianę pieców (zł)				
	Rozważenie wdrożenia monitoringu stanu powietrza w Gminie;	liczba punktów monitoringu jakości powietrza na terenie Gminy (szt.)				

	Promowanie rozwoju alternatywnych źródeł energii w Gminie poprzez inwestycje na budynkach użyteczności publicznej w tym zakresie oraz rozważenie uruchomienia gminnego programu dotacji do montażu instalacji fotowoltaicznych;	liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie OZE (szt.)				
	Nawiązanie współpracy z inwestorami w celu możliwości budowy alternatywnych źródeł energii;	liczba przeprowadzonych spotkań z inwestorami w zakresie OZE (szt.)				
2.6. Przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu	Rozważenie uruchomienia programu dotacji do działań związanych z magazynowaniem wody deszczowej w zbiornikach nadziemnych i podziemnych;	kwota udzielonej dotacji w zakresie małej retencji (zł)				
	Rozważenie budowy zbiornika retencyjnego wspólnie z instytucjami nadrzędnymi;	stopień realizacji prac w zakresie budowy zbiornika retencyjnego (%)				
	Zakładanie zielonych ogrodów na dachach budynków użyteczności publicznej.	liczba zielonych ogrodów na budynkach użyteczności publicznej (%)				

CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA WZMACNIAJĄCA AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW

Cel operacyjny	Działanie	Wskaźnik realizacji działania	Jednostka odpowiedzialna	Plany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Podnoszenie jakości oświaty i opieki nad dziećmi	Wzbogacenie oferty zajęć pozalekcyjnych (zajęcia informatyczne, tematyczne, sportowe);	liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych (szt.)				
	Modernizacja przestrzeni szkolnych (baza dydaktyczna, dywany dźwiękoszczelne, wyposażenie, estetyka sal);	liczba zmodernizowanych pomieszczeń szkolnych (szt.)				
	Pozyskiwanie nowej kadry pedagogicznej;	liczba nauczycieli w szkołach (os.)				
	Zwiększenie systemu wsparcia nauczycieli;	udział nauczycieli objętych systemem doszkalania (%)				
	Poprawa wyposażenia przedszkoli;	liczba zakupionych pomocy dydaktycznych w przedszkolach (szt.)				
	Zbadanie zapotrzebowania i opracowanie koncepcji rozwoju usług w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3;	liczba przeprowadzonych badań wśród mieszkańców (szt.)				
3.2. Rozwój kultury fizycznej i sportu	Budowa hali widowiskowo-sportowej w Książu Wielkopolskim;	liczba wydarzeń prowadzonych w hali widowiskowo-sportowej (szt.)				
	Poprawa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przy szkołach i przedszkolu (boiska, bieżnie, lekkoatletyka);	liczba nowych i zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych (szt.)				

	Rozbudowa infrastruktury sportowej w oparciu o nowe rozwiązania (m.in. skatepark, pumptrack, streetworkout);	liczba nowoczesnych obiektów sportowych (szt.)				
3.3. Poszerzenie oferty kulturalnej wraz z upowszechnianiem wiedzy o historii i tradycji	Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych dla każdej grupy wiekowej;	liczba wydarzeń kulturalnych dla każdej grupy wiekowej (szt.)				
	Stworzenie przystanków kulturalnych w świetlicach wiejskich;	liczba wydarzeń kulturalnych prowadzonych w świetlicach wiejskich (szt.)				
	Wykorzystanie hali widowiskowo-sportowej na stałe zajęcia i jednorazowe wydarzenia;	liczba wydarzeń organizowanych w hali widowiskowo-sportowej (szt.)				
	Kultywowanie tradycji i historii poprzez unikalne obchody rocznic i wydarzeń historycznych oraz pamięć postaci historycznych;	liczba organizowanych uroczystości historycznych (szt.)				
	Zintensyfikowanie działań Izby Regionalnej Gminy Książ Wielkopolski w zakresie badania historii lokalnej;	liczba przeprowadzonych działań w zakresie badania historii lokalnej (szt.)				
3.4. Rozwój gminnej polityki senioralnej	Przygotowanie bazy służącej osobom starszym i z niepełnosprawnością (Klub Senior+, świetlice wiejskie);	liczba seniorów uczestniczących w zajęciach (os.)				
	Opracowanie oferty zajęć tematycznych dla seniorów (robótki ręczne, warsztaty kulinarne, zajęcia informatyczne oraz wspierające aktywność zawodową emerytów);	liczba prowadzonych zajęć dla seniorów (szt.)				
	Wdrożenie Gminnej Karty Seniora;	liczba mieszkańców objętych Gminną Kartą Seniora (os.)				
	Uruchomienie domu „spokojnej jesieni” na pobyt tymczasowy i dzienny;	liczba mieszkańców korzystających z domu "spokojnej jesieni" (os.)				
3.5. Przeciwdziałanie problemom i wykluczeniu społecznemu mieszkańców Gminy	Dostosowanie przestrzeni publicznej, architektury i usług do wymagań wszystkich obywateli, w tym likwidacja barier architektonicznych (podjazdy, windy);	liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (szt.)				
	Zwiększenie liczby lokali komunalnych i socjalnych poprzez adaptację wolnych pomieszczeń w budynkach użyteczności publicznej;	liczba utworzonych mieszkań komunalnych i socjalnych (szt.)				
	Przygotowanie oferty spotkań terapeutycznych dla osób potrzebujących wsparcia (kampanie profilaktyczne, edukacyjne);	liczba przeprowadzonych spotkań terapeutycznych (szt.)				
	Organizacja programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym;	liczba mieszkańców objętych programami aktywizacji zawodowej i społecznej (os.)				
	Rozwój polityki prorodzinnej (m.in. wyprowadka dla każdego noworodka z Gminy Książ Wielkopolski);	liczba urodzeń w ciągu roku (os.)				
	Uruchomienie wolontariatu dla potrzebujących oraz angażowanie ludzi chętnych do pomocy;	liczba wolontariuszy na terenie Gminy (os.)				

	Utworzenie wypożyczalni sprzętu dla osób z niepełnosprawnością;	liczba zakupionych sprzętów dla osób z niepełnosprawnością (szt.)				
	Opracowanie programu badań profilaktycznych dla mieszkańców zgodnie ze zdiagnozowanymi problemami zdrowotnymi;	liczba przeprowadzonych badań profilaktycznych (szt.)				
3.6. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego	Wzmocnienie współpracy z organizacjami integrującymi działania lokalne (KGW, OSP, NGO, CK, Biblioteka, placówki oświatowe);	liczba wydarzeń współorganizowanych z organizacjami (szt.)				
	Cyfryzacja Urzędu Miejskiego i wzrost dostępności usług publicznych drogą internetową;	liczba usług publicznych w Gminie objętych cyfryzacją (szt.)				
	Założenie profilu Gminy w mediach społecznościowych.	liczba informacji publikowanych na profilu społecznościowym Gminy (szt.)				